

Bir kere daha 1 Mayıs'ı kutlayacağız. Hem 1 Mayıs'ı kutlaması yasaklanmış Türkiye halkının temsilcisi, hem de yaşadığımız Batı Avrupa ülkesinin işçi sınıfının, emekçilerinin bir parçası olarak çıkacağız 1 Mayıs alanlarına. ABD atom roketlerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesini engellemek için; Silahlanma harcamaları yüzünden kısılan sosyal haklarımızı, kapatılan işyerlerimizi korumak için; Yabancı düşmanlığına "Dur!" demek için; Yurdumuza Amerikan Çevik Güçleri'nin yerleştirilmesini engellemek için; Türkiye'de işçilerin, emekçilerin, ilericiilerin, barışseverlerin 1 Mayıs'ları hapisanelerde değil, yüzbinlerin doldurduğu alanlarda özgürce kutlayabilmeleri için; Haydi 1 Mayıs'a!..

ABD, Türkiye'ye askeri yardımı azaltıyor

Yazısı
5.sayfada

açıklamada, "Türkiye'deki yeni üsler için ABD Kongresi'nden para istedik" dedi ve bu üslerin Çevik Güçler için kullanılması- nın düşündüğünü söyledi.

Siyasi Partiler Yasası MGK'da bekliyor

"Demokrasiye geçiş"te yalnız güdümlü partilere izin var

Cuntanın "Devlet Partisi"nden vazgeçtiğine ilişkin kimi çevrelerdeki söylenti ve beklentiler gerçekleşmiyor

Bir çoklarının beklediğinin aksine, Evren, Ege gezisi sırasında, yeni Partiler Yasası'nı ve seçim sisteminin esaslarını açıklamadı. Ama son gelişme ve açıklamalar, bir kaç siyasal partinin kurulmasına izin verileceğini gösterdi. Ancak, bu partilerin tümünün de cunta tarafından saptanmış kadrolardan oluşan güdümlü partiler olmaları ve aralarında "kayıp dövuşü" yapmaları isteniyor.

Siyasi Partiler Yasası ve Seçim Yasası henüz kesinleşmiş değil. Bununla birlikte cuntanın Türkiye'nin siyasal parti rejimini üzerine oturtmayı planladığı temeller çoktan ortaya çıkmış bulunuyor. 1982 Anayasası ve bu Anayasa'ya uygun olarak çı-

kartılan ve daha da çıkartılacak olan bir dizi yasa, işçi ve emekçi sınıflara kendi partilerini kurmalarını ve politik yaşama katılmalarını kesinlikle yasaklıyor ve onların politik yaşamdaki rollerini cunta güdümlüde kurulacak yeni partilerin "oy deposu" olarak belirliyor.

Öte yandan, siyasi partiler ve seçim yasaları üzerindeki tartışmalar, yeni Anayasa'ya ve getirilen bütün yasaklamalara rağmen cuntanın kurulacak yeni partilere güvenemediğini ve kurulacak yeni partileri tümüyle kendi denetimi altında tutmaya kararlı olduğunu gösteriyor.

Yazısı 3.sayfada

1 Mayıs'ın eşiğinde

Ahmet KARDAM

Bu 1 Mayıs'ın eşiğinde, şu geride bıraktığımız 2,5 yılda, askersel diktatörlüğü uluslararası planda yalnızlaştırmak için yurt dışında yürütülen çalışmalar, bütün eksikliklerine rağmen, meyvelerini veriyor. Bunun en son ve en önemli bir örneği, Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu'na bağlı sendikaların bu yılki 1 Mayıs'ı "Türkiye'deki Sendikacılara Özgürlük" belgisiyle kutlama kararıdır. Yurt dışından cuntaya karşı yükselen her ses, bu diktatörlüğün yıkılmasına giden yola döşenen bir taş daha oluyor.

Avrupa kamuoyunu cuntaya karşı harekete geçirme yolundaki çabalar, eylem birliği temelinde daha da örgütlü, daha da yoğun bir biçimde sürdürülmelidir. Hangi politik partiye ve akıma, hangi yığın örgütüne bağlı ve yakın olursak olalım, yurt dışındaki Türkiyeliler olarak bu konuda üzerimize düşeni eksiksiz yerine getirebildiğimizi söyleyemeyiz.

1983 1 Mayıs'ının eşiğinde bütün sorunun can damarı olan şu noktayı önemle vurgulamamız gerekiyor: Eğer

bugünkü ABD yönetiminin sosyalist ülkelerle çatışma politikası, silahlanma yarışını tırmandırma politikası uluslararası planda frenlenebilseydi ve Reagan Amerikas'ının Türkiye'deki rejime verdiği uluslararası destek böylece kırılabilseydi, cuntanın üzerine bastığı zemin çoktan sallanmaya başlamıştı bile...

Bütün kapitalist dünyayı saran krizin ve işsizliğin bu kadar ağır olmasının, süregenleşmesinin, yabancı düşmanlığının böyle azgınlaşabilmesinin temelinde ABD yönetiminin bu politikası yatıyor.

Türkiye'de de cuntanın yıkılmasının ve yurdumuzun demokratikleşme yoluna girebilmesinin önündeki en büyük engel ABD emperyalizmidir; Reagan'ın "Sovyet tehdidi" ve "uluslararası terörün ardındaki Sovyetler" yalanıyla estirdiği soğuk savaş rüzgarıdır. Cuntanın yelkenlerini 2,5 yıldır bu rüzgar dolduruyor; "demokrasiye geçiyoruz" balonu bu yalanlarla şişiyor.

Uluslararası ilişkileri gerginleştiren bu soğuk savaş rüzgarı dünya barış hareketine çarpıp durulmadıkça, cuntanın uluslararası planda yalnızlaşmasını, yıkılıp gitmesini de bir o kadar güç, belki de olanaksız olduğunu unutmamamız gerekiyor.

Türkiye'deki demokrasi mücadelesinin kaderi, tarihinin hiç bir döneminde dünya barış hareketinin kaderiyle bugünkü kadar içiçe geçmemiştir.

"Paralı Dönüş Raporu"nun içeriği açıklandı

Cunta şimdi de dönüş primlerine göz dikti

Federal Almanya'da emeklilik hakkı kazanan işçilere emekli aylıklarının Mark olarak değil SSK tarafından Türk lirası olarak ödenmesi öngörülüyor

Federal Almanya ile Türkiye arasında, Türkiyeli göçmen işçilerin kesin dönüşleri konusunda önemli bir "pazarlık" sürüyor. Türkiye en önemli döviz kaynağının kurumasına karşı önlemler isterken, Federal Almanya da birinci kuşak diye nitelenen ve uzun yıllar Federal Almanya'da çalışıp emeklilik hakkı kazanmasına az kalmış işçileri öncelikle geri göndermek niyetinde.

Bu konuda pazarlığın ağırlığı Alman İhtiyarlık Sigortası'nda birikmiş primler üzerinde dönüyor. Türkiye bu primlerin bugüne kadarki uygulamanın tersine işçilere ödenmesine karşı çıkıyor. Primlerin doğrudan Türkiye'ye gönderilmesi ve SSK'na aktarılması öngörülüyor. Bunun yanı sıra Alman İhtiyarlık Sigortası'nda biriken işçi emekli primlerinin işverenlerce ödenen bölümünün de Türkiye'ye aktarılması isteniyor. Almanlar ise işveren primlerinin sadece yüzde 30'unun aktarılmasını, işçi payının ise tümüyle aktarılmasını öneriyorlar.

Bu olasılıklar gerçekleştiği takdirde, emeklilik hakkı kazanan Türkiyeli göçmen işçiler emekli aylıklarını Türkiye'de, SSK'ndan Türk lirası olarak alabilecekler. Üstelik bu miktar Türkiye'deki en yüksek işçi emekli aylığının üstünde de olamayacak.

"Paralı Dönüş Raporu" işte bu konularda Federal Alman hükümetinin eğilimlerini yansıtmaya bakımdan önem taşıyor ve raporda bu yönelimi ciddiye alan ilginç bölümler dikkati çekiyor.

Yazısı 4.sayfada

BU SAYIDA

DISK Yürütme Kurulu üyesi Kemal Daysal sorularımızı yanıtladı Sayfa 4'te

Niyazi Gündoğdu işkenceyle öldürüldü Sayfa 5'te

Anayasa ve Almanya gerçeği/ Avukat Arendt-Rojahn Sayfa 7'de

SIA ve NATO neyin güvencesi Sayfa 10'da

Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu Genel Sekreter Yardımcısı Avukat Rostoker'le Röportaj/Kenan Öztürk Sayfa 12'de

Anayasa'ya göre toprak reformu olanaksız

Anayasa, kamulaştırmalar için o günlük fiyat üzerinden ödeme yapılmasını öngörüyor

Türkiye'de şimdi de Ulusu hükümetince hazırlanan bir Toprak Reformu Tasarısı tartışılmaya başlandı.

Oysa cuntanın hazırlatıp kabul ettirdiği yeni Anayasa ile Türkiye'de ciddi bir toprak reformu yapılması kesinlikle olanaksız. Bilindiği gibi yeni Anayasa kamulaştırılacak topraklar için sahiplerine o günün geçerli fiyatları üzerinden ödeme yapılmasını emredici bir hükümle öngörüyor. Bu durumda bir toprak reformu için yapılacak kamulaştırmalara ödenecek parayı bulmak Türkiye Bütçesi için hayal dahi edilemeyecek bir yük durumunda.

2 milyon 697 bin çiftçi ailesinin yani tüm köylü ailelerinin yüzde 71'inin bir karış toprağı bile olmadığı Türkiye'de bu koşullarda toprak reformu yapmaktan söz etmek yalan söylemek, aldatmak ve oyalamaktan öte hiç bir anlam taşımıyor.

Yazısı 11.sayfada

Polisin köpeklerle, coplarla, atlı birliklerle koruduğu Türk faşistlerinin toplantısına giren Türkiye Postası muhabiri olayı resimledi.

Mannheim'da MHP toplantısı protesto edildi

● Faşistlerin toplantısı Alman ve Türkiyeli ilericiler tarafından kent merkezinde yapılan bir yürüyüşle protesto edildi

Mannheim Muhabiri bildiriyor

Mannheim'da MHP'li faşistlerin "halk müziği konseri" adı altında düzenledikleri toplantı yüzlerce antifaşist tarafından etkin bir biçimde protesto edildi. Toplantının çok gizli planlanması ve çevrede hiç duyurulmaması nedeni ile Mannheim'lı ilericiler olaydan çok geç haberdar oldular. Yine de birkaç saat içinde, her ulustan yüzlerce kişi bu arada DGB Mannheim şubesinin eski ve yeni başkanları toplantının yapıldığı salonun önüne geldiler. Coplu, köpekli ve atlı polis birliklerinin aldıkları geniş önlemler sonucu salona yaklaşmak mümkün olmadı. Antifaşist göstericiler polisin, MHP'li faşistleri korumasını da kınadılar.

DGB başkanı yaptığı konuşmada, bu gibi toplantılar için, yapılan uyarıya rağmen salon verilmesini yerd. Milyonlarca insanın yaşamına mal olmuş insanlığın yüzkarası bir ideolojinin Mannheim gibi bir işçi kentinde yeri olmadığını, buna göz yummanın sorumlu tutulmaları gerektiğini belirtti.

Bu arada salona girip çıkan faşistlerin kışkırtıcı hareketlerine kapılmayan antifaşist göstericiler, faşizmi lanetleyen slogan-

larla karşılık verdiler. Saat 13.00 de başlayan protesto gösterisi, kent merkezine yapılan bir yürüyüşten sonra saat 17.00 de olaysız bir şekilde sona erdi. Daha sonra ilericiler ve antifaşistler, yaptıkları değerlendirme toplantısında, faşizme karşı eylem birliğinin bugün her zamankinden daha yakıcı bir önemi olduğunu vurguladılar.

DATTELN'DE NEO-FAŞİSTLER BİLDİRİ DAĞITTI

Alman neo-faşistleri tarafından Datteln'da yabancı düşmanlığını içeren bildiriler, caddelerde ve kapı kapı dolaşarak dağıtıldı.

Bildiride ekonomik krizin başlıca sebebinin Türkler olduğu savunulmakta ve ayrıca da Türkler Ağustos ayına kadar Almanya'yı terketmezlerse, Almanlara, silahlanarak Türklerin evlerine, işyerlerine ve arabalarına saldırı çağrısında bulunuluyor. İmza olarak gamalı haç resmi ve "SS" işareti kullanıldığı dikkati çekti.

Batı Berlinli demokratlar Nazi toplantısını engellediler

● Hitler'in iktidara gelmesinde rol oynayan "Stahlhelm" adlı faşist örgütün üyeleri bir süredir Kaiserstein lokalinde atış talimleri yapıyorlardı

● Batı Berlin İçişleri Senatörü Lummer, faşist Türk örgütlerinin kapatılmasının söz konusu olmadığını söyledi.

Batı Berlin'de, 9 Nisan günü SPD, AL, SEW, Anti-Faşistler Birliği ve diğer demokratik kuruluşlar faşist bir örgüt olan "Stahlhelm" in Mehringdamm'daki Kaiserstein lokalinde yapacağı üye toplantısını engellediler.

"Stahlhelm" örgütünün yeni başkanı Manfred Salewski'nin örgüt üyelerine yazdığı 30 Mart tarihli mektubun kamuoyuna açıklanması üzerine, Batı Berlin'li ilericiler parti ve örgütler bir bildiri yayınlamak 9 Nisan günü saat 19'da yapılacak bu toplantının yığınsal bir protestoyla engellenmesi çağrısını yapmışlardı. Stahlhelm'in yeni başkanının üyelerine gönderdiği söz konusu mektupta üyeler aynı gün Kaiserstein lokalinin bodrumunda yapılacak atış talimlerine katılmaya da çağrılıyorlardı.

"Stahlhelm" örgütü 25 Aralık 1918'de kurulmuş, kurulduğu günden itibaren savaş savunuculuğu, militarizm savunuculuğu yapmış ve 1933 Aralık'ında Hitler'in iktidara gelişinde aktif rol oynamıştı. Hitler'in ilk çalışma bakanı Seldte, aynı zamanda "Stahlhelm" örgütünün de başkanıydı. Bu örgüt Hitler dönemi boyunca Berlin'de "Yardımcı Polis" sıfatıyla sosyal demokratlara, komünistlere ve öteki anti-faşist güçlere karşı uygulanan baskı ve işkencelerde de aktif rol almıştı.

Savaşın sonra, 1951'de tekrar kurulan bu örgüt, o günden beri çalışmalarını sürdürüyor. İlerici parti ve örgütler olayın, Batı Berlin'de faşistlerin CDU'yla ilgili yayınladıkları bildiride, CDU milletvekilleri Ulrich F. Krüger ve Bayan Dr.

9 Nisan günü saat 18'de faşistlere 50 yıldır yataklık eden Kaiserstein lokalinin önünde toplanan ve aralarında Türkiyelilerin ve öteki yabancıların da yer aldığı yüzlerce Batı Berlinli, Anayasa'nın 21.maddesinin uygulanmasını istediler.

Besser'in de bu örgütün söz konusu toplantılarına katılmakta olduklarını açıkladılar.

Öte yandan, Batı Berlin İçişleri Senatörü CDU'lu Lummer, SPD milletvekili Walter Momper'in Celalettin Kesim'in öldürülmesi olayına bağlı olarak Senato'ya yönel-

tiği bir soruyu yazılı olarak yanıtlarken, "1981'den beri Türk sağ radikal örgütlerine karşı hiç bir önlem alınmadığını, MHP yanlısı derneklerin yasaklanmalarının, elde yeterli delil bulunmadığından bugüne kadar hiç söz konusu olmadığını" açıklamıştı.

Yabancı düşmanları artık silâhla saldırıyor

● Yusuf Yanık şöyle diyor: "Hani iki sınır arasında bir bölge olur ya, bizler onun içindeyiz. Etrafımız tel örgülerle çevrilmiş. Bizleri hiç kimse kabul etmek istemiyor. Birisi atmaya çalışırken, diğeri de almamak istiyor"

Mehmet Ünal
Düsseldorf'tan bildiriyor

İşte Yusuf Yanık. 42 yaşında. Yaşamının dörtte birinden fazlasını, memleketinden, ailesinden ayrı geçirmiş, Almanya'da "ekmek parası" kazanabilmek, "tok olabilmek" umutlarıyla.

"Montaj" diye tanınan, gezici bir firmada çalışıyor Yusuf Yanık. Paskalya tatilinde iznini geçirmek üzere evinin, akrabası ve arkadaşlarının bulunduğu Düsseldorf kentine geliyor.

İzin günlerinden birinin akşamı, arkadaşlarıyla bir kahveye gidiyor. Gece yarısı bir arkadaşıyla eve doğru dönüyorlar. Karşı taraftan, Almanca konuşan iki kişi geliyor. Yanık ve arkadaşı herhangi bir olaya yol açmamak için, yolun karşı tarafına geçiyorlar. Ancak iki Alman koşarak, Yanık ve arkadaşının yanına geliyorlar.

Sonrasını Yusuf Yanık şöyle anlatıyor: "Önce 'Ein Moment, Kollege!' dedi. 'Kollege' deyince durduk.

'Strauss iktidara geldi, neden hala buradasınız?' diye sordu. Seslenmedik. Gitmek istedik. Hep etrafımızda dönerek, yürümeyi engelleyen istedikler. Bu arada diğeri bağırarak, 'sizin kafalarınızı kesip fırına atacağız' dedi. Gene ses çıkarmadık, sar-

hoşturlar diye düşündük. Gitmek istedik, 'lütfen gidin' dedik. İşte her şey o zaman başladı. Genç olanı arkadaşımıza bir çelme taktı, yere düşürdü. Karate bilir bir halleri vardı. Ben caddenin diğer tarafına kaçtım. İkisi de arkamdan koştu. Aralarına aldılar, bir anda kendimi yerde buldum. Bir silah sesi duydum. Hala kendimi kaybetmemiştim. Sol kulağımda bir sıcaklık hissettim. Kan geliyordu. Çok kan kaybetmişim. Siren sesleri duydum. Cadde aydınlanıyordu. Birisi beni kaldırdı. Benim yanımda birisi vardı. Polis gelmişti. Beni hemen hastaneye götürdüler. İkisi de kaçmış. Polis aynı gece birisini yakalamış, diğerinin ne olduğu belli değil.

Daha önce gazetelerde, yapılan çeşitli saldırıları okuyordum. Ama pek inanmıyordum. Şimdi her şeyi daha iyi kavramaya başladım. Başbakan Kohl 'Türklerin sayısını azaltalım' dedi. Bu sözler sokakta silah sesi ile yapılacak gibi anlaşılabilir. Bizimkiler ise 'bulunduğunuz ülkede kalın' diyor. Ne olacak bu işin sonu?

Bir arkadaşımın telefon etmesi üzerine ateşli bir memur geldi olaydan üç gün sonra. 'Pek bir şey yapamayız' dedi, 'şayet mahkemeye verirsiniz, tercümanlığınızı yapabiliriz'.

Hani iki sınır arasında bir bölge olur ya, bizler onun içindeyiz. Etrafımız tel örgülerle çevrilmiş. Bizleri hiç kimse kabul etmek istemiyor. Birisi atmaya çalışırken diğeri de almamak istiyor..."

Karlsruhe'de iki Türk kadını sokakta neo-nazilerin saldırısına uğradı

19 Mart Cumartesi günü saat 15.00 sıralarında, biri 32 öteki 54 yaşında iki Türk kadını daha yabancı düşmanlığının hissiyatına uğradı.

Öğleden sonra saat 15.00 sıralarında evlerine dönmek üzere olan iki Türk kadını tramvayda otururken bir grup "roka" (rabauken) görünümüne sahip kişilerin saldırısına uğradılar. Neo-Nazi oldukları sanılan "roka" görünümüne sahip kişiler küfürler ve hakaretlerle kadınlara tekme tokat giriştiler, olaya müdahale eden bir kadını da hırpaladılar.

Kadınlar bunun üzerine tramvay sürücüsüne kapıları açmamasını, telsizle polis çağırmasını istediler. Fakat vatman polisin yakın olduğunu söyledi ve kapıları açarak saldırganların kaçmasına yardımcı oldu. Daha sonra polise giden kadınlar "kendilerine hakaret edildiğini ve dayak yediklerini" söylediler. Polis ise "elimizde kanıt yok, birşey yapamayız" deyip olayı geçiştirdi.

ŞU BİZİM TÜRKİYE

200 kişilik kadro için 9 bin kişi

Samsun PTT Başmüdürlüğü, ihtiyacı olan 200 memur için sınav açtı. Sınav 26 Mart'ta Giresun ve Çorum olmak üzere iki ayrı merkezde yapılacaktır. Son başvuru tarihi 21 Mart'tır. 21 Mart günü 200 kişilik kadroya 9 bin kişinin başvurduğu görüldü. 9 bin kişiyi sınava sokacak salon bulunmadığı ve böylesine bir kalabalığın güvenlik açısından sakıncalı olabileceği gerekçesiyle sınav iptal edildi. Üniversite sınavlarının sonucunda elenecekler gözönüne alınırsa önümüzdeki yıllarda 9 değil 90 bin kişi başvuracak demek abartma olmasa gerek.

Kafa kağıdının adı "MGK"

Türkiye halkı son zamanlarda ne çektiyse "Milli Güvenlik"ten çekiyor. Milli Güvenlik Kurulu, Milli Güvenlik Konseyi derken, şimdi de nüfus cüzdanları tümünden değişecek. Yeni nüfus kağıtlarının adı da değişiyor: Milli Güvenlik Kimliği oluyor. Böylece Türkiye halkı MGK'yı unutamayacak, kimliğinde bile MGK damgası olacak. Yeni sistemde tüm nüfus işlemlerinin bilgisayarlarla yapılacağı, sahte MGK'lerin ise olanaksız olacağı bildiriliyor.

Bırakmıyorsun ki Paşa!

Evren, İzmir'de öğrencilere seslendi: "Fikir tartışmalarını okul sonrasına bırakın" dedi. Ertesi gün, Evren'in, "Geçmiş düşünceye izin vermeyeceğiz" sözleri gazetelerin manşetlerinde yer aldı. Öğrencilerden biri çıkıp da, "fikir tartışmalarını okul sonrasına bırakalım ama, o zaman da değil tartışmasına, fikrin kendisine bile paşalar izin vermiyor" deseydi ne olacaktı.

Sudan para kazanmanın tam zamanı

İran-İrak savaşı sırasında petrol kuyularının bombalanması sonucunda kuyulardan yayılan petrol, Basra Körfezi'ni kaplayınca, bu bölgede içme ve kullanma suyu bulmak bir sorun haline aldı. Körfez ülkelerinde, bir varil suyun 10 bin liraya satıldığı haberi veriliyor. Türk Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) Genel Başkanı, kodaman patronlardan Ali Koçman, "iyi organize edilirse su ihracından gelir sağlarız" demiş. Gazete, haberi "Sudan para kazanmanın tam zamanı" diye veriyor. Tekelciler için "Sudan kazanma"nın tam zamanı olduğu, bütün yakınmalarına rağmen son üç yıldaki kar oranlarından da belli...

Seni kim bağışlasın?

Cunta şefi Evren Ege gezisinde... Germencik kazasında kendisini karşılayanlar Evren için bir deve kurban etmek istedikler. Evren "yaşı kaç" diye sordu. Devenin 16 yaşında olduğunu öğrenince "bağışladım, kesmeyin" diye "büyüklik" gösterdi. Cuntadan bu yana, Türkiye'de, sadece siyasal "suç"lardan 23 genç asıldı; 5314 kişi hakkında da idam isteniyor.

Bir tek karakolda mı?

Brezilya'da, bir polis merkezinde elektroşok vermekte kullanılan bir alet bulunmuş. Kısa süre önce askeri diktatörlüğün biraz gevsemek zorunda kalıp sözde seçimlere izin verdiği bu ülkede, çiçeği burnunda milletvekilleri birbirlerine girmişler; elektroşok aletini basına tanıtmak için toplantılar yapmışlar.

Türkiye'de olsalardı hiç bu kadar şaşırmazlardı. Cuntadan bu yana, bırakalım halkı, milletvekilleri diktatörden bile elektroşokun tadını tadanlar var. İşkencede ölümlerin günlük olay haline geldiği Türkiye'de basın, olsa olsa "işkence aleti olmayan karakol bulundu"yu haber sayar!

Dışını boyarsın olur biter!

İçişleri Bakanlığı, bir emirle, Avrupa'yı Türkiye'ye bağlayan E-5 karayolunun Türkiye kesiminde, yol üzerinde kalan bütün binaların sahipleri tarafından beyaza boyatılmasını istedi. Boyama-yanlar cezalandırılacak. Gazeteler, herkes bu işi kendi olanaklarına ve kesesine göre yaptığından, görünümün daha da çirkinleştiğini yazıyorlar. E-5'i beyaza boyama işi cuntanın "demokrasiye geçiş"ine benziyor. Dıştan ele güne karşı bir boyaya vurduktan mu, içerdeki pislikleri kimse görmeyecek sanılıyor.

BOYANAN EVLERİN ON YÜZLERİ DÜZGÜN OLSA BİLE...

AKKADAN VEYA YANDAN GÖRÜNÜMLERİ ÇOK BÜYÜK FARKLILIK GÖSTERİYORDU...

Yusuf Yanık hastane odasında

BİLİM KİTABEVİ

beklenen

POLİTİK KİTAPLAR gelmiştir

ORANIENSTR. 28
TEL: 614 89 11

Yeni kurulacak "çok partili rejimin" özeti: kayıkcı doğuşu

Cunta yeni partilerin güdüm lü olmalarında kararlı

Bir çoklarının beklediğinin aksine, Evren, Ege gezisi sırasında, yeni Partiler Yasası'nı ve seçim sisteminin esaslarını açıklamadı. Ama, çok daha önemli bir şeyi açıkça söylemekten çekinmedi: Cunta, gerçek bir çok partili siyasal hayatı hiç bir zaman düşünmemişti ve düşünmüyordu. Böylece Evren "Bizans oyunlarına izin veremeyeceğiz", "Geçmiş düşünceye izin veremeyeceğiz", "Eski partiler, bir kaç kişi hariç yeniden kurulacaksa neden kapadık onları", "Yepyeni kişilere oy vereceksiniz", "Türkiye'nin aynı ekiplerin eline yeniden düşmemesi için her türlü tedbiri almaktan çekinmeyeceğiz", "12 Eylül'den beri bize gösterdiğiniz desteği ilk parlamentoya girecek partiler konusunda da göstereceksiniz" gibi sözlerle, kimi "iyimser"lerin umutlarını bir kez daha kırdı.

Konuşmaları izleyen günlerde, Evren'in konuşmalarının özünü bir yana bırakıp içinden bir cümleyi seçerek, cuntaya demokrasi yolunu göstermeye çalışanlar, veya tüm kabahatleri Evren'i çevreleyen hırslı politikacılar yükleyip Evren aslında çok partili düzen istiyor yutturmacasına kendileri de inanmaya ihtiyaçları olanlar, yine benzer şeyler gevelemeye kalkıştılar. Ancak cuntaya daha yakın kimi "ıyankılar"la

● Gelişmeler, kimi çevrelerin beklentilerinin tersine cuntanın "Devlet Partisi"nden vazgeçmediğini gösteriyor. Eski liderlere konan yasağın süreceği ise artık iyice belli oldu

AP'nin devamı partinin adını bile koymuş olan (Adaleti Birlik) Tercüman ekibi, gerekleri söyleyiverdiler. Son gelişme ve açıklamalar, ele güne karşı ayıp olmasın diye bir kaç siyasal partinin kurulmasına izin

Cunta ve hırsız

Evren ile cuntanın öteki üyeleri oturmuş sohbet ederlerken yaverlerden biri içeri girip Nurettin Er-sin'i telefondan istediklerini söylemiş. Ersin telefona gitmiş ve biraz sonra bozuk bir suratla dönmüş. Evren merakla sormuş:

-Hayrola, bir şey mi olmuş?

Ersin yanıtlamış:

-Evet paşam demiş, Başbakanlık bürolarına hırsız girmiş, bir kaç dosya çalmışlar...

-Canım bir kaç dosyadan ne çıkar? Önemli bir şey var mıydı?

Ersin iyice canı sıkın:

-Olmaz olur mu paşam, demiş, dosyalardan birinde gelecek seçimlerin sonuçları vardı...

verileceğini, ancak bunların tümünün de cunta tarafından saptanmış kadrolarla, birbirinin modeli güdümlü partiler olacağını açıkça ortaya koydu. "Merkez Partisi" veya "Devlet Partisi"nden vazgeçilmediği, ama merkez partisi niteliğinde iki veya üç partinin kurulmasının ve bunların, aralarında kayıkcı doğuşu yapmalarının öngörüldüğü belli oldu.

Partiler cuntanın aynaları olacak

Evren, eski düşüncelere, "eski partilerin herhangi bir devamına izin verilmeyeceğini" söylerken, sosyal partilerin toplumdaki sınıf ve zümrelerin siyasal iktidara yönelmiş örgütlenmeleri olduğu gerçeğini bir yana bırakıyor ve bu gerçeği zorlamaya kalkışacaklara karşı da, şimdiden- aba altından bile değil- açık açık sopa gösteriyordu.

Tercüman'da Nazlı Ilıcak, son zamanlarda dadandığı zorba bir kralın ülkesinde olup bitenleri ve dikilen güllerin etrafı dikenlerle çevrilip halk güllere dokunamayınca, bir ihtiyarcığın, dört bir yana güzel kır çiçekleri tohumları saçan rüzgara bakarak umutlandığını; bir süre sonra da "kara topraklar" ülkesinin dört bir yanını kır çiçeklerinin doldurduğunu, pek şairane ve ağlamaklı biçimde anlattı. Ilıcak, "siz istediğiniz kadar engelleyin, tohum vardır; DP'nin ve AP'nin tohumları rüzgardadır, toprak tadır" demeye getiriyordu. Ancak üslubundaki burukluk, onlar açısından da işlerin güçleştiğinin belirtisiydi.

Gerçi Ulusu'nun parti kurmaktan vazgeçtiğini açıklaması üzerine Tercüman çevresinde sevinç rüzgarları esti ama gene de "yeni lider adayı" general eskisi Turgut Sunalp ile ilgili beklentilerinde belirgin bir güvensizlik sezilmekteydi.

Şimdi ne oluyor?

Partiler Yasası ve Seçim Yasası bu satırlar yazıldığı sırada henüz açıklanmamıştı. Ama gazetesinde yansıdığı ve bu yasaları hazırlayan komisyon sözcülerinin söyledikleri kadaniyla, ana ilkeleri belli oldu. Buna göre yeni yasalar, Anayasa'ya da bağlı olarak, emekçi sınıfların tüm siyasal örgütlenme ve iktidar savaşımına kesin yasak getirirken, burjuva demokrasilerinin sınırları içinde bir çok partili hayata da kapalı olacaklar. Yasalar açıklandığında ayrıntılandıracağımız bu konular dışında, siyaset yasasının kaldırılmasının uzaması; kaldırılıp kaldırılmayacağı ve ne ölçüde kaldırılacağı belli olmaması; siyaset yasağı kaldırıldıktan sonra da, seçimlere katılacak partilerin sadece tüzük ve programlarını tanıtmalarına izin verilip siyasal savaşım izni verilmeyeceğinin bildirilmesi; merkezden hazırlanıp kotarılmış güdümlü bir partileşme çabasının dışında, ciddi bir siyasal girişimin böylesine kısa süre içinde tamamlanıp seçimlere katılabilme şansının bulunmaması, 12 Eylül öncesi burjuva siyasal akım ve partilerinin, bunlar arasında AP'nin ve CHP kadrolarının bile yeni bir tereddüte girmelerine yol açıyor. MGK güdümlü partilerde yer kapmaya hazırlananlarda heyecanlı bir koşuşmanın sürüp gittiği şu günlerde, yeni dönemde siyasal örgütlenmeye hazırlanan AP ve CHP'nin kimi kadrolarında huzursuzluk ve sessizlik yeniden ortaya çıktı.

Emekçiler oy deposu mu?

Siyasi Partiler Yasası ve Seçim Yasası henüz kesinleşmiş değil. Bununla birlikte cuntanın Türkiye'nin siyasal parti rejimini üzerine oturtmayı planladığı temeller çoktan ortaya çıkmış bulunuyor. 1982 Anayasası ve bu Anayasa'ya uygun olarak çıkarılan ve daha da çıkarılacak olan bir dizi yasa, işçi ve emekçi sınıflara kendi partilerini kurmalarını ve politik yaşama katılmalarını kesinlikle yasaklıyor, ve onların politik yaşamdaki rollerini cunta güdümünde kurulacak yeni partilerin "oy deposu" olarak belirliyor.

Öte yandan, siyasal partiler ve seçim yasaları üzerindeki tartışmalar, yeni Anayasa'ya ve getirilen bütün yasaklamalara rağmen cuntanın kurulacak yeni partilere güvenemediğini ve kurulacak yeni partileri tümüyle kendi denetimi altında tutmaya kararlı olduğunu gösteriyor.

9 Maden işçisi daha öldü...

Ereğli Kömür İşletmeleri'nin Armutçuk üretim bölgesinde 102 işçinin ölümüyle sonuçlanan grizu patlamasında, suçlunun EKI, yani işveren durumundaki kamu kuruluşu olduğu, bilirkişi raporuyla, kesinlikle saptandı. Rapor, Cumhuriyet Gazetesi haricinde kamuoyuna yansıtılmadı. TRT konuyu işlemekten çekindiği gibi, olayı yok saymayı yeğledi.

Ereğli Cumhuriyet Savcılığı'nın atadığı üç kişilik bilirkişi heyetinin hazırladığı raporda, işveren şirket EKI'nin yüzde 100 sorumlu olduğu ortaya koyulurken, bu iş cinayetinden 1 ay sonra, bölgedeki yeni bir göçükte 9 maden işçisi daha canından oldu. Bilirkişi raporunun açıklandığı günlerde, ikinci kazanın patlak vermesi üzerine, cunta başkanı Evren "sorumluların tesbitini" istiyordu. Oysa katil belli, cinayet ortadaydı...

OYA BAYDAR Yorum

Bu oyunu seyretmiştik

BİZ bu oyunu başka bir yerde seyretmiş miydik daha önce? Hele bir hatırlamaya çalışalım...15 yıl önce Yunanistan'da...Orada "Albaylar" başroldeydi. Brezilya'da, oyuncular topluluğunun adı "Milli Güvenlik Kurulu"ydı. Çok alkış toplamıştı zamanında; "Brezilya mucizesi" denmişti. Ama, hakkını vermek gerek, Şili'deki ün üstüne, Pinochet'in üstüne çıkabilen olmadı bugüne dek. CIA, IMF, uluslararası silah tekelleri, Oskar ödülünü ona verirdiler herhalde...Sonra Arjantin'de seyrettik aynı oyunu. Nedense salondaki seyirciler, birer ikişer sessizce, bir daha dönmek üzere kayboluyorlardı... Daha kimbilir kaç dünya sahnesinde oynandı bu kanlı oyun; kaç sahnede daha oynanacak...

VE şimdi, o da ne, 10 yıl önce Yunanistan'da olduğu gibi, bugün de Brezilya'da, Arjantin'de, Şili'de "mucize sona erdi" çığlıkları arasında sahne ışıkları sönmüyor. Seyirciler sahneye fırlıyorlar. Oyunculara fırlatılanlar çiçek değil, çürük yumurta. Alkış sesleri değil,

EVET; yurdumuzda üç yıldan beri sahnelenen bu oyunu daha önce de seyretmiştik biz. Hem de bizim omzu kalabalık palyaçoların, ellerine su bile dökemeyecekleri aktörlerden. Şimdi Şili'de, Arjantin'de, Brezilya'da oyunun son perdesinin kapanmakta olduğunu görmekten mutluyuz. Ama Türkiye sahnesinde oyun henüz bitmedi. Yeni bir perde başlıyor. Bu bölümde, diktatörler "demokrasi" postuna bürünmeye çalışıyorlar. Bir kısım seyirci- kimisi anlamadığından, kimisi yalınlıktan, kimisi "bari silahlar kılıfı içinde kalır" düşüncesinden- alkışlıyor. Ama henüz ürkek ve cılız çıksa da, içerden ve dışardan "yuh" sesleri, oyuncuların kulağına gidecek kadar yükseldi. Bu kötü oyunun bitmesini sabırla bekleyecek miyiz? Ya da oyunu bozmaya, palyaçoları, son perdeye varmadan sahneden indirmeye kararlı mıyız?

OYUNU BOZMAK...İşte tek devrimci tavır, tek devrimci parola. Türkiye harabeye dönmekten, son karış toprağımız emperyalizme satılmadan, "ekonomik mucize" uğruna illelerine dek sömürülen emekçi milyonlar aşıldıktan tükenmeden, son demokratik ses de susturulmadan OYUNU BOZMAK...Bu palyaçoları, bu CIA'lı, IMF'li rejisörleri, tekeli tiyatro patronlarını sahneden indirmek, ülkeden kovmak...

NASIL mı? Oyunu bitirecek sonuçsal saldırının birliklerini düzenleyerek; tek tek birliklerin savaş kazanmakta yeterli olmadıklarını bilip, en geniş savaş cephesini kurarak ve savaş stratejisini, taktiklerini doğru ve kesin saptayarak...Daha da önemlisi, henüz tarafsız kalan, seyretmekle yetinen seyirciye oyunun içyüzünü sergileyip, yığınları saflara kazanarak...Ama bir de, bu hazırlıklarla birlikte gitmesi gereken başka bir iş var. Oyunun yeni bir perdesinin açılmakta olduğu, "demokrasi" masalı sahnesine gelindiği şu günlerde, kimilerinin küçümsediği, kimilerinin toptan reddetme yanılgısına düştükleri bir iş...

TÜRKİYE'de demokrasiye geçilmediği, rejime sivil kılıf geçirilmeye çalışıldığı doğrudur. Bunu bir an unutursak, cuntanın bilinçli veya bilinçsiz destekçisi oluruz. Ama, "demokrasi postu"na bürünme sırasında, oyunun tam bu sahnesinde, önümüze küçük de olsa bir takım olanaklar çıkacağını unutmak, bizi pasifizme ve kof lafazanlığa götürür. Bürünülen her postta, takınılan her maskede küçük delikler mutlaka bulunur. Partiler Yasası ve Seçim Yasası açıklanıp yürürlüğe girdikten sonra, bu küçük delikleri bulup, buralara asılmak, buralara parmak sokarak deliği büyültmeye çalışmak, her demokratın ve her devrimcinin görevidir.

ÖNÜMÜZDEKİ günlerde Türkiye'de, bir dalgalanma değilse de bir kıpırdanma yaşanacak. Oyuncuları sahneden indirme hazırlıkları yaparken, bir yandan da onlara çürük yumurta atarak, elbiselerini çekiştirerek, ezberledikleri rolleri unutmalarına yol açabilecek sahne dışı gürlültülerle şaşırtarak sahnede sendelemelerini sağlamak olanaklıdır. Önümüzdeki günlerde Türkiye'de demokrasiye geçilmeyecek; ama yiğitçe, gözüpekçe ve bilinçle kullanılrsa, demokratların önüne demokrasi postunun deliklerini büyütüp, hiç değilse içindeki canavarı seyircilere teşhir etmeyi sağlayacak olanaklar mutlaka çıkacak. Demokrasi şampiyonu görünme, bu olanaklardan yararlanma fırsatı AP kuyruklarına bırakılmaz. Bunlardan yararlanmayı bilirse, günlük küçük savaşları küçümsemez, örgütleyebilirsek, son saldırıya daha çabuk hazırlanabilir, oyunu daha çabuk sona erdirebiliriz.

KUŞKUYA, umutsuzluğa yer yok. Bizler akıllı, bizler bilimli, birliktir olursak, bu oyun Türkiye'de öteki diktatörlüklerde oynandığı kadar bile oynanamaz.

Haklarında sıkıyönetim soruşturması açılanların sayısı birkaç yüzbin !.

● Devletin bacası 30 bin 54 kişi kadar cezalara çarptırıldı. Yargıtay'ca onaylanmış ancak henüz infaz edilmemiş 114 idam kararı var

12 Eylül 1980'den bu yana askeri savcılıklara 60 bin 456 dosyanın geldiği resmen açıklandı. Bir dosyanın çoğunlukla birden fazla, kimi zaman yüzlerce sanığı içerdiği hesaplanacak olursa, askersel darbeden bu yana sıkıyönetim savcılıklarında hakkında soruşturma yürütülenlerin yüzbinlerce kişi olduğu ortaya çıkıyor.

Genel Kurmay Askeri Hizmetler Koordinasyon Başkanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre, askeri mahkemelere de 41 bin 207 dosya gönderildi. Aralarında yüzlerce, hatta bini aşkın sanıklı Dev-Yol, PKK, TKP vb. dosyalarının da bulunduğu bu dosyaların toplam sanık sayısının da yüzbinin üzerinde olduğu anlaşıyor.

Resmi açıklamaya göre, bugüne kadar

5 yıldan idama kadar varan cezalara çarptırılanların sayısı 30 bin 54'tür. 14 bin 188 tutuklu sanığın davaları da henüz devam ediyor.

Bugüne kadar "sıkıyönetim suçları"ndan infaz edilen idam sayısının 23 olduğu ileri sürülen açıklamada, 114 idam cezasını kesinleştiği, ancak henüz infaz edilmediği bildiriliyor.

Gazetelerde hemen her gün rastlanan "kaçarken öldürülen anarşist" veya "polisle çatışmada öldürüldü" gibi haberlerde söz konusu olan açık cinayetlerde ölenlerin, işkencelerde öldürülenlerin bir kaç yüzün üstünde olan sayısı, bu rakamlara dahil değil.

Amerika Türkiye'nin geleceğini programlıyor

Geri kalmış 73 ülke için, çokuluslu tekeller, bu ülkelere kredi açan büyük bankalar, IMF ve Dünya Bankası gibi kuruluşlar adına çokuluslu tekelere çeşitli ülkeler hakkında raporlar yazarak danışmanlık yapan Amerikan Frost and Sullivan Şirketi, Türkiye'nin geleceğine ilişkin olarak "18 aylık" ve "5 yıllık" raporlar hazırladı.

Bu raporlara göre Türkiye, önümüzdeki beş yıllık dönemde, "Askeri yönetimin kurduracağı" ortamın sağında bir parti tarafından yönetilecek. Raporda, Kenan Evren'in "1946 öncesi geleceğinde olduğu gibi" tartışmasız "güçlü adam" olacağı belirtilerek, seçimlerden sonra da Türkiye'nin diktatörlükle yönetileceğini ima edildi.

İlgili raporlarda, "24 Ocak Kararları"ndan vazgeçilmesi ve askerler tarafından kurdurulacak partinin hükümet olamaması durumunda, Türkiye'nin çok daha büyük ekonomik bunalımla karşı karşıya geleceği ve yeniden 12 Eylül öncesi koşullarına geri döneleceği kaydedildi.

Başbakanlık emriyle bütün memurlar fişleniyor

● Fişlemeyi İçişleri Bakanlığı ile MİT ortaklaşa yürütecekler

Kamu kesiminde, çeşitli yerlerde çoktandır başlamış olan bir uygulama Başbakanlık genelgesiyle resmen açıklandı. Buna göre, Bakanlık Kurulu dahil en üst düzeyden en küçük kuruma kadar bütün kamu kuruluşları ve bütün memurlar fişlenecek. 2 Mayıs 1983 tarihine kadar tamamlanma emri verilen bu fişlemeyi, MİT ve İçişleri Bakanlığı birlikte yürütecekler.

Merkezi idareden başlayarak alt birimlere doğru bütün yönetici ve bütün çalışanların mazeretleri incelenerek, özellikle gençliklerinden bu yana siyasal görüşleri ve faaliyetleri saptanacak.

Başbakanlık genelgesinin, Mayıs başına kadar "kısa vadede" bitirilmesini öngördüğü bu "tarama-fişleme" işlemiyle doğrudan ilişkili görünmese bile, aynı genelgede yer alan 1984 başına kadar bitirilmesi gereken işleri içeren "uzun vadeli işler" raporunda yer alan memur kadrolarındaki şüphilikler ve kadro fazlasının bir an önce tasfiyesi maddesi, mazeretleri beğenilmeyenlerin başına gelecekleri de şimdiden gösteriyor.

Bu uygulama, bir süreden beri sıkıyönetim ve YÖK emriyle, üniversitelerde sürdürülüyor.

İhtiyarlık Sigortası'nda biriken primlerin işçilere ödenmesinden vaz mı geçiliyor?

Cunta “dönüş primlerine” SSK kanalıyla el koymaya hazırlanıyor

Geri dönüşü özendirmek amacıyla Federal Almanya tarafından ödenmesi planlanan primlere cunta hükümeti el koymaya hazırlanıyor. Federal Almanya, geri dönüş primlerinin önemli bir bölümünü Türkiye'de birikmiş olan primlerini toptan ödeyerek karşılamak istiyor. Buna karşılık Türkiye, bu primlerin işçilerimize peşin para ve döviz olarak ödenmesine karşı çıkıyor ve bu paraların doğrudan Türkiye Sosyal Sigortalar Kurumu'na aktarılmasını istiyor. Bu durumda Almanya'da emeklilik hakkı kazanan emekçiler, emekli aylıklarını Türkiye'de SSK'nun en yüksek işçi emekli aylığı üstünden alabilecekler. Örneğin ayda 1000 Mark'lık emekli aylığına hak kazanmış bir emekçi Türkiye'de emekli aylığı olarak en çok 35-40 bin lira alabilecek.

Kapalı kapılar ardında süren bu pazarlık henüz sonuca bağlanmadı. Edinilen bazı bilgilere göre, Kohl hükümeti Alman İhtiyarlık Sigortası'nda biriken primlerin, işçiler tarafından ödenmiş olan kısmının tümünü, işverenlerce ödenen kısmının ise en çok yüzde 30-40'ını geri vermek koşuluyla öne sürüyor. Bu durumda, hem Alman İhtiyarlık Sigortası Türkiye'de işçiler için işverenlerce ödenen prim paylarının büyük bölümünün elinde tutulabilecek, hem de Türkiye'de SSK, döviz değeri bugün için bile ayda 80-90 bin liralık emekli aylığı sağlayacak olan paralara karşılık ayda sadece 35-40 bin lira ödeyerek ağırlıkta bir kazanç sağlayacak.

Alman uzmanlarca hazırlanan ve Federal Çalışma Bakanlığı'na sunulan raporda,

“da işçilere kendi paylarının bekletilmeden iadesi halinde bunun ortalama 12.000 mark tutacağını, bu paranın işçinin kendisine iade edilmeyip, emeklilik haklarının yanmaması için, talepleri halinde, ülkelerindeki sosyal güvenlik kurumlarına aktarılmasında, işveren

Federal Almanya'da kazanılmış olan ihtiyarlık sigortası haklarının işçinin ülkesinin sigortasına devri, onların kendi ülkelerinde daha erken yaşlarda emekli olma imkanının mevcut olması sebebiyle dönüşü teşvik edici bir unsur olarak görülmektedir. Bu gibi haller-

Federal Almanya'daki işçilerin emeklilik haklarının SSK'na devredilmesi ile ilgili kimi maddeler Türkiye tekelci sermayesinin, yurt dışında çalışan işçilerimizin emekli aylıklarına göz diktiği görüşünün büyük ölçüde kanıtıyor.

Raporda aynen şöyle deniyor:

“Federal Almanya'da kazanılmış olan ihtiyarlık sigortası haklarının işçinin ülkesinin sigortasına devri, onların kendi ülkelerinde daha erken yaşlarda emekli olma imkanının mevcut olması sebebiyle dönüşü teşvik edici bir unsur olarak görülmektedir. Bu gibi hallerde emekli aylığı alınması Alman sigortasından kazanılan hakları o ülkeye geri aktarmasıyla mümkün kılınabilir”.

“Paralı Dönüş Raporu”nun ihtiyarlık sigortasına ilişkin bölümünün girişinde de aynı konuda uzmanların şu görüşü ve önerisine yer veriliyor:

“1983 yılında işçilere kendi paylarının bekletilmeden iadesi halinde bu ortalama 12 bin Mark tutacaktır. Bu paranın işçinin kendisine iade edilmeyip, emeklilik haklarının yanmaması için, talepleri halinde ülke-

indeki sosyal güvenlik kurumlarına aktarılmasında işveren paylarının bir bölümünün de iadesi gerekecektir”.

Kapalı kapılar ardında sürdürülen pazarlık, işçilerimize daha çok “geri dönüş priminin miktarı ne olacak” sorusu biçiminde yansıtılıyor. Edinilen bilgilere ve rapordaki açıklamalara göre, bu miktar, 12 bin Mark ihtiyarlık sigortası primlerinden, 8 bin Mark'ta işsizlik sigortası primleri, çocuk paraları, gönüllü emeklilik sigortası primleri ve yapı tasarrufu primlerinden olmak üzere toplam 20 bin Mark kadar tutuyor. Buna göre dönüş parasının iki ayrı bölümüne ele almak gerekiyor. Türkiye hükümeti dönüş parasının 8 bin Mark kadar tutan ikinci bölümünün işçilere nakit olarak ödenmesine pek karşı çıkmıyor. Ama 12 bin Marklık ihtiyarlık sigortası primlerinden doğan bölümünün işçilere elden ve peşin olarak ödenmesine karşı çıkıyor. Bu miktarın, döviz olarak Türkiye'ye aktarılması isteniyor ve işçilere emekli aylıklarının SSK kaynaklarından ve Türk lirası olarak ödenmesini öngörüyor. Kuşkusuz SSK tarafından ödenecek emekli aylığı, Türkiye'de en

yüksek maaşlı emekli işçiye ödenenden fazla olamayacak. Geri kalan ise, SSK'na, dolayısıyla cunta kanalıyla tekelci sermayeye kalacak. Bugüne kadar SSK'nda biriken işçi primlerini kredi olarak kullanan Türkiye tekelci sermayesi, şimdi bu yolla çok daha büyük bir vurguna hazırlanıyor. Cunta ise, bu yolla, döviz açığını kapamakta önemli bir kaynak elde etmeyi umuyor.

Federal Almanya açısından, bu pazarlıkta özellikle İhtiyarlık Sigortası'nda biriken primlerden dönüş yapacak işçilere ödenecek işveren payının mümkün olduğu kadar düşük olması önem taşıyor. Böylece Türkiye emekçilerin yıllar boyu biriktirdiği ya da işverenler kanalıyla hak kazandı emekli aylığına temel olacak paraların bir bölümünü Almanya'ya “hibe” ederek ülkelerine dönmeleri ihtimali ağırlık kazanıyor.

Federal Çalışma Bakanlığı'na sunulan raporda, açıkça, yaşlı emekçilerin dönüşü yönetilmeleri üzerinde duruluyor. Böylece, henüz işgücünü satabilecek durumda olan genç işçilerin Federal Almanya'da kalmaları, ancak artık işgücü satamaz hale gelmiş ya da bu duruma yaklaşmış emekçilerin emekliliklerinde kendi ülkelerine dönmeleri hesaplanıyor.

Raporun bu durumu kanıtlayan bölümünde şöyle denmekte:

“Yabancı işçi getirmeyi amaçlayan başlama-sından önce gelenlere 8 bin Mark, Federal Almanya'da 7-10 yıl kalmış olanlara 6 bin Mark ve Federal Almanya'da 4-7 yıl kalmış olanlara 3.500 Mark dönüş yardımı ödenebilir”.

DISK temsilcisi **Yücel Top'un** yanıtlarını da gelecek sayıda yayınlayacağız

DISK Yürütme Kurulu üyesi Daysal gazetemizin sorularını yanıtladı

“Stratejik ve taktik hedeflerimiz 1960'lardan farklı olacaktır”

Türkiye Postası, cunta tarafından kapatılan ve yöneticileri idamla yargılanan DISK'in, yurt dışında bulunan Yürütme Kurulu üyesi Kemal Daysal'a, cuntanın dayattığı yeni sendika ve grev yasaları ile Türkiye işçi sınıfının önümüzdeki ekonomik savaşım perspektifleri konusunda sorular yöneltti. Daysal'ın yanıtlarını yayınlıyoruz.

Türkiye Postası: Cuntanın yasakladığı ve yöneticilerini idamla yargıladığı Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (DISK) Yürütme Kurulu üyesi olarak, Sendikalar Yasası, Toplu Sözleşme ve Grev Yasası ile İş Yasası'nda yapılmak istenen değişiklikleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

K.Daysal: Türkiye sendikal hareketine bugünkü yoğun saldırılar 12 Eylül darbesiyle başladı. Askersel cunta DISK'i kapattı. Grev ve toplu sözleşme hakkını kaldırdı. Tüm sendikal haklar askıya alındı. Bu baskı ve yasaklar zinciri, cunta Anayasası ile yasal kılıflara büründü.

Şimdi, yeni Sendikalar Yasası ve onun ayrılmaz parçası olan Grev ve Toplu Sözleşme Yasası ile, Anayasa ile büyük ölçüde gaspedilen sendikal hak ve özgürlükler daha köşeli, keskin kılıflar içine alınıyor, hapsediliyor. Yeni yasalarla, sendikalar bağımsız kuruluşlar olmaktan çıkarılıyor. Ağır devlet müdahalesi ve denetimi ile, mevcut yönetimin ve dolayısıyla tekelilerin uydusu haline sokuluyor. Dahası, işçiler, bu uydurmuş örgütlerin içinde kümelenmeye zorlanarak, onların, özgür iradeleri ile sendikal örgütlenme haklarını kullanmalarını yok ediyor.

Bu sendikal model bir ad vermemiz gerekirse, “güdümlü sendikacılık” ve hatta biraz zorlama ile “devlet sendikacılığı” diyebiliriz. Cunta, böylece, işçi haklarını, geleceğin sendikal hareketini ipotek altına alıyor.

Türkiye Postası: Yeni yasa yarım milyon işçinin daha grev hakkını yok ediyor.

K.Daysal: Evet, en önemlisi grev hakkının kullanılmaz hale getirilerek yok edilmesidir. Çünkü Grev ve Toplu Sözleşme Yasası belediye hizmetleri, kömür madenleri, petrol tesisleri, ulaştırma hizmetleri gibi bir çok işkolunda grevleri yasaklıyor.

Bununla da kalmıyor. “Grevler iyi niyet kurallarına aykırı olamaz” gibi hiç de “iyi niyet” taşımayan “kötü niyetli” bir hüküm getiriyor. Üretim araçlarından yoksun işçi sınıfı, grevi patronlara karşı bir silah olarak kullanır. Grevci iş-

çilerden patronlara karşı “iyi niyet” içinde olmaları, mantıksal açıdan bile istenemez. Grevin doğasından geliyor bu. Halbuki yeni yasa ile, bu hükme dayanarak, istisnasız her grev yasaklanabilmektedir. Böylece sınırlı olan grev hakkı bile kağıt üstünde kalacaktır.

Yıllarca sınıf sendikacılığına hiç de sempati duymamış ve bunun karşısında yer almış Türk-İş eski Genel Başkanı Halil Tunç bile bu yasalar karşısında “sendikalar bir devlet ünitesi gibi görülüyor. Grev hakkının özü alınarak mecburi tahkime gidiliyor” diyerek endişelerini dile getirdi. Bu endişeleri tüm işçi sınıfımız taşıyor.

Türkiye Postası: İşçi sınıfının savaşımını ipotek altına alan bu yeni yasalarla karşı nasıl bir savaş yürütülmeli? Başka bir deyişle, önümüzdeki dönemde Türkiye işçi sınıfının ekonomik savaşımının yolu yordamı ne olmalı?

K.Daysal: İşçi sınıfımız sendika ve grev hakkını, o da kısıtlı olarak, kahrılı ve uzun savaşımardan sonra ancak 1963 yılında elde etti. 1964 yılında 60'ı aşkın işyerini ve binlerce işçiyi kapsayan grevler zinciri, Türkiye işçi sınıfının ekonomik-demokratik haklar savaşımına ne denli istekli ve hazır olduğunu gösterdi. Ancak, bu başkaldırı çeşitli baskılarla engellenirken, Amerikan tipi “uzlaşmacı” sendikacılık işçi sınıfına dayatılmaya kalkışıldı. En bilinçli, en ileri unsurlar DISK'i kurarak uzlaşmacı sendikacılığın karşısına dikildiler. Böylece, o günün koşullarında bir alternatif doğmuş oldu. DISK, işçi sınıfının elinde etkin bir örgütsel silah niteliği kazandı; demokrasi ve sendikal haklar için onurlu bir savaşım yürüttü.

Ne var ki, içinde bulunduğumuz 1960'lı yıllarla ölçülemeyecek kadar ağır. Cunta bugün sadece DISK üyelerine değil, sayıları yaklaşık 5 milyonu bulan DISK'li, Türk-İş'li, sendikal, sendikası olmayan işçi sınıfına amansızca saldırıyor. Cuntanın ve tekellerin işçi sınıfına dayatmak istediği bu karanlık geleceğe karşı koymanın stratejik ve taktik hedeflerini be-

lirlememiz gerekiyor. Savaşım yöntemi-miz de doğaldır ki, 1960'lı yıllardan farklı olacaktır.

Sendikal hak ve özgürlükleri tümüyle ortadan kaldıran bu güdümlü sendikal dayatmaya karşı bugün birbirleriyle içiçe ikili bir savaşım yürütmeliyiz.

Birincisi, işçi sınıfımızın sendikal demokratik haklarını, sendikal örgütlenme özgürlüğünü savunmalıyız. DISK yöneticilerinin, tutuklu işçi ve sendikacıların derhal salıverilmesini, DISK ve bağlı sendikaların yeniden serbestçe çalışma haklarına kavuşmasını istemeli, bu uğurda kararlı bir savaşım yürütmeliyiz.

Ne var ki, içinde bulunduğumuz koşullarda bununla yetinmeyiz. Tekeller,

gerici güçler işçi sınıfımıza, sendikal hak ve özgürlüklere tümüyle savaş açmıştır. İşçi sınıfımızı tümüyle boy hedefi seçmiştir. Onlara paslı, bulamık, mücadele etme araçlarından yoksun bir örgütlenme modeli dayatmak istemektedir. Burjuvazinin bu karanlık oyununu boşa çıkarmak için, işçi sınıfımızın tümünü seferber etmeliyiz. Milyonlarca işçinin kendi özgür iradeleriyle oluşturacakları sendikal birliği öne çıkarmalıyız. Sendikal birliğin sağlanması için tüm olanaklarımızla çaba sarfetmeliyiz.

Burjuvazinin dayatmaya kalkıştığı güdümlü sendikalar modelini etkisizleştirerek ve onu boşa çıkarak tek etkili yol “sendikal birlik” yoludur.

SENDİKACI GÖZÜYLE

Sendikal özgürlüksüz demokrasi olmaz

İşçi ve sendika hareketi tarihi kapitalist sömürü ve baskıcı devlet yönetimlerine karşı savaşım tarihidir; demokratik hak ve özgürlükleri gerçekleştirme, koruma ve geliştirme savaşımı tarihidir.

1973/74 yılından bu yana tüm Batı kapitalist ülkelerini saran kriz, 1929 dünya ekonomik büyük krizinden bu yana en sert, en yoğun ve en ardıcıl bir kriz durumundadır. Bu nedenle de Amerika Birleşik Devletleri'nden Türkiye'ye, İngiltere'den İtalya'ya kadar tüm kapitalist ülkelerdeki egemen sınıfların ve çokuluslu şirketlerin uygulamaları politika bir aynılık göstermektedir; krizin yükünü, yani işsizliğin, kullanılmayan üretim kapasitesinin ve giderek silahlanmanın tüm masraflarını emekçi halk yığınlarının sırtına bindirmek...

İşte bu nedenle emekçi halkın gerçek ücretleri (satınalma güçleri) yoğun bir biçimde düşürülmeye, sosyal hakları geri alınmaya, iç ve dış “tehlikeler” yaratılarak ideolojik şartlandırma uğraşları yoğunlaştırılmaya, demokratik hak ve özgürlükler pahasına devlet

mekanizması güçlendirilmeye çalışılmaktadır. Kapital, ulusal ve uluslararası alanda, işçi ve sendikal hareketin uzun ve yoğun savaşımın sonucu gerçekleştirdiği ekonomik, sosyal ve siyasal kazanımlarına karşı amansız bir saldırıya geçmiş bulunmaktadır.

Türkiye'de bu, 12 Eylül 1980'de, parlamenter-demokratik sistemin kaldırılması ve askersel diktanın oluşturulması biçiminde noktalanmıştır. Cunta bir yandan “demokrasiye dönüş takvimi” masallarıyla Türkiye ve dünya demokratik kamuoyunu uyutma girişimlerinde bulunurken, öte yandan da özellikle sendikalar, toplu sözleşme ve grev yasalarını değiştirerek, bundan böyle de işçi hareketini kısıtlamak zincire vurmak istiyor:

-Demokrasiye, özgürlüğe giderek insanlığa karşı bir silah olan lokavtın patronlara anayasal bir “hak” olarak verilmesi;

-Sendikalara siyasal faaliyetlerde bulunmalarının yasaklanması;

-Demokratik örgütler ve siyasal partilerle ilişki kurmalarının, karşı çıkma,

Sendikal yaşam sona erdiriliyor!

● **Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu cunta-nın Sendikalar Yasası'na karşı kampanya açıyor.**

Merkezi Brüksel'de bulunan Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu (ICFTU), 9 Mart tarihinde yayınladığı bir bildiriyle, Türkiye'de, cuntanın hazırlanmış bulunduğu yeni sendikal yasaları şiddetle eleştirdi ve sendikal hakları yok eden bu yasalara karşı kampanya açacağını açıkladı.

Hür Sendikalar Konfederasyonu'nun bildirisinde, bu türden yasaların seçimler öncesinde alelacele çıkartılmak istenmesinin nedeni, “seçmenlerine karşı büyük bir sorumluluk taşımayan bir parlamentonun bile bu tür yasaları onaylamaktan kaçınacağı endişesi” olarak yorumlandı.

Dünya çapındaki iki büyük konfederasyondan biri olan ve kapitalist ülke sendikalarının üye bulundukları yüz milyonlarca üyeyi bünyesinde barındıran Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu'nun konuya ilişkin açıklamasında, yeni sendikalar yasasının özellikle şu noktaları üzerinde duruluyor:

● Tasarı, işverenlerin daha önce açıkladıkları önerilere uygundur.

● Tasarıya göre, iktidarlar, sendikaların işçilerine her an müdahale edebileceklerdir.

● Yönetici olabilmek için 10 yıl aynı işkolunda işçi olarak çalışmış olma koşulu, bugünkü Türk-İş yöneticilerinin bir kesimini bile (pek de rastlantısal olmayan) biçimde sosyal demokrat sendikacıları) sendikal yönetimin dışına itmektedir.

● Sendikaların uluslararası konfederasyonlara üyelikleri engellenmektedir.

● Tasarı, sendikaları tüm siyasal güçlerden ve partilerden ayıtlamaktadır.

● Yüksek Hakem Kurulu'na başvurma zorunluluğu, özellikle bu kurumun, bugüne kadarki tutumu gözönüne alınırsa, işçiler aleyhinedir.

Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu'nun açıklamasında, tasarının her türlü sendikal yaşamı ortadan kaldırdığı vurgulandıktan sonra, Milli Güvenlik Kurulu'ndan geri çekilmesi istendi ve bu tasarının kesinleşmesi halinde Türkiye'nin dünya kamuoyu karşısındaki prestijinin önemli bir darbe daha yiyeceği bildirildi.

Yılmaz KARAHASAN

destekleme ya da eylem birliği yapmalarının yasaklanması;

-Toplu sözleşmeler yapma, greve gitme gibi haklarının, konan ayrıntılı yasal kurallarla, pratikte kullanılamaz hale getirilmesi; Yüksek Hakem Kurulu'nun egemen kılınması;

-Uluslararası örgütlere üye olmalarının yasaklanması, konfederasyonlar için hükümetin özel iznine bağlanması;

-Yönetici kadrosunun seçiminden üye adaylarının toplanması ve harcamalara kadar her şeyin sıkı sıkıya devlet kontrolüne bağlanması...

Yukarıdaki bu bir kaç örnek, sözde parlamenter-demokrasiye geçtikten sonra da özgür sendikacılığa ve sendikalara olanak tanımak istenmediğini açık seçik ortaya koyuyor; istenen devlet güdümünde bağımlı sendikalar. İşçi sınıfının ekonomik ve toplumsal politik savaşım örgütleri olan sendikalara sendikal hak ve özgürlükleri tanımayan bir toplumdaki demokratik olamaz; demokrasinin temel koşulu özgür ve bağımsız sendikaların varlığıdır!

● Bir politik cinayet daha!..

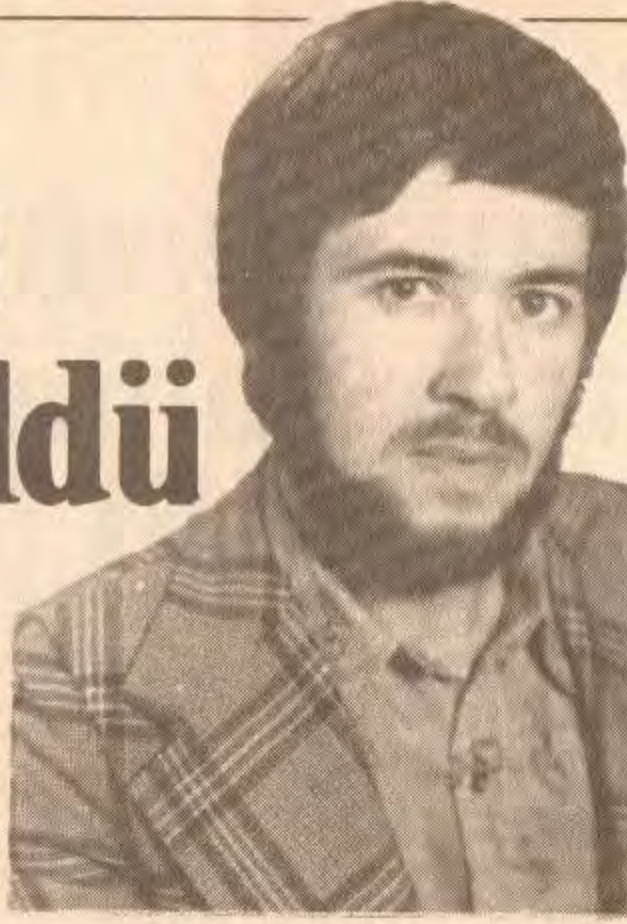
Niyazi Gündoğdu işkenceyle öldürüldü

● Sivas'taki siyasi polis, 1.75'lik Gündoğdu'nun kendini 183 cm. yüksekliğindeki boruya astığını iddia etti. Oysa işkence izleri taşıyan cesedin ayakları yere değiyordu

Niyazi Gündoğdu adlı ilerici bir genç Sivas'ta Birinci Şube'de işkence ile öldürüldü. Gündoğdu'nun cesedini daha sonra 1.Şube'deki bir demir boruya asan polisler, gencin kendini asarak intihar ettiğini ileri sürdüler.

1 Mart günü Sivas'ta, babasının evinden 1.Şube polislerince "İstanbul Sıkıyönetim

Komutanlığı tarafından aranıyor" gerekçeyle alınan 1956 doğumlu Niyazi Gündoğdu 15 gün süre ile 1.Şube'de tutuldu ve işkence gördü. Gündoğdu'nun babasının tüm başvurularına rağmen oğlu kendisine gösterilmedi. 15 gün boyunca sadece iki kez yemek getirmesine izin verildi. Gündoğdu'nun gözaltına alınışının

16.gününde, baba Gündoğdu Sivas Emniyet Müdürlüğü'ne çağırıldı ve "Niyazi kendini asarak intihar etti" dendi. Baba Gündoğdu'ya daha sonra da 1.Şube salonunda, oğlu Niyazi'niniple asılmış cesedi gösterildi. Polisler delikanlının intihar edişini görevli memurun o sırada "namazda oluşu" ile açıklamaya kalkıştılar.

Acılı babaya oğlunun cenazesinin ne-reye gömüleceğini soran polisler, babayı da yanlarına alarak ve yangından mal kaçırmasına cenazeyi alıp Sivas'ın Işhan köyüne götürdüler ve alelacele kendi kazdıkları bir mezara gömdüler.

Olayı Fransa'daki akrabalarına 22 Mart günü yazdığı mektupla anlatan Niyazi Gündoğdu'nun babası, oğlunun asılı cesediyle karşı karşıya geldiği anı şöyle anlatıyor:

"O anda ilk gözüme çarpan konu, oğlumun ayaklarının yerde olduğu ve yalnızca topuklarının bir parmak kadar yukarıda olduğu idi. O anda ip bir hayli gevşek duruyordu." Baba Gündoğdu aynı mektubunda oğlunun işkenceyle öldürüldüğünden emin olduğunu belirtiyor, sol kulakta, hayalarda morartı ve şişlikler, dizlerinde çizgiler ve sayılamayacak kadar çok mercimek büyüklüğünde yara izleri olduğunu ekleyerek, "175 santim olan oğlunun 183 santim yüksekliğindeki bir boruda nasıl intihar edebileceğini" yazıyordu.

Niyazi Gündoğdu 1978 yılında İstanbul'da Okmeydanı'nda bir polis memurunun öldürülmesi olayına karıştığı gerekçeyle üç ay tutuklanmış ve daha sonra delil yetersizliğinden serbest bırakılmıştı. TKP/ML'in politik görüşlerini savunduğu sanılan Gündoğdu'nun karıştığı 1 Mart gününden kısa süre önce askerden dönmüş ve babasının Sivas 4 Eylül Mahallesi'ndeki evine yerleşmişti.

Niyazi Gündoğdu'nun babası Fransa'daki akrabalarına yazdığı mektubunda insan haklarını savunan bütün uluslararası örgütlere ve kişilere de seslenerek şöyle diyor: "Olayın açıklığa kavuşturulması için gerekli bütün araştırmaların tekrar yapılmasını bir baba olarak, bir insan olarak istiyorum".

● ABD Hava Kuvvetleri Bakanı, Türkiye'deki yeni üsler için Kongre'den para istediklerini açıkladı

ükasında bir değişiklik olmadığını vurguladıkları bildiriliyor.

Yeni Üsler İçin Kongre'den Para İstendi

Nisan ayı ortasında Türkiye'de yeni ortak üsler ve modernleştirilen havaalanları konusunda temalar yürüten ABD Hava Kuvvetleri Bakanı Verne Orr da Ankara'da gazetecilere yaptığı açıklamada "Türkiye'deki yeni üsler için Kongre'den para istedik" dedi. Pentagon'un üç numaralı sivil yetkilisi olarak tanınan Orr, Adana'da İçirlik ve İzmir'de Çiğli havaalanlarında yapılan modernizasyon çalışmalarını inceledi. Orr, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin ihtiyaçlarını yerinde görmek ve ilk ağızdan duymak için Türkiye'ye geldiğini belirtti ve "ABD'ye dönüşünde Kongre'nin Türkiye'ye daha çok yardım yapması için çabalarını iki katına çıkaracağım" dedi. ABD Hava Kuvvetleri Bakanı'nın "Havaalanlarının modernizasyonu ABD ve NATO kuvvetlerinin hızlı bir şekilde Türkiye'ye sevkini sağlayacaktır" şeklinde açıklaması, Çevik Güçler'den adını doğrudan anmadan söz etmesi biçiminde yorumlandı.

15-16 Haziran Türkiye metal işçileriyle dayanışma günü ilan edildi

Geçtiğimiz 14-15 Nisan günlerinde Paris'te toplanan Dünya Sendikalar Federasyonu'na bağlı Uluslararası Metal Sendikaları Birliği (UMSB) bürosu, aldığı bir kararla 15-16 Haziran günlerini Türkiye metalurji işçileri ve tutuklu sendikacılarla dayanışma günü ilan etti. 12 Eylül'den sonra faaliyetleri durdurulan Maden-İş Sendikası Genel Başkanı Mehmet Karaca'nın da katıldığı büro toplantısı sonunda yayınlanan bildiriyile açıklanan karar şöyle:

UMSB bürosu, Türkiye'deki askeri cuntanın anti-demokratik, anti-sendikalar politikasını şiddetle kınar ve USBB üyesi olan Maden-İş, Aster-İş, Limter-İş ile onların militanlarıyla dayanışma içinde olduğunu tekrar bildirir. USBB bürosu, bütün metalurji sendikalarına ve işçilerine çağrı yaparak, 1 Mayıs uluslararası birlik, mücadele ve dayanışma gününde; Türkiye'deki tüm tutuklu sendikacıların serbest bırakılması için; sendikaların serbest çalışabilmeleri için; tüm politik göçmenlerin ülkelerine serbestçe dönebilmeleri için savaşım ve dayanışmalarını yükseltmelerini ister.

UMSB bürosu 15-16 Haziran günlerini Türkiyeli metalurji işçileri ile, onların örgütleriyle ve tutuklu sendikacılarla uluslararası dayanışma ve eylem günleri olarak ilan eder.

ABD Kongresi Temsilciler Meclisi'nin Güney Avrupa ve Ortadoğu Alt Komisyonu'nun 12 Nisan günkü toplantısında, Türkiye'ye verilecek 755 milyon dolarlık askeri yardımın 40 milyon dolar kesinti ile, 715 milyon dolar olarak gerçekleşmesi oybirliği ile karara bağlandı. Böylece, askeri yardım geçen yıla kıyasla % 90 yerine % 80 arttırılmış oldu.

Türkiye'ye verilecek yardım kesintiyi uğrarken, 7/10 oranını koruyabilmek için Yunanistan'a verilmesi planlanan yardım 220 milyon dolar arttırıldı. Böylece ABD, 1974'ten bu yana, Türkiye ve Yunanistan'a "yardım" verirken koruduğu 7/10 oranını yine sürdürüyor, Türkiye'ye verdiği her 10 dolar için, Yunanistan'a da 7 dolar veriyordu. ABD'ye göre Ege'de silah dengesi ve NATO çıkarları böyle korunmuş oluyordu.

Reagan yönetimi, 1984 yılında Türkiye'ye yüklü askeri yardım yapılmasını planlar-ken 7/10 oranının değiştirilmesi eğilimindeydi. Ancak, geçtiğimiz hafta içinde, yardımın azaltılması görüşüldüğünde buna itiraz etmedi. Bilindiği üzere ABD Kongresi'nde Türkiye'ye yapılacak yardımları en hararetli biçimde savunanlar, "sertlik yanlısı" olarak tanınan "Şahinler" grubuydu. İçlerinde ABD-Türkiye Ortak Savunma Grubu Başkanı Perle'nin de yer aldığı bu grup, ABD'nin silahlanma harcamalarını arttırmasını ve kesin bir silah üstünlüğü elde etmesini savunuyorlar. Son dönemde, ABD Kongresi'nde Reagan yönetiminin silahlanma politikasının ağır eleştirilere uğraması, sertlik yanlısı grubu zor durumda bırakmıştı. Silahsızlanma politikasındaki başarısızlığı ve Nikaragua olayları nedeniyle Orta Amerika'daki ilerici rejimleri devirme çabaları içinde olduğunun açığa çıkması yüzünden Reagan yönetimine Kongre'de sorular yöneltiliyordu. Böyle bir dönemde Reagan yönetimi, Türkiye'ye yapılacak yardımları da ayrıca bir sorun haline getirmek istemedi.

ABD'nin Yunanistan'a yapacağı askeri yardımın azaltılmayarak 7/10 oranının korunmasında ABD tekelleriyle iççe geçmiş olan ABD'deki Yunan lobisi de etkin bir rol oynadı.

Türkiye'ye verilecek olan askeri yardımın azaltılması ve Yunanistan'a verilecek yardım oranının da geçen yıllara göre azaltılmaması, ABD yardımlarına bel bağlamış olan Türkiye'deki cunta açısından prestij kırıcı oldu. Ama bunun ABD-Türkiye ilişkilerinde herhangi bir değişikliğe yol açması, ya da askeri yardım konusu önümüzdeki haftalarda Senato ve Temsilciler Meclisi'nin üst komisyonlarında ele alındığında, Türkiye'ye yapılacak yardımın yeniden yükseltilmesi beklenmiyor. Çünkü Reagan yönetimi hem Temsilciler Meclisi hem de Senato karşısındaki güç durumunu daha da güçleştirmek istemeyerek, hem de Yunanistan'la üsler konusunda vardığı anlaşmayı yeniden tehlikeye atmak istemeyecektir. Öte yandan Türkiye ile imzaladıkları "uyum anlaşması" ile, Türkiye'deki üsler konusunda istediği yeni hakları zaten elde etmiş bulunuyor-

ABD yardımının Kongre'de kesintiyi uğraması üzerine Türkiye'de Dışişleri Bakanlığı yetkilileri herhangi bir resmi açıklamada bulunmadılar. Öte yandan ABD'nin Ankara'daki diplomatlarının yardım tasarruflarının üzerinde daha tartışılacağı belirtilerek, ABD'nin Türkiye'ye karşı poli-

AYDIN ENGİN Tırmık

Kabağın tadı

-Bu sayıda da barıştan söz edeceğiz...desek "Eee, bu da artık kabak tadı verdi" diyenler çıkar mı?

Çıkar. Hiç kuşkunuz olmasın çıkar. Ama biz bu sayıda da barıştan söz edeceğiz. Kabak tadı vermiş bile olsa, barış savaşımı üstünde duracağız. Üstelik kabağa da iftira etmeyelim. Ege köylüklerinde, tadı damakta kalan, o bol ekşili kabak yemegini. "sinkonta"yı yemeyenler uydurmuştur o sözü...diyelim ve şakayı burada noktalayıp sözü sürdür-elim.

Geçen "Tırmık"da barış savaşımı ile cuntayı devirme savaşımını karşı karşıya koyan, birbirinin tersi yö-rüngede yol alan iki eylemiş gibi kavrayan görüşleri tırmıklamaya çalışmıştık. Bir dizi olumlu, olumsuz tepki ile karşılaştık. Olumlu tepkiler ezici çoğunlukta idi. Sevindik. Olumsuzlar da vardı ama. Demek biraz daha kabak yiyeceğiz.

Bir arkadaşımız kestirmeden sor-du:

-Tamam, peki anladık dediklerini, dedi. Ama sence cuntayla savaşmamak için barış savaşımına sarılanlar yok mu? Ya da cuntayla savaşıyorum diye barış savaşımından yan çizenler?

Yanıtımız kısa:

-Var!..

Var ama onların gerçekten de barış için savaştıklarını, ya da gerçekten de cunta ile savaşılabildiklerini söyleyen kim?

Eğer barış savaşımı yalınlatlaştırılırsa, devrimci içerikten soyutlanırsa iş pek kolay. Arada sırada barışı savunan, silahlanmaya karşı çıkan bildiriler yayınlarırsınız; üç beş sade suya tirit, etkisiz, caydırıcı gücü olmayan sözümona eylem "örgütlersiniz"....Sonra...Sonra görevini yapmış (!) kişilerin rahatlığıyla vurur kafayı yatarsınız.

Oysa yedi iklim dört bucakta kalıcı ve adil bir barış için çaba gösterenlere "barışçı" denmiyor: "barış savaşçısı" deniyor. Barış için savaşmayı tehlikesiz, genel geçer sloganlarla idare edilveren, yuvarlak sözleri papağan gibi habire tekrararak sürdürülebilen "masum" eylemler olarak kavrarsak buna barış

için savaşmak değil, olsa olsa temel görevleri yerine getirmemek için, kaytarmak için "durum vaziyetini idare etmek" denir.

Barışı savunmak yasak savmakla değil, kitleleri, sayıları günümüzde milyonlarla ölçülen kitleleri barışı savunmak, emperyalist savaş kışkırtıcılığıni durdurmak için harekete geçirmek, alanlara, politik etkinlik noktalarına yöneltmekle mümkün. Geçen yıllarda Federal Almanya'da, Bonn kentinin sokaklarında insan selleri aktıysa, bu insanlar oraya iki kuru bildiri, dernek duvarlarına asılmış çağrılarla gelmedi. Yıllar boyu süren çabalarla, iğne ile kuyu kazmak örneği, gereğinde kişilere tek tek nükleer bir savaşın insanlığı yok edecek bir tehlike olduğunun anlatılması ile mümkün oldu. Brejnev'in "Bugün yeryüzünde barıştan daha önemli bir sorun yoktur" saptamasını, "Başka iş yapmayın, tüm devrimci görev ve ödevlerinizi erteleyin ve sadece ve sadece barıştan söz edin" biçiminde kavrayanlar olsa olsa kaytarıcılar. Bu doğru ve değerli saptama bize, demokrasi için, devrim için, sosyalizm için savaşışımı şimdi daha da, daha da yükseltmek ve tüm savaşımın odağına barış savaşını oturtmak çağrısıdır. Emperyalist savaş çarkının dişilerini tek tek, ikişer üçer, beşer onar kırabilmek demek, emperyalizmin dayanaklarını, desteklerini, dostlarını, uşaklarını, suç ortaklarını, cuntalarını, örgütlerini teker teker, ikişer üçer, beşer onar kırmak demektir.

O yüzden bir kez daha vurguyla tekrarlayalım: Biz Türkiyeliler için cunta ile savaşmak barış için savaşmak demektir.

Kim ki cuntayla savaşmaz, o barışı savunmuyor demektir. Kim ki barışı savunmaz, barış savaşına katılmaz, o cuntayla savaşmıyor demektir.

Eğer bu, bu açıklıkta kavranmıyorsa, başka yazar çizerleri bilemeyiz ama, biz bu köşede daha çok kabak yemeği sunacağız...

M.A. FIRUZ

NE YAŞAR NE YAŞAMAZ

Generaller Türkiye'nin yönetimine el koyduktan sonra, eylemlerinin üç amacı olduğunu belirttiler: terörizme son vererek düzeni sağlamak, enflasyon hızını keserek ekonomiyi iyileştirmek, ordunun bir kez daha müdahalesini gerektirmeyecek önlemleri alarak yeni bir "demokratik" yapı oluşturmak.

Birincisinde başarılı olmadıkları söylenemez. Kendi hedefleri açısından tabii...

İkincisinde, 24 Ocak kararları doğrultusunda yürüdüler. Enflasyon hızını yüzde yüzden aşağıya çektiler. Dışsatımı arttırmayı başardılar. Ancak, bazı sanayicilerin de dahil olduğu, ekonomik durumdan hoşnut olmayanlar kitlesi çoğunlukta.

Üçüncüsünde ne kadar başarılı olduklarını görmek için iki ay öncesine dönmek gerek. Önce, MGK ve Danışma Meclisi, toplum yaşamının hemen tüm yönlerini etkileyen yüzlerce yasa ile yeni Anayasa'yı yürürlüğe koydu. Bu arada, YÖK yasasıyla, üniversite işlerinde Genel Kurmay Başkanlığı'na da yer verdiler. Arkasından, iki ay önce, 15 Ocak'ta, Kenan Evren'e "fahri hukuk doktorluğu" ve "fahri üniversite profesörlüğü" payeleri verildi.

Evren, Cumhurbaşkanı ve profesör olmadan daha önce, yine Atatürk gibi Bursa'da bir nutuk aktetti. Orada, kurulmakta olan yapının niteliğini son derece veciz bir biçimde dile getirdi. Aynen şöyle dedi: "Demokrasi ve ordu Türkiye'de özdeşleşmiştir."

Gelgelelim, bugünden bir yıl bir ay kadar önce, 24 Ocak 1980 kararlarından iki yıl bir ay üç gün sonra, Milliyet Gazetesi başyazan M.Barlas şöyle yazdı: "Ekonomi düzelmezse demokrasi yaşayamaz." Böylece, ekonominin henüz düzelmemiş olduğunu ifade ediyordu. Bu önemli. Dört

kelimeden oluşan yukarıdaki öz cümlelerin kafamızda uyandırdığı sorular ise daha da önemli.

Hangi ekonomi düzelmezse, hangi demokrasi yaşayamaz? Ekonominin düzelmesi, bozulması ne demektir? İşçiler, emekçiler için ne demektir? Büyük burjuvazi için ne demektir? Ekonomi hangi düzende tamir ediliyor? Demokratik yöntemlerle mi tamir ediliyor? Bu ekonomiye nasıl bir demokrasi elbisesi dikiliyor? Düzenlen ekonomi bir daha bozulmaz mı? Bozulmayacak mı? Ekonomi bozulunca neden demokrasi tehlikeye girer?

Bu soruların her birini tek tek yanıtlamak niyetinde değiliz.

Şu saptamaya hiç kimsenin karşı çıkacağını sanmıyoruz: 12 Eylül öncesi dönemde herkes herkesle özellikle bir nokta üzerinde keskin görüş birliği içindeydi. O nokta şu: İşçisi, köylüsü, memuru, işvereni, politikacısı, herkes Türkiye ekonomisinin bunalım içinde olduğu görüşünün paylaşıyordu.

Bunalımın nedenleri üzerine yorumlar ve çözümü için öneriler elbette farklıydı.

Tekelci sermaye ekonominin, aşırı işçiler, grevler, sendikal eylemler nedeniyle bozulduğu görüşünü etkinlikle yayıyordu. Generaller aynı görüşü benimseyerek yönetime el koydular. Ancak bugün bu görüşün iler tutar bir yanı hiç mi hiç kalmadı. Çünkü istatistikler 12 Eylül'ün ta öncelerinden bu yana işçi, küçük memur ve emekçi köylünün satınalma güçlerinin sürekli düştüğünü gösteriyor. Öte yandan, DISK ve sendikalarının, Türk-İş'e bağlı bazı sendikaların ve şubelerinin kapatılmasına, tüm sendikal faaliyetlerin yasaklanmasına rağmen ekonomi hala düzelmüyor. Düzelmiyor.

Türkiye ekonomisi düzelir mi? Bu ellerde düzelir mi? Düzelirse ne kadar düzelir? O ekonomi temeli üzerinde demokrasi yaşar mı? Yaşırsa nasıl bir demokrasi yaşar?..

Generaller ve tekeli sermaye bazen çarpıcı derecede gerçekçi. Düzelse bile ekonominin düzlükte kalabileceğine inanmıyorlar. Kanıtı? Kanıtı, Anayasa'nın 119.maddesi. 119.madde, "ağır ekonomik bunalım hallerinde" olağanüstü hal ilan edilmesini öngörüyor. "Ağır ekonomik bunalım halleri" öngörülüyor ki, olağanüstü hal de öngörülüyor. Olağanüstü hal ilan edildiğinde ise, zaten kuşa çeviren temel hak ve özgürlüklerin kullanılması durdurabilecek, bunlar için "Anayasa'da öngörülen güvencelere aykırı tedbirler" dahi alınabilecek. Dahası vatandaşlar zorla çalıştırılacak. (Madde 18). Öte yandan, örneğin enflasyon oranının yüzde 20'den yüzde 30'a çıkması durumunda olağanüstü hal ilan etmek olanaklı. Çünkü ülkede "ağır ekonomik bunalım hali" bulunup bulunmadığını belirleme yetkisi de Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu'na ait.

Anayasa, ekonomi ile demokrasi arasındaki ilişkiyi işte böylesine yalınca yaklaşıyor. Kendince tabii. Belli toplumsal güçlerin çıkarları açısından. O güçlerin anti-demokratik bir eseri olduğu için.

Gerçekten de "ekonomi düzelmezse demokrasi yaşayamaz". Ancak şöyle: ekonomi demokrasi temeline, demokrasi de ekonomi temeline oturtulmadığı sürece ne ekonomiler düzelir, ne de demokrasiler yaşayabilir. Bu kaynaşmayı ise insanın insan tarafından sömürüsünün ortadan kaldırılmadığı bir düzende sağlamak mümkün değildir. Sözü ettiğimiz demokrasi ise asla burjuva demokrasisi değildir..

İş kazası mı, cinayet mi?

Her türlü güvenlik önlemi alındı ... Ama Selahattin Şahin öldükten sonra!..

Bu beton ve toprak yığınının altında Türkiyeli yapı emekçisi Selahattin Şahin yatıyor

Ve Ordu ilinden Selahattin Şahin yatar Avrupa'nın göbeğinde, kan-lar içinde

Sağlık önlemleri, güvenlik önlemleri, polisler, hekimler... Selahattin ölmeden neredeydiler?

Heilbronn'dan Soner Güler bildiriyor- 11 Nisan Pazartesi günü Heilbronn'da Türkdanış sekreterliğinin arka yüzündeki park inşaatında çalışan Türkiye'nin Ordu ilinden işçi Selahattin Şahin 4,5 tonluk kirişin üzerine çökmesiyle olay yerinde öldü.

Selahattin Şahin'in, bir İtalyan işçiyle birlikte bir süreden beri "ek iş" olarak tatil günleri çalıştıkları bu park yeri inşaatında, gerekli olduğunda garaj inşaatından çıkan toprağı atabilmek için birkaç saatliğine bir buldozer getirtiliyordu. Fakat inşaatın yanındaki binanın temelne yakın bir yerde yapılan kazı esnasında buldozerin altında ve duvar dibinde çalışan işçinin üzerine binanın çökmesiyle işçi hiçbir önlem alınmamıştı. O kadar ki buldozerin rahatça manevra yapabilmesi mümkün olmadığından, buldozerin kepçesi yere indikten sonra alması gereken toprağı kavrayamıyordu. Bu yüzden de işçi çöken toprağın dibine iniyor, el kürekleriyle kepçeyi dolduruyor ve kepçe yeniden geri gelinceye kadar aşağıda bekliyordu.

Kazanın olduğu o uğursuz Pazartesi de işte böyle bir gündü. Selahattin Şahin kazılan çukura inmiş, el küreği ile buldozerin kepçesini doldurmaktaydı. Gel gör ki buldozerin orada geçirdiği her iş saati bir işçinin saat ücretinden çok daha pahalıya maloluyordu. Araç mümkün olduğu kadar çabuk işi bitirip bir başka inşaat alanına gitmeliydi. Bu yüzden kazı yapılan yere bitişik binanın temelindeki bir çökmeye karşı gene hiç bir önlem alınmamıştı. Selahattin Şahin buldozerin kepçesini toprakla doldururken birden bitişik binayı taşıyan beton kiriş kırıldı ve 4,5 tonluk bir beton kitlesi Selahattin Şahin'in üstüne yıkıldı. Selahattin anında öldü. Üstünü tonlarla beton ve kara toprak örttü.

Olay yerine çağrılan polis ve itfaiye ekipleri, acil sağlık servisleri ve cankurtaranlar çöküntüye uzun süre yaklaşamadılar. Binanın tümüyle çökme olasılığı daha fazla can kaybına yol açacağından ekipler önce bina çevresini ve binanın altını emniyete alıp, destekler kurdular ve ancak iki saat kadar sonra Türkiyeli emekçi Selahattin Şahin'in cesedine ulaşabildiler.

Bina çevresi geçici olarak emniyete alındıktan sonra bir dizi rapor yazıldı, tutanaklar düzenlendi. Ancak tüm bu işlemler Selahattin Şahin yaşamını bu çöküntünün altında bıraktıktan sonra yapıldı.

Çevrede oturanlar inşaat alanının yeniden açılarak, sanki hiç bir kaza olmamış gibi yeniden çalışmaya başlanacağını ve belki de yeni bir Selahattin'in ya da Hans'ın üzerine bir başka kiriş düşeceği günleri bekliyorlar.

Kaza hemen Türkdanış binasının arka yüzündeki binada olduğundan, o gün Türkdanış'a gelen Türkiyeliler de olayı izlediler. İtfaiye ekiplerinin emniyet önlemleri olarak cesede ulaşmaya çalıştıkları bir sırada bu izleyicilerden biri şöyle diyor: "Ancak şimdi aldıkları bu emniyet önlemlerini kazadan önce alsalardı olmaz mıydı? Bu iş kazası değil, cinayettir."

FRANSIZ VE GÖÇMEN İŞÇİLER OMUZ OMUZA

Citroen'e dikilen CGT bayrağının altında işçiler liderleri Aka Gazzi'yi omuzlarında taşıyorlar

Citroen'de patron sendikası çöktü: Zafer CGT'nin

● Citroen'de sendikal örgütlenme alanında kazanılan bu tarihsel zaferde göçmen işçilerin katkısı "belirleyici bir önem" taşıdı

1982 Nisanı'ndan bu yana, yani tam bir yıldır Fransız kamuoyu, otomobil endüstrisindeki yığınsal direnişlerle çalkalandı. Özellikle Şubat ayından bu yana tüm dikkatler bu direnişin atardaman olan Citroen'e çevrildi. Gün geçmiyor ki yüksek tirajlı tüm gazete ve dergiler, radyo, televizyon Citroen'den söz etmesin.

Neden Citroen? Her gün iki kez, tıka basa dolu otobüslerin binlerce göçmen işçiyi kapısına döküp gittiği Citroen'de neler oluyordu?

Citroen fabrikası, atelyelerindeki çağdaş üretim tekniklerine karşın, patronların en ilkel sömürü ve baskı yöntemlerini kullandığı, işçi haklarını ayaklar altına aldığı, şiddet ve gözdağının tek idare yöntemi olduğu dev bir işyeri. Altı kilometreyi aşan bantlarda, yüzde sekseni göçmen, altı bini aşkın işçi, yılda 141.000 araç üretir. Şu bildiğimiz ünlü Citroen modellerini: CX, Visa, LNA...

Citroen'deki ilk yığınsal direnişler 1977-1978 yıllarına rastlar. Bu yıllarda Fransa'daki işçilerin yığınsal sınıf sendikası CGT'de örgütlü Türkiyeli işçiler, Citroen'de işçi hakları, sendika özgürlüğü savaşımının başını çekmişlerdi. Bir avuç işçi, patron sendikası CFT'nin baskılarına, terör-

cü yöntemlerine kararlılıkla karşı koymuşlardı. Bu işçilerden bazılarını dövmeye, hatta öldürmeye kalkmışlar, daha sonra da birer birer bir bahane ile işten çıkarmışlardı.

Citroen'deki yeni direniş dalgası, geçtiğimiz yıl bu dönemde yükseldi. Patronların böl-yönet politikası ve atelye seflerinin "karakafa", "köleler" gibi hakaretlerinin gittikçe yoğunlaşması karşısında işçiler 22 Nisan'dan başlayarak üç hafta boyunca atelyelerde yürüyüş örgütlediler.

İşçiler ne istiyordu? Bir kez ekonomik istemler vardı. Örneğin 400 Frank'lık ücret artışı, üretim hızının düşürülmesi, uzmanlaşmayla birlikte işyerinde yükselme olanakları... Ancak sorunun temelinde yatan, sağcı basının göstermek istediği gibi salt CGT ile patronlar arasındaki çelişki değildi. İşçilere, insan haklarına saygı, baskı çeken istemlerdi artık. 26 Nisan yürüyüşünde işçiler şöyle haykırıyordu: "Biz köle değiliz!", "Atelye seflerinden korkumuz yok!"

1 Mayıs 1982'de CGT ve CFDT'nin düzenledikleri ortak gösteriyi, 5 Mayıs'ta Citroen'in 4 ayrı fabrikasında çalışan on bini aşkın işçinin Paris yürüyüşü izledi. Bu kararlılık karşısında Çalışma Bakanlığı'nın görevlendirdiği bir aracı, "işyerinde özgürlük ve personele saygı" ve ücretler ve iş koşullarıyla ilgili önlemlerin alınması için çalışacak bir komisyonun kurulmasını önerdi. 1 Haziran'da yeniden işbaşı yapıldı.

Haziran sonu Citroen'de yeni bir dönemin başlangıç noktası oldu. Sendika seçimlerinde patron sendikası CFT (yeni adıyla CSL) büyük oy kaybına uğradı. CGT ise işçi oylarının yüzde 57,6'sını toplayarak işyerinde çoğunluğu ele geçirdi. Eylül ayında fabrika yeni gelişmelere tanık oldu. 10 Eylül'de patron komandalının provokasyonu sonucu bir işçi yaralandı, bir göçmen işçi işten atıldı. Aralık ayında ise, yıllardır susan göçmen işçilerin artan direnişi karşısında patronlar fabrikayı kapatma tehdidi ile çıktılar. Çok sayıda göçmen işçiye, işten süresiz el çektiler.

2 Şubat 1983, Citroen işçilerinin pek kolay unutamayacakları bir gün oldu. Artık patronlar, açık çatışma yolunu seçmişlerdi. CGT'nin örgütlediği bir gösteri yürüyüşünü fırsat bilen patron çetelerinin düzenlediği yeni bir provokasyon, 17 göçmen işçinin ağır yaralanmasıyla sonuçlandı. Hemen ardından, fabrika patronları 30 işçinin işten atıldığını açıkladılar. Çıkışı verilen işçiler arasında CGT'nin işyeri sorumlusu, Faslı işçi Aka Gazzi ve sendika delegesi dört arkadaşı bulunuyordu. CGT'nin yanı sıra açık oldu: "Provokasyonlara karşı soğukkanlılık ve kararlılık".

İşçilerin örgütlü direnişi karşısında Citroen 30 işçiyi işten atamadı, CGT ve hükümet aracısı ile görüşme masasına oturmaya mecbur kaldı. Sonuçta, yalnızca sekiz işçinin meslek stajına gönderilmesine karar verildi. Onun da bir koşulu vardı: staj sonrası işçiler fabrikada yeni kazandıkları uzmanlıklarına göre yeniden işe alınacaklardı.

Bugün, Citroen CGT sorumlusu Aka Gazzi şöyle diyor: "2 Şubat'tan bu yana olup bitenler CGT'ye, Citroen Aulnay'de büyük güç kazandı. İşçinin birliği, güvni arttı. İlk haftalarda soğukkanlılığımızı güçlükle koruyabildik. Arkadaşlarımız tüm güçlükleri özveriyle aştılar. Bugün CGT'ye güvenleri tamdır. Bu da bizim, tümümüzün geleceği açısından büyük önem taşıyor".

Bir buçuk tonluk demir çubuğu tek başınıza kaldırabilir misiniz?

Siegen'in Hekenberg sokağındaki bir işçi Heim'ındayız. Yanımızda IG-Metall Sendikası'nın işçi temsilcisi Türkiyeli bir arkadaş var. Vardiya bitmiş. İşçiler ülkelerinden, yuvalarından binlerce kilometre uzakta, soğuk bir kış günü, bir işçi Heim'ında akşam yemeğine hazırlanıyorlar. Bir odaya, rastgele bir odaya dalyoruz. Şeref Kızıldağ'ın odası bu. Bir gazetecinin geldiğini duyan öteki Türkiyeli işçiler de dolduruyorlar odayı. Birinin sözünü öteki keserek, sözü birbirinin ağzından geçirecek şekilde konuşuyorlar. Her biri gerçek birer dert küpü. Sonunda söz Şeref Kızıldağ'da kalıyor. O anlatıyor, arkadaşları onaylıyor, biz de not alıyoruz:

-Çoğumuz on yıldan beri Geisweid'da, Krupp'un bu çelik işletmesinde çalışıyoruz. Ben sekiz yıldan beri burada usta işçiyim. Sözleşmemize göre çalıştığımız bölümdeki iş bitmeden başka bir bölüme aktarılmamız mümkün değil. Ama değil mi ki yabancıyız, değil mi ki Ausländer'iz, herifçioğlu gözünü bile kırpmadan aldı bizi, başka bir bölüme verdi. Şimdi mesele çıkarmayalım deyip ses etmedik.

Araya girip soruyoruz: -Usta işçiyim demistin Şeref Usta. Yeni verildiğin bölüm de mesleğinle ilgili bir iş miydi bari?

Gülüyor. Buruk buruk gülüyor. -Ne gezer beyim. Hele dinle. Hiç bilmediğim bir iş verdiler. Çarklama

deniyor. Her biri bir ton ağırlığında koca demir çubukları bir vinç kaldırıp çeviriyor, biz de onu çarklıyorduk. Üç hafta bu böyle sürdü. Sonra bir sabah vardiyaasında ustabaşı Wolf Frank geldi, "Vinç meşgul. Çubukları elle çevirip çarklayacaksınız" dedi. Önce şaka mı yapıyor diye baktım herifin suratına. Bir ton beyim, taneşi bir ton o çubukların. Baktık adam ciddi. O zaman adam gibi anladık ustabaşına. Anlattık ki bu imkansızdır. Gitti. Gitti de bizi işverene şikayet etti. Verilen işi reddetmişiz gibi kayet etti bizi.

Biraz sonra bölüm şefi ile birlikte ustabaşı Wolf Frank gene çıkageldi. Şef, ustabaşının sözlerini bir daha tekrarladı. Biz de "O kadar kolaysa gel bir taneisini birlikte çevirelim, çarklayalım. Geri kalanını biz kendimiz yaparız" dedik.

-Peki Şeref Usta, Alman işçiler de yok muydu sizin bölümde? Onlara da aynı işi vermediler mi?

-Hayır. Bir ustabaşı Alman. Geriyanı hepimiz Türküz. Biz de sorduk zaten. Neden, dedik, neden bu iş hep yabancılara veriliyor? Bir tonluk demir çubuk kol gücüyle çevrilir mi hiç? Hiç cevap vermediler. Sadece, madem verilen işi yapmıyorsunuz, bundan sonra işe gelmeyin dediler. Yani bizi tehdit ediyor adamlar. Bir tek ustabaşı Alman. Bu yüzden anlaşılamadık. Tercüman getirdiler. Tercümanın işi ne? Konuşulanları çevirmek değil mi? Halbuki gelen tercüman

Şeref Ongun, Şeref Kızıldağ ve Tahir usta, muhabirimizin sorularını yanıtlıyorlar

efendi, bize şefin dediklerini zorla kabul ettirmeye kalkıştı. Biz de sendikadan tercüman istedik. Buna da şef yanaşmadı. Baktık olacak gibi değil işçi temsilciliğine gittik. Temsilcilik de derdimize derman olamadı. Bize "Nasıl olsa paralı çıkış veriliyor. En iyisi siz de paralı çıkış alıp kurtulun bu ağır işten, baskılardan" dediler. Biraz daha direndik ama...

-Aması ne?

-Aması şu. Sonunda bize çıkış verdi patron. Yapılacak tek şey kaldı. O da bu çıkışı paralı çıkışa çevirmek. IG-Metall'den görevli arkadaşların da yardımıyla çıkışlarımızı paralı çıkışa çevirdik.

-Kaç kişi çıktı işten Şeref Usta?

-Valla beyim bizden başka en az üç yüz kişiye filan paralı çıkış verildi. Bunların onda dokuzu Türkiyeli emekçilerdir. Diyeceğim topluca işten çıkarılmaktayız Geisweid'da. Yıllarımızı verdik biz buraya ve şimdi bize paydos deniyor. Sıkılmış limon gibiyiz senin anlayacağın. Suyumuzu aldılar kalanı şimdi çöp sepetine...

-Yeni bir iş bulabilecek misiniz?

-Alay mı ediyorsun? dercesine yüzümüze baktı odadakiler. Gene Şeref Kızıldağ aldı sözü:

-Siegen'de işi kim kaybetmiş ki biz

bulalım. İş mi var şimdi buralarda. Her gün bir işyeri kapanıyorken kim bizim gibi en genç, en diri yıllarını çelik işletmesinde tüketmiş işçilere iş verir ki... Bak bu kaldığımız Heim'in bir odası 120 Mark'tı. İşten çıkartılınca şu gördüğün 12 metrekaarelik odaya 30-40 Mark zam yaptılar. Bizi Bureau da atmak istiyorlar yani. Ama Siegen'de Almanlar ev bulamıyorlar. Biz nereden bulacağız ki...

-Peki nereye varacak bunun sonu?

-Neye varacağı belli beyim. Kimse-nin kısa sürede iş bulmasına imkan yok. Çalışmamızı çaputumuzu toplayıp memlekete dönmek düşünüyor bize. Oysa Türkiye'deki hükümet de dönüşümüzü istemiyor. Malum ya döviz makinesi biz. Şimdi gel çık işin içinden bakalım: Almanlar istemiyor, Türkiye istemiyor. İş yok. Ev yok, gelecek yok. Sen olsan ne yapardın? Siz olsanız ne yapardınız?

Heim odasından çıktık. Sendika görevlisi arkadaşla birlikte Heim'in koridorlarında yürüyoruz. Kulaklarımızda Ömer Çakır'ın, Tahir ustanın, Şeref Kızıldağ'ın, Şeref Ongun'un, Rıza Çiçek'in sorduğu soru yankılanıyor:

-Sen olsan ne yapardın? Siz olsanız ne yapardınız?

Davayı Batı Berlin Senato üyesi Rita Kantemir açtı

Federal Almanya, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na dava edildi

Foto: Levent Özgül

Batı Berlin Senato üyesi Rita Kantemir, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na başvurarak siyasal sığınmacılara karşı uygulanan işlemlerle ilgili olarak Federal Almanya Cumhuriyeti'ni şikayet etti. Alternatif Liste temsilcisi Rita Kantemir'in 2 Nisan 1983 tarihli dava dilekçesi şu sözlerle başlıyor:

"1933 ve 1945 yılları arasında anti-faşist ve ırkçılık yüzünden kovuşturmaya uğrayan yüzbinlerce Avrupalı, nasyonal sosyalist terör rejiminden yurt dışına kaçarak korunma olanağı buldular.

Federal Almanya olarak biz, Adolf Hitler'in iktidarı ele geçişinin 50. yılı olan 1983 yılında göçmenlerin sığındıkları ülkede korunmaları ve yardım görmeleri yerine dışlanmalarına ve hor görülmelerine izin verebilir miyiz?"

Senato üyesi Kantemir'in dilekçesinde davaya neden olan maddeler şöyle sıralanıyor:

Siyasal kovuşturmaya uğramış ve Federal Almanya'ya sığınma için başvurmuş kişilerin, kovuşturmaya uğradıkları ülkelere iade edilmesiyle insan hakları sürekli ayaklar altına alındığı için;

Federal Almanya'dan sığınma isteyen kişilere karşı takılan tutumla insanlık onuru ayaklar altına alındığı için;

Sayırsız olayda sığınma başvurusunda bulunmuş kişilere tıbbi yardımda ihmalcilik gösterildiği için Federal Almanya'yı dava ediyorum!

Dava dilekçesini bu üç noktada temellendiren Kantemir, siyasal sığınmacıların içinde bulundukları koşulları ele alırken, Türkiye'ye iadesine karar verilen C. Kemal Altun olayına değindikten sonra, siyasal sığınmacı dosyalarının Türkiye

Milli İstihbarat Teşkilatı'na (MIT) gönderilmesi skandalını da ele alıyor. Sığınmacıların kamplara gönderilmeleri, kamp koşulları, sosyal yardımın nasıl bir işkence haline getirildiği, sağlık koşullarının geniş bir biçimde ve örnekleriyle ele alındığı dava dilekçesi şöyle son buluyor:

"Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'ndan, sığınmacılar için insan onuruna yaraşır koşulların bundan böyle yaratılması için Federal Almanya'ya müdahale etmesini rica ediyorum.

Anayasa Mahkemesi'nin sığınmacılarla ilgili kararı

Mart ayı sonunda, Federal Almanya Anayasa Mahkemesi, Köln ve Düsseldorf Yüksek Eyalet Mahkemeleri'nin siyasal sığınmacılarla ilgili olarak aldığı iki iade kararını bozdu. Anayasa Mahkemesi'nin bu kararında Türkiye'nin adi suçlu olduklarını iddia ederek iadesini istediği kişileri sonradan politik nedenlerle tutuklandığının belgelerle kanıtlandığı belirtildi. Anayasa Mahkemesi'nin 1 By R 990/82 ve 1019/82 sayılı bu kararında, Türkiye'nin her "iade isteğinin" aynı ayrı incelenmesi gerektiğine işaret ediyor ve Türkiye'de kişilerin politik takibata uğraması tehlikesi olduğundan Avrupa Suçları İfade Anlaşması'nın tam olarak uygulanamayacağı belirtiliyor.

Federal Almanya Cumhuriyeti'nde 16. maddesi 'Politik kovuşturmaya uğrayanlar sığınma hakkından yararlanırlar' diyen bir Anayasa vardır!

Politik kovuşturmaya uğrayan kişinin sığınma başvurusu için yapılan sorgulamasında elde edilen bilgiler, kişinin kovuşturmaya uğradığı ülkenin gizli servisine iletilemez!

Aynı zamanda siyasal sığınmacının geldiği ülkenin resmi bir temsilciliğinde de çalışanlar sığınma işlemleri için yapılan sorgulamalara tercüman olarak getirilemez!

Sığınma başvuruları ister reddedilmiş olsun, ister başvurusu henüz sonuçlanmamış olsun, sığınma işlemi sırasında kimse ülkesine gönderilemez ya da iade edilemez!"

C.Kemal Altun için Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'nun kararı bekleniyor

● Federal Adalet Bakanlığı bu konuda yazılı bir yanıt gönderdi

Federal Almanya Adalet Bakanı Batı Berlin Senatörü Rita Kantemir'in 25 Mart tarihli telex yazısına verdiği 8 Nisan tarihli yanıtında, C.Kemal Altun hakkındaki Türkiye'ye iade edilme kararı için Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'nun kararını beklediklerini açıkladı.

Hatırlanacağı gibi, Berlin mahkemesi Türkiye'nin iade istemi üzerine C.Kemal Altun'un Türkiye'ye iade edilmesine karar vermiş ve Anayasa Mahkemesi de mahkemenin bu kararını Anayasa'ya uygun bulmuştu. Bunun üzerine Altun'un avukatları Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na başvurarak iade kararının engellenmesini istemişlerdi.

Federal Almanya'da Halk Sayımı ertelendi

● Sayımın ertelenmesi Federal Almanya'daki demokrasi güçlerinin bir kazanımı olarak değerlendiriliyor

Halk Sayımı'nın iptal edilmesini isteyen üç hukukçunun dilekçelerini inceleyen Eyalet Anayasa Mahkemesi 13 Nisan günü verdiği kararda, iptal dilekçelerini ciddi bularak Halk Sayımı konusunda kesin bir karara varıncaya kadar ertelenmesini kararlaştırdı.

Anayasa Mahkemesi'nin bu erteleme kararı, Halk Sayımı'na karşı demokrat güçler ve yabancılar arasında büyük bir sevinçle karşılandı. Ancak, yoruncular sayım tehlikesinin henüz tümüyle kalkmadığını, Anayasa Mahkemesi'nin kesin kararını sonbaharda vereceğini belirtiyorlar.

Graben S.E.W.'de 130 işçiye çıkış verildi

Karlsruhe muhabirimiz bildiriyor-Karlsruhe'ye bağlı Graben'de Güney Almanya Elektrik Motorları Fabrikası S.E.W. geçtiğimiz günlerde 700 işçisinden 130'una çıkış verdi. Çıkışı verilen işçilerden yüzde 80'ini Türkiyeli işçiler oluşturuyor. Fabrikada örgütlü IG-Metall sendikasının işyeri temsilcilerinin bu çıkış kararına karşı yeterli duyarlılık göstermemeleri de işçiler arasında haklı tepkilere yol açtı. S.E.W. işçileri bu durumda konuyu sendikanın üst organlarına aktarmak kararındalar.

KONUK YAZAR

Anayasa ve Almanya gerçeği

Veronika Arendt-Rojahn/Avukat

23 ve 28 Şubat 1983 günleri Berlin İdari Mahkemesi'nde bir sığınma davasına (Dosya numarası: AZ: VG 19a 329/52) bakıldı. Türkiyeli davacı, eğer sığınma başvurusu reddedilecek ve Türkiye'ye iade edilecek olursa, Federal Almanya'daki politik çalışmalarından ötürü yargılanacağını öne sürdü. Duruşma sırasında, Federal Almanya Haberalma Servisi'nin ve Anayasa'yı Koruma Örgütü'nün, İltica Dairesi'ndeki yabancı mültecilere ilişkin bütün dosyalara bakabildiği, dahası Zirndorf'daki İltica Dairesi'ne verilen bütün ifadelerin Türk makamlarının da eline geçtiği yolunda belirtiler yoğunlaşınca, mahkeme, Dışişleri Bakanlığı'nın iki temsilcisini, Federal İltica Dairesi Müdür Yardımcısı Weickhardt'ı ve Federal Almanya Haberalma Servisi'nin hukuk danışmanı Dr.Reinecker'i tanık olarak dinledi. Bu tanıklıklar sonucunda, öteden beri kuşkulanan durum kanıtlandı. Federal İltica Dairesi'nin bulunduğu Zirndorf'da, Federal Almanya Haberalma Servisi'nin ve Anayasa'yı Koruma Örgütü'nün şubeleri vardı ve sığınma davalarının dosyaları ya sıradan bir işlem olarak, ya da istek üzerine bu örgütlere verilmekteydi.

Ayrıca bilirkişi Alexander Sternberg-Spohr ve Jürgen Roth'un ifadelerinden, Federal Almanya Haberalma Servisi'nin politik sığınmacılar konusundaki tüm bilgileri sözkonusu ülkelerin gizli servislerine ulaştırdığı ortaya çıktı.

Federal İltica Dairesi, sığınmacıların dosyalarının gizli tutulacağına kesin gözüyle bakılması gereken bir yer. Oysa Dışişleri Bakanlığı'nda çalışan ve adı açıklanmayan yüksek dereceli bir memurun bilirkişi Alexander Sternberg-Spohr'a üstüne basa basa belirttiği gibi, Federal İltica Dairesi'nin sahip olduğu bütün bilgilere Türkiye ve Irak makamları da dolaysız olarak sahiptirler.

Berlin İdari Mahkemesi önünde yapılan bu tanıklıklar, uzun süredir gözlenen bir durumu iyice açığa çıkardı: "Politik takibata uğrayanlar sığınma hakkından yararlanırlar" diyen Anayasa'nın 16. maddesinin 2. fıkrası Federal hükümet tarafından sürekli çiğnenmektedir. Ülkesinde politik takibata uğrayan bir kişi, sığınma dosyasına Federal Almanya gizli servislerinin her an bakabildiğini ve bu gizli servislerin kendi ülkesinin gizli servisleriyle işbirliği yaptığını bile bile nasıl sığınma başvurusunda bulunabilir? Dahası da var: Anayasa'da yer alan sığınma hakkına güvenerek sığınma başvurusunda bulunmak gittikçe kendi başına bir tehlike halini almıştır. Politik sığınma başvuruları Federal Almanya tarafından reddedilen ve basında çıkan haberlere göre (Tageszeitung, 23 Mart 1983) sınır dışı edilmelerinden sonra İstanbul havaalanında tutuklanan kırk Türkiyelinin durumu buna iyi bir örnektir.

Kemal Altun'un durumuna da bu yeni gelişmelerin ışığında bakmak gerekir. Çünkü onun da hatası Alman makamlarına güvenmek olmuştur. Bu arada, Federal Anayasa Mahkemesi, doğrudan Altun'un durumuyla ilgili olmasa bile, bugün sürmekte olan sınır dışı etme davalarının Anayasa hukukuna aykırı olduğuna karar vermiş; iki sınır dışı etme kararını iptal etmiş ve bu kararlarında, Türkiye'de bir hukuk devletinin var olup olmadığı sorunu, Türkiye'nin iade işlemlerinde uluslararası hukuk ilkelerini uymadığı yolundaki kuskuları ve hapisanelerde işkence olasılığını ayrıntılı bir şekilde ele almıştır.

Ama şu görülmelidir ki, politik takibata uğrayan Türkiyelilerin, Federal Almanya'da politik sığınmacı olarak kabul edilmeleri gittikçe olanaksızlaşmaktadır. Anayasa'nın 16. maddesinde tanınan temel hakkın üstüne, Federal Almanya'nın NATO ortağı Türkiye'ye karşı gösterdiği politik kayırmacının gölgesi düşmektedir. Bu durum, Berlin İdari Mahkemesi'nde görülen davada bütün korkunçluğuyla gözler önüne serilmiştir. Ama iş bununla da kalmıyor: Kendisine hukuksal dayanak olarak Anayasa'nın 16. maddesini gösteren bir sığınmacı, salt bu nedenle bile ülkesine iade edilme tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Bunu söylemek, müthiş bir iddia mı öne sürmek demektir? Ne yazık ki hayır. Bu bir iddia değil, Almanya'nın gerçeğidir!

ÖZÜR

8 Nisan tarihli 2. sayımızda Necati Gürbaca'nın "Konuk Yazar" köşesindeki "Fırına Dindi mi?" başlıklı yazısının "CDU-CSU ve FDP geçici hükümeti" diye başlayan ilk satırı yanlışlıkla "gerici hükümeti" olarak dizilmiştir. Düzeltir, okurlarımızdan ve Sayın Gürbaca'dan özür dileriz.

"YABANCILAR RAPORU"NA TEPKİLER

Federal Almanya'daki 6 Mart seçimlerinden önce eyalet ve belediye temsilcilerinden oluşan komisyonun Mart ayı başında hazırlayarak hükümete sunduğu "Yabancılar Raporu"na karşı tepkiler sürüyor. Federal Almanya'nın çeşitli yerlerinde yapılan toplantılarda "Yabancılar Raporu"nda öngörülen politikanın uygulamaya konulmaması isteniyor.

●Herne'de "Rapor"a karşı eylem kararı

Federal Almanya'nın Herne kentinde de avukat, öğretmen, sosyal danışman ve çeşitli sendikalardan temsilcilerin katıldığı bir toplantı yapılarak "Yabancılar Raporu" protesto edildi. Toplantıda bu konuda bütün temsilcilerin kendi bulundukları örgütleri harekete geçirmesi ve "Yabancılar Raporu"nun öngördüğü politikaya karşı çalışmalar yapılması karara bağlandı.

●Recklinghausen'de rapora karşı rapor

Recklinghausen'da Alman-Türk Derneği, 15 Nisan günü Yeraltı Maden ve Enerji Sendikası (IGBE) binasında "Yabancılar Raporu"nun ele alındığı bir toplantı düzenledi. Dernek, beşi Alman beşi Türkiyeli olmak üzere hukukçu, sosyal danışman, öğretmen, mühendis ve işçilerden oluşan bir komisyona hazırlattığı "Karşı Rapor"u nu basın, radyo, televizyon muhabirlerinin de katıldığı toplantıda kamuoyuna açıkladı.

"Federal Almanya'da yabancılar yasası dinin ve insanlığın öngördüğü ilkeler temeline dayansın ki, Alman halkı bir kaç yıl sonra tarihine utanarak bakmasın" denilen "Karşı Rapor" şu noktalarda toplanmaktadır:

1- Yabancılar aileleri konusuna kendileri karar verebilmelidirler. 2- Yabancıların Federal Almanya'da kalma hakları, onları Alman vatandaşlığına geçmeye zorlamadan korunmalıdır. 3- İşsizlik veya sosyal yardım alınması yabancıların sınır dışı edilmeleri için bir gerekçe olmamalıdır. 4- Yabancılar genel olarak politik çalışmalarını özgürce yürütebilmelidirler. 5- Yabancıların bulundukları ülkelerin kültürüyle uyum gösterebilmeleri, kendi kültürel benliklerini koruyabilmeleriyle mümkündür. "Yabancılar Raporu"na karşı yapılan bu "Karşı Öneriler" toplantıya katılan tüm üyelerin oybirliği ile kabul edildi.

●IG-Metall Eyalet Konferansı'nda

IG-Metall Sendikası'nın 26 Mart günü Esslingen'de yapılan Baden-Württemberg eyalet konferansında Kohl hükümetinin gündeminde duran "Yabancılar Raporu" protesto edildi. 400'e yakın sendika temsilcisinin katıldığı toplantıya sunulan konuyla ilgili 220 sayfalık raporu görüşen konferans, bir de bildiri yayınladı. Bu bildiride "Yabancılar Raporu" ile 1- Resmi makamlara yabancılara karşı haksız uygulamalarında rahatça hareket edebilme olanağının verildiğine; 2- Bütün insanların en doğal hakkı olan politik çalışma yapma hakkının kısıtlandığına;

na; 3- İşsizlik yardımı alanları sınır dışı etme olanağının doğduğuna; 4- Herhangi bir nedenle mahkemelik olan bir yabancının suçu mahkemece sabit görülmeden dahi sınır dışı edilebileceğine işaret edilerek, IG-Metall Sendikası'nın böyle anti-demokratik uygulamaların kesinlikle karşısında olduğu belirtildi.

Konferansta söz alan sendika temsilcileri, Türkiye'deki gerici askersel diktatörlüğün sendikacılara ve demokrasi güçlerine karşı uyguladığı baskıları da kınadılar.

Hamburg Halkevi de yürüyüş kolunda yer aldı

HAMBURG'DA 3 BIN İŞÇİ YÜRÜDÜ

Hamburg'da IG-Metall tarafından düzenlenen bir mitingde 3 bin işçi işyerlerinin yok edilmesine ve yığılmalı işsizliğe karşı etkili bir eylem gerçekleştirdiler. Aralarında çok sayıda Türkiyeli emekçinin de yer aldığı mitingde IG-Metall temsilcisi ile Hamburg'un SPD'li Belediye Başkanı Klaus von Dohnanyi konuşular.

Kıyı bölgesindeki tersanelerin ekonomik bunalım bahanesiyle çok sayıda işçi çıkaracağını açıklamasından sonra

Hamburg, ve kıyı şeridinde işsizlik tehlikesi çok ciddi boyutlar kazandı. Yaklaşık 4500 kadar işçi önümüzdeki dönemde işsiz kalacak. Bunun yanı sıra bir çok tersanede de kısa çalışmaya geçilmesi bekleniyor.

Dünyanın en büyük gemi yapım ve onanım merkezlerinden biri olarak ün yapan Hamburg ve yöresindeki kıyı şeridindeki tersanelerde onbinlerce Türkiyeli emekçi de çalışıyor.

Halk Oyuncuları ve El Kapısı İşçi Tiyatrosu

Yurtdışında iki tiyatro topluluğunun başarısı

● **Hollanda'da "El Kapısı İşçi Tiyatrosu" Vasıf Öngören'in yönetiminde Berthold Brecht'in "Kuralla Kuraldışı"nı sergiledi**

Milyonlarca Türkiyeli emekçinin yurtdışında yaşamayı, Türkiyelilerin yoğun olduğu Avrupa ülkelerinde Türkiye'ye dönük sanat etkinliklerini de gitgide daha zorunlu ve önemli kılıyor. Halen, 12 Eylül öncesinde ve 12 Eylül sonrasında yurt dışına çıkmış çeşitli sanat dallarından Türkiyeli sanatçılar, yazarlar, bulundukları çevrelerin olanakları ölçüsünde Türkiyeli kitlelere

dönük sanat ve kültür etkinlikleri oluşturma çabasındalar.

Bu türden çabaların en yaygın ve görece en örgütlü olanlarından biri de tiyatro. Hollanda, Batı Berlin, Almanya ve Türkiyeli işçilerin yoğun olarak bulunduğu diğer bazı Avrupa ülkelerinin kimi kent belediyelerinin tiyatro çabalarını mali olarak da kısmen

● **Tuncel Kurtiz'in yönettiği Halk Oyuncuları Batı Berlin'de Nazım Hikmet'in "Ferhat ile Şirin" oyununu sunuyor**

desteklemeleri, tiyatro alanında olanaklar doğuruyor.

Yurt dışında çalışmalarını sürdüren tiyatro toplulukları içinde Tuncel Kurtiz'in yönettiği Halk Oyuncuları topluluğu ile Vasıf Öngören'in yönettiği "El Kapısı İşçi Tiyatrosu" gerek tiyatro nitelikleri ve gerekse oynadığı üstünlükleri ile özellikle dikkati çekiyorlar.

Bir amatör toplulukta profesyonel kalite

1980 yılında Batı Berlin'de "Kollektiv Theater"i kuran ve yöneten oyun yazarı ve tiyatro sanatçısı Vasıf Öngören'in Amsterdam'da, Hollanda Kültür Bakanlığı'nın görevlisi olarak yönettiği Türk Tiyatro Projesi "El Kapısı İşçi Tiyatrosu", ilk oyunu olan "El Kapısı"ndan sonra Brecht'in Kural ve Kuraldışı oyununu sergilemeye başladı. Rejisörlüğünü Vasıf Öngören'in yaptığı oyunun müziğini Almanya'da yaşayan ünlü besteci Tahsin İncirci hazırladı.

Hollanda'da kurulan ilk Türk tiyatrosu olan "El Kapısı İşçi Tiyatrosu"nun ilk oyunu "El Kapısı" oldu. İkinci oyun olan Brecht'in "Kural ve Kuraldışı"sından sonra ekibin üçüncü oyunu "Pir Sultan Abdal" olacak.

Kural ve Kuraldışı, Nisan, Mayıs, Ekim ve Kasım 1983'te sergilenen, Türkiye oynanacak olan oyunun her sahnesinin başlangıcında Hollandaca bir anlatım da var.

Bir amatör Türk topluluğunun Brecht oynamasını başlangıçta yadırgayan Hollanda sanat çevreleri, oyunu izledikten sonra yarınlarını tümüyle değiştirmek zorunda kaldılar. Hollanda'nın ikinci büyük gazetesi Volkskrant oyunu şöyle değerlendirdi:

"Türkler Brecht mi oynuyor? Oyunu izledikten sonra bu soru kalmıyor. Brecht eğer mezardan kalksaydı sevincinden şaşırırdı. Batı tiyatrolarında Brecht'i oynarken genellikle hata yaparlar. Fakat El Kapısı topluluğu batı tiyatrolarından etkilenmeden, Türk kültürüyle kaynaştırarak, hata yapmaksızın oyunu başarıyla sahneye çıkardı. Mutlaka görülmeli".

Kuralla Kuraldışı'ndan bir sahne

Emel Mesçi ve Tuncel Kurtiz "Kurban"da

Halk Oyuncuları'nda : Ferhat ile Şirin

Batı Berlin Schaubühne'de konuk ekip olarak oyunlar sunan Tuncel Kurtiz yönetimindeki Halk Oyuncuları tiyatrosu Batı Berlin'in yanı sıra Federal Almanya, Hollanda ve İsveç'te de oyunlarını sergiliyor.

Topluluk bir yıldan beri Güngör Dilmen'in Kurban adlı oyununu sahneliyor. Tuncel Kurtiz'in yönettiği oyunda Emel Mesçi ve Tuncel Kurtiz oyunun ağırlığını taşıyorlar. Kurban'ın Batı Berlin'deki gösterisi 14 Nisan'da sona erdi. Topluluk şimdi Nazım Hikmet'in Ferhat ile Şirin oyunuyla Batı Berlin seyircisinin karşısında. 23 Nisan'da ilk gösterisi yapılacak olan oyunu gene Tuncel Kurtiz sahneye koyuyor. Nazım Hikmet'in bu oyunu sağlam mesajı, olağanüstü şiirsel dili ve sürekli trmanan dramatik örgüsü ile Türk tiyatrosunun en iyi oyunları arasında yer alıyor.

Tiyatronun yönetmeni Tuncel Kurtiz oyuncu olarak İstanbul sahnelerinde kendine sağlam bir yer edindikten sonra üç arkadaş ile birlikte Halk Oyuncuları topluluğunu kurdu. 1970 öncesi Türk tiyatrosunda çarpıcı bir tiyatro olayı yaratan Halk Oyuncuları topluluğunun dağılmasından sonra Kurtiz, gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında pek çok başarılı tiyatro ve sinema yapıtında görevler üstlendi. Son yıllarda tiyatro ve sinema çalışmalarını özellikle yurt dışında sürdüren Kurtiz, yıllar sonra Halk Oyuncuları topluluğunu yeniden oluşturdu.

Sabahattin Ali'yi ölümünün 35.yılında anıyoruz

● **Türk hikaye ve romanının büyük ustası burjuvazi tarafından öldürülmüştü**

Sabahattin Ali, yaşamı ve ölümüyle, emekçi halkı, yurdunun toplumsal sorunlarını, sıradan insanların anlatan, aydınlık, ilerici Türkiyeli yazarın, sanatçının simgesi sayılır. Ömrü boyunca hep yoksul, hep polis, jandarma baskısıyla karşı karşıya, hep sürgün...Öldürülüşü de, aynı yaşamın devamı olur. Üzerindeki "sis perdesi" henüz "resmen" kaldırılmamış olan Sabahattin Ali cinayeti, ileriyeye dönük, savaşım veren, yarınlara inanan bir yazarın başka ülkelerde hiç de doğal olmayan, ancak 1940'lar Türkiyesi'nde hiç de yadırganmayan sonudur.

Onun, Bulgaristan sınırına yakın bir yerlerde, arkasından vurulmuş olarak bulunmasının üzerinden tam 35 yıl geçti. Romanları, uzun ve kısa hikayeleri günümüzde hala aynı ilgi ve beğeniyle okunuyor. Bütün Eserleri'nin basımı, geçtiğimiz ay çıkan yeni kitapla, 4.cildini tamamladı.

Sabahattin Ali'nin, "esrarengiz bir cinayet" ve "Bulgaristan'a kaçarken vuruldu" türünden masallarla kimliklerini gizlemeye çalışan asıl katiller, Türkiye gerici güçleri, ölümünün 35.yılında, onun, eserlerinde tüm canlılığı ile yaşamasını engellemiyorlar.

Melike Demirağ da yurttaşlıktan çıkarıldı

Yılmaz Güney ve Cem Karaca'dan sonra Melike Demirağ ve eşi Şanar Yurdatapan da vatandaşlıktan çıkarıldılar. 12 Eylül'ün hemen ardından haklarında "yurda dön" çağrısı yapılan Demirağ ve Yurdatapan'la ilgili olarak 18 Nisan'a kadar Türkiye'ye dönmedikleri takdirde Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlığından çıkarılacakları ilan edilmişti. İki sanatçı hakkında alınan bu kararın gerekçesi, "Türkiye Cumhuriyeti'nin iç ve dış güvenliği aleyhinde faaliyet göstermek..."

Halen Federal Almanya'da yaşayan Demirağ cuntaya karşı yönelen demokratik etkinliklerde görev alıyor, ayrıca Demokrat Türkiye Gazetesi'nde de eşiyle birlikte yazılar yazıyor.

Anti-faşist müzik sanatçısı Melike Demirağ 30 Nisan günü Essen'de Folkwang Müzesi'nde bir konser verecek. Konseri, Kuzey Ren Vestfalya Sanatçılar Birliği (San-Der) düzenliyor.

İlginç bir sergi: "Gurbet zor iş be kardeşim"

M. Değer (Paris) - 1965'ten beri çalışmalarını Paris'te sürdüren Türkiyeli sanatçı Nil Yalter, 15 Mart'ta, Paris Modern Sanatlar Galerisi salonlarında, "Gurbet zor iş be kardeşim" başlığıyla bir sergi açtı. 24 Nisan'a kadar sürecek olan ve Fransız sanat eleştirmenlerinin büyük ilgisini çeken sergisinde Nil Yalter resim, desen, fotoğraf ve video-film araçlarını birlikte kullanarak özgün bir çalışma sunuyor.

"Gurbet zor iş be kardeşim" göç temasından kalkarak bir yandan sığınan yarattığı hasreti ve kültür kopukluğunu incelerken, diğer yandan da Türkiye kültürünü tanıtmayı amaçlıyor.

Yalter röportaj biçimini ele alıyor ve video-film aracını kullanarak, Paris'te konfeksiyon dalında çalışan Türkiyeli emekçilere kendi sorunlarını ve özlemlerini kendi dillerinden aktarıyor. Ancak bu röportajı televizyon için çekilmiş bir dokümanter gibi değil, emekçilerin somut ve düz dilini, Luiz Menase'nin katkısıyla, yarı kurgu-yarı tiyatro bölümlerle vurgulayarak veriyor.

Diğer bir yön olarak Nil Yalter, yine konfeksiyon atelyelerinde çektiği fotoğrafları resim ve desenlerle bütünleştirerek sergiliyor. Burada, Türkiye ve genel olarak doğu sanatının temeli simetriden kalkarak fotoğraflarını halk hikaye ve şiiriyle seslendiriyor. Karacaoğlu'nı, Hasan Hüseyin'i, anonim Kürt halk şiirini kullandığı gibi, Nazım Hikmet'in özellikle halk hikaye ve şiirinden kaynaklanan dizelerinden de büyük ölçüde yararlanıyor.

Fotoğraf sanatçısı Ünal'ın fotomontaj çalışmaları ilgi çekiyor

Mehmet Ünal fotoğraf sanatı üstüne çalışmalarını uzun yıllardır sürdürüyor. Kamerasını Federal Almanya'da yaşayan göçmen işçilerin günlük yaşamlarına çeviren Ünal'ın çalışmaları Alman gazetelerinde yer aldı. Fotoğraflarını kişisel sergileriyle de kamuoyu önüne çıkaran Ünal, bu arada Türkiye'de düzenlenen bir fotoğraf yarışmasında Politika gazetesi özel ödülünü de kazandı.

Ünal son yıllarda ise çalışmalarını "fotomontaj" üzerinde yoğunlaştırdı. Nitekim fotomontaj ürünlerden oluşan ve "Bilmezsin sen bir yabancı olmanın ne demek olduğunu!" adlı sergisi geçen ay Hamburg'da açıldı ve ilgi gördü.

Yanda Ünal'ın bu çalışmalarının özgün ve ilginç bir örneğini sunuyoruz. Federal Almanya'da yaşayan yüzbinlerce yabancı işçinin "bir insan" değil, bir dosyaya eklenecek ve üstüne kolayca "zurück" damgası basılıp sınır dışı edilebilecek bir üretim aracı gibi görülmesi Ünal'ın objektifine böyle yansıyor.

Ünal'ın çalışmalarını ve sergilerini izleyenler, onun hemen her zaman sığınan, yabancı olarak yaşamının zorlukları gibi konuların ağırlık taşıdığını söylüyorlar. Ünal bu değerlendirmeyi şöyle yapıyor:

"Bu doğal. Batı Avrupa'da milyonluk göçmen işçi kitlesinin içinde yaşayan her sanatçı benzer etkileşimler içinde. Özellikle konularda bu benzerlik daha da somutlanıyor. Geri dönüş, çevreyle uyumsuzluk, sığınan, geleneklerden ve alışkanlıklardan kopmaya zorlanma... Bunlar göçmen işçinin günlük gerçeği. Halkı ile aynı acıları bölüşen ve bunları yansıtmaya yönelen sanatçı için ürünün konusunu bu gerçekliğin belirlemesi de doğal..."

Resam ve Stockholm'de açtığı sergisinden bir köşe

Sergi'nin konusu: Sığınmacılar

Türkiyeli siyasal sığınmacıların, sığınma başvurusunda bulundukları ülkelerde karşılaştıkları zorluklar, bürokratik engellemeler, yabancılar polisinde çoğunlukla gözlenen anlayışsız hatta yer yer düşmanca tutum, Avrupa demokratları arasında tepkiler yaratıyor. Pek çok sanatçı da siyasal sürgün ve sığınmacıların yaşamlarından esinlenmiş ürünler ortaya koyuyorlar. Bu konuda duyarlık gösteren sanatçılardan biri de İsveçli Maria Helander. Suluboya çalışmalarını geçtiğimiz günlerde sergileyen Helander'in sergisi hemen tümüyle siyasal sığınmacıların yaşamından kesitlere ayrılmış. Sanatçı halen Stockholm Güzel Sanatlar Akademisi Resim Bölümü öğrencisi. Maria Helander siyasal sığınma başvurusu yaptıktan sonra polisçe gözaltına alınan, sorgulanan kişilerle konuştuktan sonra tablolarını boyadığını belirtiyor. 'Helander resimlerinde polislin sert ve anlayışsız tutumunu, siyasal sığınmacıların savaş, nlarını ve İsveç koşullarındaki zorluklarını anlatmaya çalıştığını özellikle vurguluyor.

Ortadoğu'da barışı ABD-İsrail işbirliği engelliyor

Arafat, Ürdün Kralına ve Reagan'a "hayır" dedi

● FKÖ lideri, Kral Hüseyin'in barış görüşmelerini Reagan Planı çerçevesinde yürütmeye önerisini reddetti ve Reagan'ın planı bir darbe daha yedi

● Ortadoğu'da barışın nasıl sağlanacağı görüşmeleri sürerken, İsrail işgal altında tuttuğu topraklarda yeni Yahudi yerleşim merkezleri kuruyor

13 Nisan'da, İsveç Sosyal Demokrat Partisi lideri ve İsveç başbakanı Olof Palme'nin davetlisi olarak İsveç'e giden Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) lideri Arafat Stockholm'de yaptığı basın toplantısında FKÖ'ye devlet kurma hakkı tanınmadıkça, İsrail'i tanımayacaklarını açıkladı ve Ortadoğu'da barış için bir çözüm bulmak amacıyla Ürdün'de diyalogu sürdüreceğini belirtti.

Olof Palme de "Ortadoğu'da barışın sağlanabilmesi için Filistinlilere devlet kurma hakkı tanınması gerekir" dedi. Palme'nin bu görüşünü, Arafat'ın Stockholm'de yöneticileriyle görüşme olanığı bulduğu Danimarka, Norveç ve Finlandiya Sosyal Demokrat Partileri de paylaşıyorlar.

YASER ARAFAT

Reagan Planı neler öngörüyor?

Nisan ayı başında FKÖ lideri Arafat ile Ürdün kralı Hüseyin, İsrail işgal altındaki Batı Şeria ve Gazze'deki 1,3 milyon Filistinli'nin geleceğini karara bağlamak ve bölgede barışın hangi koşullar altında sağlanabileceğini görüşmek için birkaç kez bir araya geldiler.

Görüşmelerde Arafat, Şubat ayı sonunda yapılan Filistin Ulusal Konseyi'nin kararlarına uygun biçimde FKÖ'yü Filistin halkının yasal temsilcisi kabul etmeyen Reagan'ın barış planını reddetti. Kral Hüseyin'in ise Reagan'ın planı çerçevesinde barış görüşmelerinin sürdürülmesinden yana olması sonucu, iki lider ortak bir karar oluşturamadılar.

Ancak, yakında yeniden başlayacağı bildirilen görüşmelerde bir ilerleme sağlanabilmesi için Reagan Planının FKÖ'ye tanınması, meddelerinin Fez Kararları'na uygun biçimde değiştirilmesi gerektiği de belirtiliyor.

Bir gazeteye göre terörün ardında ABD var Yunanistan'da gerici güçler terörü tırmandırıyor

● Olaylar hükümetin tüm ilerici güçlerce desteklenen barış yanlısı girişimlerine karşı bir "komplo" niteliği taşıyor

Bir kaç yıl öncesine kadar dünyada en az suç işlenen ülkelerden biri olan Yunanistan'ın adı Şubat ayı içinde uluslararası terör uzmanlarının yaptığı bir toplantıda "terörün beş yeni merkezi" arasında sayıldı.

1983 yılında Yunanistan'da terör olayları bir kaç ay içinde, Türkiye'de beş-altı yıl içinde varılan boyutlara turandırılmaya başladı. Banka ve dükkan soygunları, bombalamalar sürerken, bir süre önce Yunan basınında Sakız Adası'ndaki askeri tesislerin saldırıya uğradığı, silah ve malzeme çaldığı, Elenikan ABD hava üssü deposunda yangın çıktığı haberleri yer aldı.

Hükümete muhalif Vradini Gazetesi sahibi Athanasyadis'in öldürülmesinden sonra iktidardaki PASOK ile ana muhalefet partisinin bozulan ilişkileri, 2 Nisan gecesi, muhalefet partisinin yemeki toplantısının yapıldığı otele bomba konulması olayından sonra büsbütün gerginleşti.

Yunanistan'da iktidar yanlısı Ta Na Gazetesi olayların kökeninde ABD gizli örgütleriyle, bazı aşırı sağcı müslüman grupların olabileceğini yazdı. Kimi çevrelerin yorumlarına göre Yunanistan'da turandırılan terör, PASOK hükümetinin tüm ilerici güçlerin desteklediği bağımsızlık ve barıştan yana bazı girişimlerini durdurmayı hedefleyen bir "komplo" özelliğini taşıyor. Bu çevreler Yunanistan'da toplumsal gerginliği körükleyenlerin, bundan yarar uman eski cuntacılar, sırtlarını tümüyle ABD'ye dayayan teklici ve gerici güçler olduğunu belirtiyorlar.

Öte yandan, bir süredir Atina ve yöresinde yapılan kamuoyu araştırmaları, Yunan halkının hükümete genel olarak güvenini sürdürdüğünü gösteriyor. Yunan halkının çoğunluğu Papandreu hükümetinden seçimler öncesi vaadettiği politik ve

Arafat-Hüseyin konuşmalarının ABD'nin istediği şekilde sonuçlanmayışı üzerine Reagan yönetimi ve İsrail FKÖ ve Arap ülkelerini suçlamaya başladılar. ABD Dışişleri Bakanı George Shultz barış önerilerini FKÖ'nün baltaladığını, Arap ülkelerinin FKÖ'den Filistin halkını temsil etme yetkisini geri almasını gerektiğini söyledi. ABD yönetiminin Reagan planının suya düşmemesi için Fas kralı 2. Hasan'dan da FKÖ ile Ürdün arasında arabuluculuk yapmasını istediği bildiriliyor. 13 Nisan günü Ürdün kralı Hüseyin'le görüşen İngiltere Dışişleri Bakanı Francis Pym'in de bu yönde çaba göstereceği belirtiliyor.

Barış kim baltıyor

ABD yönetimi FKÖ'yü sert bir biçimde eleştirdiği günlerde İsrail'e 1984 yılı içinde yapacağı askeri yardım miktarını 2 milyar dolara yükseltti.

Ortadoğu'da barışın nasıl sağlanacağı görüşmeleri sürerken İsrail'in, işgal altında tuttuğu bölgelerde yeni yerleşim merkezleri kurarak, buralardaki Yahudi nüfusunu artırmak istediği ve yine bu amaçla Batı Şeria'daki toprakları Amerikalı Yahudilere satmaya başladığı bildiriliyor.

Fez Kararları neler öngörüyor?

● 6-9 Eylül 1982'de Arap Birliği'nin Fez'deki doruk toplantısında Ortadoğu'daki bunalımı çözmek amacıyla alınan kararlarda ise, FKÖ, Filistin halkının tek yasal temsilcisi olarak kabul ediliyor ve başkenti Kudüs olan bağımsız bir Filistin devletinin kurulması öngörülüyor. Fez Kararlarında İsrail'in 1967 savaşıyla işgal altında tuttuğu Arap topraklarından çekilmesi isteniyor.

Pittsburgh'da işçiler Reagan'ı "Bomba Değil, İş" sloganlarıyla karşıladı

ABD'nin silahlanma politikasına ağır darbeler iniyor

"Son dönemde pek çok kişi bana, Pentagon'daki savurganlığı, suistimali ve kötü yönetimi şikayet ettiler. Şikayeti olanlar birtakım solfanatikler değildi. Bunlar Reagan'ı ve beni seçmiş olan işçiler ve savaş malulüydü. 'Mushukları kapatın artık' diyorlardı bize".

ABD'nin 18 Nisan tarihli Newsweek Dergisi'nde yer alan bu sözler, ABD Senatörü Cumhuriyetçi C. Grassley'e aitti. Grassley, bu sözleriyle Reagan'ın önerdiği savunma bütçesinin Senato'da niçin kesintiye uğradığını anlatmak istiyordu.

Nisan ayının ilk haftası içinde, Reagan yönetiminin 1984 yılı için silahlanma harcamalarında önerdiği yüzde 10,7'lik artış, Senato'da görüşülmüş ve sadece yüzde 5 oranında artırılması karara bağlanmıştı.

Kongre'de, özellikle Reagan'ın muhalifi bazı Demokrat Parti'li milletvekilleri Reagan'ın silahlanmayatırımlarına değil de, silahlanma yarışının nasıl kontrol altında tutulabileceğine kafa yormasını istiyorlardı.

ABD'nin, orta menzilli nükleer roketlerin sınırlandırılması konusundaki Cenevre görüşmelerindeki tavrı ise, bu görüşmelerde ABD'nin sözcülüğünü yapan Paul Nitze tarafından bile eleştiriliyor, Nitze, Reagan'ın "Sıfır-Çözüm"de çok uzun süre ısrar etmesinin Sovyetler Birliği ile aralarında uzlaşmaya varmalarını engellediğini belirtiyordu.

Son yıl içinde, nükleer silahların dondurulması yönünde ABD'nin çeşitli eyaletlerinde gelişen hareket kiliseleri de içine çekmeye başladı. Geçtiğimiz ay içinde ABD Katolik Kilisesi Reagan'ın nükleer silahlanma politikasını ahlak dışı bulduğunu belirterek, barış tehlikeye sokan bu politikaya karşı halkı direnişe çağırıyordu. Nisan ayı başında Washington'da yapılan ABD Piskoposlar Konferansı'nda da ABD ve Sovyetler Birliği'nin her çeşit atom silahının kullanımını engelleyen bir anlaşma imzalamaları istendi.

Geçtiğimiz günlerde Reagan'ın Pittsburgh'a yaptığı gezide de çoğunluğu işçi binlerce öfkeli kişi tarafından "Bomba değil, ekmek istiyoruz" sloganlarıyla karşılanması Reagan yönetimini önümüzdeki dönemde zor günlerin beklediğinin bir işareti olarak kabul edildi.

7 Nisan'da Portekiz'de başlayan, 50 ülkeden sosyal demokrat parti temsilcilerinin katıldığı Sosyalist Enternasyonal toplantısında da Reagan'ın silahlanma politikası eleştirildi; yaptığı silahsızlanma önerilerinin kabul edilemeyeceği belirtildi.

Sosyalist Enternasyonal toplantısında bir konuşma yapan Federal Almanya SPD Prezidyum üyesi Egon Bahr, Amerika'nın silahlanma programının dünyada üstünlük sağlama amacını taşıdığını vurguladı. Egon Bahr bir süre önce, Vorwärts dergisinde yayınlanan makalesinde de ABD'yi Sovyetler Birliği'nin silahsızlanma konusundaki önerilerini yarıtsız bırakmakla suçluyor ve Biz Batı'lı müttifikler olarak 'Amerika'nın tutumu doğru' diyebileceğimiz durumda olmayı isterdik ama ne yazık ki Gromiko bir çok noktada haklı diyor. Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Gromiko, 2 Nisan'da Moskova'daki basın toplantısında ABD'nin silahsızlanma önerilerinin ciddiyetsizliğini dünya kamuoyunu ikna edecek bir açıklıkta sergilemişti.

ABD yönetiminin karşı-devrime desteği belgelendi Nikaragua'da ABD Gizli Servisi CIA'nin ipliği pazara çıktı

● New York Times Gazetesi Reagan yönetiminin Orta Amerika politikasını açıklayan bir belge yayınladı

Komşu Honduras'ta üslenen karşı-devrimci Somoza çetelerinin Nikaragua'ya saldırısı, Nisan ayının ikinci haftasında ABD Senatosu'nda tartışılmalara yol açtı. Amerikan Merkezi Haberalma Teşkilatının (CIA) faaliyetlerini denetlemekle görevli Demokrat Parti'li iki senatör, Reagan yönetiminin Nikaragua'nın işçilerine karşıtığını belirterek yönetimin ABD yasalarını çiğnediğini söylediler. Aynı günlerde Georgia Eyaleti milletvekili Fowler de Nikaragua'ya yaptığı geziden sonra aynı kaygıları taşıdığını söyledi.

Time, 18 Nisan 1983

ABD gazeteleri bir süredir, Amerikan gazetecilerinin Honduras'ın karşı-devrimci kamplarındaki gözlemlerine dayanarak ABD'nin Somoza çetelerini silah, askeri eğitim ve istihbarat sağlayarak desteklediklerini yazıyorlar. Nisan ayının ikinci haftasında New York Times Gazetesi, Reagan'ın dış politika uzmanlarının ABD'nin Orta Amerika'daki hedeflerine ilişkin geçen yıl hazırlanmış bir belgeyi açıkladı. Buna göre ABD'nin Orta Amerika politikasının temel hedefi, bu bölgede Küba modeli rejimlerin gelişmesini engellemektir. Nikaragua'daki ilerici rejimi de bu amaçla devirmek istiyordu.

ABD Kongresi'nde parlamentelerin bir bölümü Orta Amerika'da, burunlarının dibinde, yeni bir Vietnam olayı yaşanmasını istemiyorlar. Bir bölümü ise, Nikaragua'ya açıkça saldırmanın, rejimi savunmaların sayısını çoğaltacağından ve bunun Sandinistleri güçlendireceğinden kaygılanıyorlar.

ABD'nin Ortadoğu politikası
ve Türkiye'ye biçilen rol (2)

SİA ve NATO çerçevesine uygun anlaşmalarla Türkiye'nin çıkarları güvence altına alınamaz

SİA ve NATO neyin güvencesi?

ABD ile Türkiye arasında havaalanlarının modernleştirilmesini de içeren yeni bir "uyum anlaşması" yapıldığı ve Doğu'daki üslerin hangi amaçlarla kullanılacağı konusunun Türkiye basınında en yoğun biçimde yer aldığı günlerde, Milliyet Gazetesi yazarlarından M. Ali Birand, Dışişleri Bakanı İler Türkmen ile bu konuda bir görüşme yaptı. 15 Kasım 1982 tarihli Milliyet Gazetesi'nde yer alan görüşmede Türkmen şöyle diyordu:

Türkiye'ye yeni bir üs kurulması söz konusu değil. Diğer tesislerin modernleştirilmesi ise iki yıl önce imzalanmış "Ekonomik ve Savunma İşbirliği" ve NATO planları çerçevesinde yapılacak... Bu üslerin Çevik Kuvvet için kullanılabilir hale gelmesi kimi ilgilendirir? Yani bir tesisin kapasitesinin icabında başka maksatlarla kullanılacak olması, o tesisin NATO savunma planlarına uygun olmadığı anlamına gelmez ki... NATO savunma planlarına uygundur, aynı zamanda gerekirse başka maksat için kullanılır... Bizim planlarımızda (NATO dışı bölgede kullanılacak) Çevik Kuvvet için düşünülmüş bir husus yoktur. Ama bütün mevcut tesisler gerekirse bu tip bir kuvvet için de kullanılabilir".

İLER TÜRKMEN

"Üsler gerekirse başka maksatlar için kullanılabilir"

Dışişleri Bakanı daha önce de yapılan resmi açıklamalara uygun olarak, ABD'den Türkiye'ye Çevik Güçler'in modernleştirilecek havaalanlarından yararlanmasını konusunda bir talep gelmediğini; tesislerin geliştirilmesinin de SİA ve NATO'ya uygun olduğunu belirtiyordu. Gerekirse başka amaçlar için de kullanılabilir diyor. Dışişleri Bakanı'nın, üslerin böyle bir

● 1980 yılından itibaren ABD ile Türkiye arasında 1950'li yılları andıran bir yakınlaşma gelişti. Bu yakınlaşma ile birlikte Türkiye'nin, ABD'nin Ortadoğu'daki jandarmalığını yapmak üzere yeni bazı görevler üstleneceği, ABD Çevik Güçleri'nin Türkiye'deki bazı üslerden yararlanacağı konusu gündeme geldi. ABD Çevik Güçleri, Mısır, Somali ya da herhangi bir yere kıyasla bölgeyi Türkiye'nin doğusundan daha iyi kontrol altında tutabilirdi. Türkiye bir NATO üyesi, yani ortak askeri dilin konuşulduğu bir ülkediydi. Ortak politika anlayışından diğer altyapı kolaylıklarına kadar herşeyi ile "yeni görevlere" daha uygundu.

amaçla kullanılmayacağı konusunda gösterilebildiği tek garanti, "SİA anlaşmasında ve NATO savunma planlarında böyle bir şeyin bulunmamasıydı".

Ancak, SİA ve NATO neyi garanti edebilirdi?

Kamuoyundan gizlenen SİA

29 Mart 1980'de, Demirel hükümeti tarafından imzalanarak meclislerin onayına sunulan Savunma İşbirliği Anlaşması (SİA) 1980'in Mayıs ayı içinde TBMM'nin ilgili komisyonuna geldi. Geldi ama, en önemli askeri ayrıntıları taşıyan 94 sayfalık ekler bölümü eksikti! CHP'li ve MSP'li milletvekilleri tarafından kaygı ile karşılanan bu anlaşma, 12 Eylül 1980 sabahına dek meclislerden geçmedi. Ve 1 Şubat 1981'de, Milli Güvenlik Konseyi'nden bile geçmesine gerek görülmeden sessiz sedasız yürürlüğe giriverdi.

ABD bu anlaşma ile Türkiye'de 12 kadar üste ortak savunma tedbirlerine katılma gibi bazı yeni haklar elde etmişti. Bunların ne olduğu, Türkiye'ye ne "yarar" sağlayacağı konusunda kamuoyuna hiç bir açıklama yapılmadı. SİA anlaşmasının böyle yürürlüğe girmesinden bir yıl sonra Türkmen, ABD ile yapılan yeni anlaşmaların SİA çerçevesinde olduğunu söylerken, halktan gizli tutulmuş, meclislerden geçmemiş, kapalı kapılar ardında bilinmeyen pazarlıklar sonucu ve söz, düşünce

ve basın özgürlüğünün olmadığı koşullarda yürürlüğe girivermiş bir anlaşmadan söz ediyordu.

Türkiye, özellikle 1952'de resmen NATO'ya üye olduktan sonra ABD ile NATO çerçevesi içinde ve dışında bir dizi anlaşma imzalamış ve kamuoyundan gizli tutulan bu anlaşmalarla ABD'ye Türkiye topraklarında üs ve tesis kurma kolaylıkları sağlamıştı. Türkiye'nin bu anlaşmalarla ne büyük tehlikelere sürüklendiği ancak, 1965'den sonra bu anlaşmalar

WEINBERGER ve HALUK BAYÜLKEN

Weinberger 1981'de Türkiye'de yetkililerle görüşmesinden sonra "beklediklerimiz tam olarak gerçekleşti" dedi.

konusu meclislerde ve kamuoyunda tartışılmaya başlandığında ortaya çıkmıştı. Özetle, durum şöyledi:

-Sayısı yüze yaklaşan ikili anlaşmaların çoğu için meclislerin onayı alınmamıştı.

-Anlaşmalar bazı hallerde telefonda, sözlü mutabakatlar şeklinde bile yapılmıştı.

-Anlaşmaların bir kısmının yazılı metinleri yoktu.

-Bazı anlaşmalar, ABD yetkililerinin, bir bakana kabul ettiremediğini diğerine ettirmesi sonucunda, hükümet üyelerinin birbirinden haberi olmadan yürürlüğe girmişti.

-Üslerin statüsü, niteliği, personelin yetkileri, miktarı, hak ve ayrıcalıkları kesin olarak bilinmiyordu. (Bkz. M. Gönübol, Olaylarla Türk Dış Politikası, Cilt 1, A.Ü.S.B.F., 1977, s.525-26)

1965'den sonra da ABD ile yapılan ikili anlaşmaların bazıları bir araya getirilmiş, ancak öze ilişkin bir değişiklik olmamıştı. Bugün de 34 bin kilometrekarelik alanıyla Türkiye topraklarının yüzde 5'ini kaplayan 50 kadar ABD üssünde ne yapıldığı, ABD'nin bir kuruluş bile kira ödemediği ve Türkiye savunma bütçesine büyük yük olan bu üslerin Türkiye'nin çıkarlarını nasıl "koruduğu" açıklanmış değildir.

ABD ile ikili anlaşmalar sonucu kurulan bu üsler konusunda hep aynı şey söylenegelmiştir: "Bu üsler NATO ortak savunma planları çerçevesinde kullanılıyor". Oysa hayat, "NATO ortak savunma planlarının" Türkiye'nin başına her an bir çorap örülmesi tehlikesine karşı hiç bir garanti getirmedikçe birkaç kez ispatladı:

-ABD, 1958'de Lübnan iç savaşına müdahale ettiğinde uçaklarını Incirlik üssünden kaldırmıştı.

-1970'de Ürdün iç savaşında kralı destekleyen ABD askerleri cephane ikmalını Adana'dan, Incirlik üssünden yapmışlardı.

-Sovyetler Birliği topraklarına casusluk göreviyle uçan ABD U-2 uçaklarının Türki-

● 1980 yılından bu güne Türkiye bu "yeni görevlere" adım adım hazırlandı. ABD jandarmalığına doğru giden bu yolda atılan her adımda, kamuoyunda yükselen endişeleri yatıştırmak için cunta ve dışişleri yetkilileri sürekli şunu söylediler: "Bize Çevik Güçler konusunda hiç bir talep gelmedi. ABD ile yaptığımız anlaşmalar daha önce yapılmış olan Savunma ve İşbirliği Anlaşması'na (SİA'ya) ve NATO'ya uygundur." O zaman aynı yetkililerin şu soruyu da yanıtlamaları gerekiyordu: Yapılan anlaşmaların "SİA'ya ve NATO'ya uygun olması", Türkiye'nin Ortadoğu'da ABD'nin jandarması haline gelmesini nasıl engelleyecektir?..

ye'deki üslerden havalandıkları birkaç kez saptanmıştır.

Bugün Türkiye'nin aynı oldu-bittilerle karşılaşmasının önünde bir engel var mıdır? "NATO savunma planları ve NATO sorumluluk alanı içinde görev almak" bir garanti olabilir mi? Bugün NATO sorumluluk alanı içine ne girer, ne girmez?

1980 yılı içinde NATO'daki çalışmaların beik emiğini, ittifakın sorumluluk alanı dışındaki bölgelerde çıkarlarını nasıl koruya-

sokmaya taraftar değildiler. Bazı NATO ülkeleri ise anayasal engeller, ekonomik krizin ağırlığı ve ülkelerindeki barış hareketinin etkinliği gibi nedenlerle savunma harcamalarını arttıracak yeni yükler almaya yanaşmıyorlardı. ABD'ye katkı yönünde başka formüller bulunmasından yanaydılar. Nitekim 1982 Haziran'ında Bonn'daki NATO doruğunda alınan kararda yuvarlak bir ifade kullanıldı ve NATO'ya üye ülkelerin, NATO dışındaki bölgelere askeri birlik sevk etmelerine yeşil ışık yakıldı. NATO ortak bildirgesinde, "dünyanın öteki bölgelerinde barış ve güvenliğin sürdürülmesinde hepimizin çıkarları vardır. Durumları elverişli olanlarımız, güvenlik ve bağımsızlıklarını tehdit altındaki ülkelere gelecek yardım çağrılarını karşılamaya çaba göstereceklerdir" denildi. (Örsan Öymen, "Körfez", Milliyet, 1 Kasım 1982).

Böylece ABD, NATO sorumluluk alanı dışındaki alanlara müdahale için NATO'nun resmi onayını da almış oldu.

Bu durumda Türkiye de, ABD'ye diğer NATO üyesi ülkelerle birlikte, şu sözü vermiş oluyordu: "NATO bölgesi dışında, ABD'nin zorunlu bir müdahale söz konusu olduğunda, her müttefik gibi Türkiye de ABD Çevik Güçleri'ne tüm kolaylığı gösterecektir".

O dönemde alınan kararda, ABD'nin Çevik Güçleri belirli bölgelere kaydırılma önce NATO ülkelerine danışması yönünde bir ilke de getirilmişti. Ama NATO çevrelerinden basına sızan haberlere göre son gelişmeler ABD'nin bu ilke kararını değiştirme yönünde hareket ettiğini, NATO'ya danışmadan Çevik Güçleri kullanma eğiliminde olduğunu gösteriyor. (Cumhuriyet, 14 Mart 1983)

Varılan nokta

Türkiye'de NATO anlaşması veya ABD ile yapılan ikili anlaşmalar çerçevesinde kurulmuş olan üsler, daha önce de ABD tarafından NATO dışı amaçlar için kullanılabiliyordu. Şimdi ise NATO ortak toplanmalarında, diğer müttefikler gibi Türkiye temsilcisi de ABD'ye, NATO bölgesi dışına zorunlu bir müdahale söz konusu olduğunda Çevik Güçler için kolaylık göstermeyi kabul etmişti. Bu konuda ABD'nin Türkiye'den ayrıca bir talepte bulunmasına gerek yoktur. Burada müdahalenin zorunlu olduğuna karar verecek olan ABD'dir.

Yetkililerin yaptığı açıklamalar çerçevesinde, yeni "uyum anlaşmalarında" Türkiye'nin geçmişte olduğu gibi oldu-bittilerle karşılaşmaması için herhangi bir hüküm yoktur. ABD ile yapılan anlaşmalar NATO savunma planlarına uygun ise, bu iki NATO üyesi niçin ayrı bir Ortak Savunma Grubu oluşturmuşlardır? Ortak Savunma Grubu'nda ABD ile Türkiye, NATO'nun çıkarlarının NATO dışı bir organla savunmasının mı planlarını yapıyorlar?

Cuntanın ve dışişleri yetkililerinin yaptıkları bütün açıklamalarda Türkiye'ye askeri yardımın zorunlu olduğunu vurgulamaları, ABD ile yapılan yeni anlaşmalar ve bunu izleyen gelişmeleri ise "yapılanlar SİA ve NATO'ya uygun" diyerek geçiştirmeleri, Türkiye'yi bekleyen tehlike konusundaki endişeleri yatıştırmıyor, büsbütün artırıyor. Alınacak askeri yardımın faturası Ortadoğu'da ABD jandarmalığı olabilir mi? Resmi açıklamalar ne olursa olsun, son iki yıl içindeki gelişmeler Türkiye'nin bu yönde adım adım ilerlediğini gösteriyor.

SİA ANLAŞMASINDAN DOĞU ANADOLU'DAKİ ÜSLERE

1980 yılı sonundan itibaren Türkiye-ABD ilişkileri kısaca şu olaylar zinciri içinde gelişti:

-1980 yılı sonunda ABD Genel Kurmay Başkanı Jones, cunta yetkilileri ile basına açıklanmayan bir görüşme yaptı.

-1981 Şubat'ında Demirel hükümeti döneminde imzalanarak Savunma ve İşbirliği Anlaşması (SİA) yürürlüğe girdi. Buna göre ABD Türkiye'de 12 kadar üste "ortak savunma" çalışmalarına katılma hakkı elde etti.

-1981'in Aralık ayında ABD Savunma Bakanı C. Weinberger Türkiye'ye geldi. Weinberger, Kasım ayındaki NATO Nükleer Savunma Grubu toplantısında, Türkiye Savunma Bakanı'na, iki ülkenin savunma ve dış işleri bakanlığı üyelerinden oluşan ortak bir savunma grubu kurulması fikrini ortaya atmıştı. Weinberger'in Türkiye ziyaretinde bu kurumun oluşturulması karara bağlandı. Ortak Savunma Grubu ile NATO dışı ve NATO üstü bir organla iki ülkenin "savunması" uyumlaştırılıyor, ABD'nin bölgeye ilişkin askeri müdahale planlarına Türkiye'yi katabilmesi kolaylaştırılmış oluyordu.

-1982 Nisan'ında "Ortak Savunma Grubu" Weinberger'in yardımcısı ve ABD Çevik Güçleri'nin sorumlularından Richard Perle ile birlikte Ankara'da toplandı. 13 Mayıs 1982'de ABD Dışişleri Bakanı Haig'in Türkiye ziyaretinde de Türkiye'nin doğusunda, hangi üste neler yapılacak konularının ele alındığı basına yansdı.

-1982 Ekim'inde ABD Dışişleri Bakanı Schultz ile görüşen Türkiye Dışişleri Bakanı Türkmen, Reagan yönetimi-

nin Türkiye'ye yapacağı askeri yardım konusunda teminaltı. Bunun hemen ardından ABD-Türkiye trafiği açısından olağanüstü bir ay yaşandı.

Ekim ayı içinde İstanbul'da Siyasi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı (SISAV)'nın İstanbul'da düzenlediği "1980'lerde NATO" seminerinde ABD'li askeri uzmanlar, Türkiye'nin Körfez stratejisi açısından taşıdığı önemi belirttiler.

-Ekim ayı başında yapılan Ortak Savunma Grubu toplantısının ardından, iki ülke arasında 10-15 askeri havaalanının geliştirilmesini de içeren bir "uyum anlaşması" imzalanacağı basına sızdı. Yine aynı tarihlerde, ABD Çevik Güçleri'ne bağlı 82. Hava Tümeni Keşan'a indirme yaptı; Ege'de, Saroz Körfezi'ndeki NATO tatbikatında ilk kez Türk Silahlı Kuvvetleri'ne bağlı birliklerle ABD Çevik Güçleri bir araya geldiler. (Cumhuriyet, 8-9 Ekim 1982).

Ekim ayı içinde, ABD Dışişleri Bakanlığı, Türkiye-Yunanistan ve Kıbrıs Masası Başkanı, ABD Temsilciler Meclisi'nden bir heyet ve 30 yıl sonra ilk kez bir CIA başkanı, William Casey Ankara'ya geldiler.

-Türkiye halkı Muş'ta yeni bir hava üssü kurulacağını Ekim ayı sonunda ABD Savunma Bakanı yardımcısı Richard Perle'den öğrendi. (Hürriyet, 31 Ekim 1982). Hava üssünün Muş'un Çukurbağ ile Tabanlı köyleri arasında 12 bin hektarlık bir alanda kurulması planlanıyordu (Hürriyet, 19 Aralık 1982). Kasım sonunda Türkiye ile ABD arasında imzalanan "Uyum Anlaşması"na göre ABD Türkiye'nin doğusunda bazı üsleri geliştirme ve kullanma olanağı elde ediyordu.

Cunta şimdi de halkı "Toprak Reformu" ile oyalamaya çalışıyor

Yeni anayasaya göre toprak reformu yapmak olanaksız

Toprak Reformu masalı gene başladı

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana geçen 60 yıllık sürede, "toprak reformu" yapılacağı ve topraksız çiftçiye toprak verileceği vaadi, bütün hükümetlerin programlarında yer aldı. Ancak, 60 yıl boyunca, topraksız ve yoksul köylüye toprak vaadi, bir "masal" olmaktan öteye gidemedi.

● Toplam 3 milyon 795 bin aileden 829 bin ailenin hiç toprağı bulunmamaktadır. Başka bir deyişle, çiftçi ailelerinin yüzde 22'si bir karış toprağı bile sahip değildir.

● Toplam 3 milyon 795 bin çiftçi ailesinden, 1 milyon 868 bin ailenin ise, geçimini sağlayacak miktarda toprağı yoktur. 1-40 dönüm arasında toprağı sahip bulunan bu "küçük üretici" kitlesi, toplam çiftçi ailelerinin yüzde 49'unu oluşturmaya karşılık, sahip oldukları toprakların miktarı, toplam toprakların ancak yüzde 16'sıdır.

● "Orta köylülük" diye adlandırabileceğimiz 946 bin çiftçi ailesi ise, 41-200 dönüm arasındaki topraklara sahiptir. Bunların toplam köylü aileleri içindeki oranı yüzde 25 olmasına karşılık, tüm toprakların yüzde 43'ünü ellerinde tutmaktadırlar.

● Öte yandan, bir avuç büyük toprak sahibi ve tarım kapitalisti, toprakların önemli bir bölümünü ele geçirmiş bulunmaktadır. Nitekim, DPT'nin toprak dağılımı araştırmasına göre, 200 dönümden büyük toprağı sahip olan 152 bin aile, tüm toprakların yüzde 41'ine sahiptir.

Cunta, yeni bir "toprak reformu" yasa tasarısı hazırlatarak, Cumhuriyet tarihi boyunca gündemden inmeyen bu "masal"a bir yenisini daha ekledi. Beşi geçici olmak üzere 123 maddeden oluşan ve Başbakanlık'ça hazırlanan yeni yasa tasarısı, görüşleri alınmak üzere şu an ilgili bakanlık ve kuruluşlara gönderilmiş bulunuyor.

İlgili kuruluşlardan görüşler geldikten ve Başbakanlığın "gerekli gördüğü" değişiklikleri yapmasından sonra tasarının MGK'nin onaylamasıyla da yasalasma bekleniyor.

Ancak, kuruluşların görüşleri hangi doğrultuda olursa olsun, yasa taslağının "büyük toprak sahiplerinin topraklarının kamulaştırılmasını" ve "toprak reformu uygulamasını" olanaksız kılan ana hükümlerinde hiç bir değişiklik yapılamayacaktır. Çünkü, cunta Anayasası'nın 44 ve 45.maddelerinde verimli işletilen arazinin kamulaştırmayacağı hükme bağlanmakta ve ancak bedeli o günkü rayiç üzerinden ödenmek koşuluyla ve toprak reformu amacıyla, verimsiz işletilen ya da işletilmeyen arazinin kamulaştırmaya konu olabileceği esası getirilmektedir.

Nitekim, yeni hazırlanan yasa tasarısının ana hükümlerini oluşturan 26, 34 ve 35. maddeler, toprak reformu amacıyla ancak "verimli işletilmeyen" ya da "hiç işletilmeyen" topraklar ile "kiracı ve ortakçıya verilen" arazilerin o günkü fiyat üzerinden bedeli ödenmek suretiyle kamulaştırılmasına izin vermektedir.

Ayrıca, yeni yasa tasarısının temel esaslarını oluşturan aynı madde hükmüne göre, rayiç bedeli üzerinden kamulaştırılan topraklar, köylüye yine aynı bedel üzerinden satılarak dağıtılabilecektir.

Yeni bir "toprak reformu" yasa tasarısı hazırlama gereği duyulmasının hukuki temelini, yürürlüğe konan cunta Anayasası oluşturmaktadır. 1961 Anayasası'nın ortadan kaldırılması ve yeni Anayasa'nın yürürlüğe girmesiyle, 1961 Anayasası'nın toprak reformuna ilişkin hü-

"Köylünün toprağı hasreti var, toprağın hasreti makinalar!"

kümleri ve eski "Toprak ve Tarım Reformu Yasası" yürürlükten kaldırılmış, Urfa yöresindeki uygulamalar durdurulmuş ve böylece, ortada hukuksal bir boşluk doğmuştu.

1961 Anayasası bazı eksiklikler taşımasına rağmen, toprak reformu amacıyla büyük toprak sahiplerinin topraklarının kamulaştırılmasına ve bu toprakların topraksız köylüye dağıtılmasına olanak tanıyordu. Cunta Anayasası'nın 44 ve 45. maddeleriyle, "verimli işletilen arazinin kamulaştırılmasının yasaklanması" ve ancak "verimsiz işletilen" ya da "hiç işletilmeyen" arazilerin rayiç fiyat üzerinden bedeli ödenerek kamulaştırılabileceği hükme bağlanmakla, 1961 Anayasası'nın açık bıraktığı kapı kapatılmış ve böylece, toprak reformu uygulaması fiilen olanaksız hale getirilmişti. Çünkü, topra-

ğının elinden çıkmasını istemeyen hiç bir büyük toprak sahibi, toprağı verimsiz işletmeyecek ya da, eğer ekim yapmadığı topraklar bulunmaktaysa, onları hemen işletmeye açacak ve kamulaştırmayı olanaksız hale getirecektir. Böylece, ancak büyük toprak sahiplerinin mülkiyetinde olan ve ellerinden çıkarmak istedikleri verimsiz topraklar kamulaştırma-

ya ve "toprak reformu"na konu olabilecektir. Ancak, bu durumda da, "toprak reformu"nu olanaksız kılan iki engel ortaya çıkacaktır. Eğer varsa, verimsiz toprakları bile kamulaştırılabilmek için gereken on milyarlarca lira hiç bir yerden bulunamayacak ve "meteliğe kurşun sıkan" yoksul köylülük, nasıl olsa parasızlıktan toprak talep edemeyecektir.

IMF'den çok ivedi "alarm sistemi" kurulması istendi

1982'de 22 geri kalmış ülke dış borcunu ödeyemedi

Geri kalmış ve bağımlı ülkelerin dış borçlarının çok aşırı miktarlara yükselmesi ve bu ülkelerin önemli bir bölümünün süresi gelen dış borç anapara ve faizlerini ödeyemez duruma gelmesi, emperyalizmin finans sisteminde çok büyük bir bunalımın başlangıcı olarak nitelendirilmektedir.

Nitekim, 1975-1980 döneminde süresi gelen dış borcunu ödeyemeyen ülke sayısı 2-6 arasında değişirken, 1981'de 14 ve

1982'de de 22 geri kalmış ülke dış borç anapara ve faizlerini ödeyemez bir konuma düştü.

"Euromoney" adlı derginin Ağustos 1982 tarihli sayısında, 1975-1980 döneminde süresi gelen dış borçlarını ödeyemeyen geri kalmış ülke sayısıyla birlikte, ödenemeyen ve ertelenmek zorunluğunda kalan dış borçların miktarında da büyük artışların olduğu kaydedildi. 1975-1980 döneminde ödenemeyen yıl-

lık dış borcun miktarı 382 milyon dolarla 4,9 milyar dolar arasında değişmekteydi. Oysa, 1981 yılında 14 ülke 10,8 milyar dolar ve 1982'de 22 ülke 40 milyar dolarlık dış borcunu ödeyemez duruma düştü.

Bunun üzerine uluslararası büyük bankalar, çok ivedi olarak IMF'den "alarm sistemi" kurmasını ve dış borç açısından "kritik" duruma düşen geri kalmış ülkelerin sürekli bir biçimde izlenmesini istedi.

Borcunu ödeyemeyen ülkeler

Yıllar	Borcunu ödemeyen ülke sayısı	Ödenmeyen borç miktarı (milyon dolar)
1975	2	478
1976	2	480
1977	3	382
1978	2	2.312
1979	4	4.920
1980	6	4.495
1981	14	10.786
1982	22	40.000

Ödediğimiz borç faizi borcun kendinden fazla

● Son yirmi yılda Türkiye 13,4 milyar dolar dış borç aldı ve 20,3 milyar dolar faiz ödedi.

Türkiye son yirmi yıl içinde aldığı 13,4 milyar dolarlık dış borca, 20,3 milyar dolar faiz ödemektedir. 1963-1982 döneminde, Türkiye'ye fiili olarak giren dış borcun miktarı, 13 milyar 453 milyon dolar oldu. Aynı dönemde, 10 milyar 544 milyon dolarlık dış borç ana para ve faiz ödemesi yapıldı.

Öte yandan, 1982 yılı sonunda Türkiye'nin dış borç miktarının 23,2 milyar dolar olduğu saptandı. Böylece Türkiye'nin 1963-1982 döneminde ödediği dış borç miktarı ile bugünkü mevcut borçlarının toplamı 33 milyar 744 milyon dolar ediyor. Açıkçası, ilgili yıllar arasında alınan 13,4 milyar dolarlık borç, 1982 yılında 33,7 milyar dolar oluyor. Aradaki 20,3 milyar dolarlık fark ise alınan dış borcun faizini oluşturuyor.

Ayrıca OECD'nin yaptığı ileriye dönük tahminlere göre, Türkiye 1990 yılına kadar ortalama her yıl yaklaşık üç milyar dolar dış borç ödeyecek. Türkiye'nin bu dış borçlarını ödeyebilmesi için de, her yıl ödediğinden daha büyük miktarlarda "taze para" bulunması gerekecek. 1983-1990 döneminde, Türkiye dış borçlarını hiç aksatmadan ödeyebilirse, 1990 yılında yine de 51,1 milyar dolar dış borcu olacak.

Bağımlılığın faturası 700 milyar dolar dış borç

● Emperyalist kuruluşları borçlu ülkeler sıralamasında birinci Brezilya, ikinci Meksika, Türkiye ise yedinci.

Geri kalmış ve bağımlı ülkelerin yıllardır içinde bulundukları derin ekonomik bunalım, günümüzde çok kritik bir noktaya geldi ve krizin bir göstergesi iyice öne çıkmaya başladı. Bu ülkelerin emperyalist finans kuruluşlarına (IMF, Dünya Bankası, OECD, AET, özel bankalar vb.) olan borçları, son on yıl içinde yaklaşık sekiz kat artarak ödenmesi olanaksız miktarlara yükseldi.

OECD'nin geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamaya göre, geri kalmış ülkelerin dış borçları, 1971-1982 döneminde sekiz kat artarak 700 milyar dolara ulaştı. Geri kalmış ve bağımlı ülkelerin dış borç miktarı, 1971 yılında 85 milyar dolar dolayında bulunmaktaydı.

Borcunun büyüklüğü açısından, 90 milyar dolarlık dış borçla birinci sırada Brezilya ve 80 milyar dolarla da Meksika ikinci sırada yer almaktadır.

1982 sonu itibarıyla en borçlu ülkeler arasında, 23,2 milyar dolarlık dış borçla Türkiye'nin yedinci sırada yer aldığı listede, Arjantin 45 milyar dolarlık borçla üçüncü, Güney Kore 35 milyar dolarla dördüncü ve Venezuela 30 milyarlar beşinci sırada bulunmaktadır.

ÖZLEM ÖZGÜR

Gündem

Friedman öldü... Sıra kimde?

Milton Friedman Amerikalı "ünlü" bir iktisatçıdır. Onun "ünü" şu "serbest piyasa ekonomisi" diye anılan "ekonomik model"in mimarı olmasından kaynaklanıyor. Kuşkusuz, Friedman'ı "ünlü" kılan başka nedenler de var. O, yalnızca bir iktisatçı değil, aynı zamanda, "politik istikrar" uzmanıdır da.

Çünkü Friedman'ın "ekonomik model"in uygulanabilmesi için, faşist yönetimler, askersel diktatörlükler gerekiyor...Aynen Şili'de, Brezilya'da, Uruguay'da, Arjantin'de olduğu gibi...Bugün Türkiye'de olduğu gibi...

Son olarak, Şili'de faşist Pinochet'nin danışmanlığını da yapan Friedman'ın, Güney Kore'den Brezilya'ya, Endonezya'dan Arjantin'e değin uzanan tüm diktatörlüklerin ekonomi politikalarında imzası vardır. Şu ünlü "24 Ocak Kararları"nın ve cuntanın ekonomi politikasının baş mimarı da Milton Friedman'dır.

Şu an dünyanın dört bir yanından, Friedman'ın ölüm haberleri geliyor. Onun modelinin uygulandığı diktatörlüklerle yönetilen tüm ülkeler, şu an tarihlerinin en büyük kriziyle yüzyüze gelmiş bulunuyorlar... Bu ülkelerde işsizlik, enflasyon, iflas ve köküntü görülmemiş boyutlara ulaştı. Geçtiğimiz yıl, 22 ülke borçlarını ödeyemedi...Friedman'ın bütün dünyaya örnek gösterilen "Brezilya mucizesi" çöktü.

Onun ölüm haberinin geldiği son ülkenin adı Şili. Bakın Şili'de neler olmuş: 1982 yılında Şili'nin ulusal geliri yüzde 14 düşmüş. Böyle bir düşüş Şili tarihinde ilk kez ortaya çıkmış. İşsizlik oranı yüzde 30'a tırmanmış. Şili'de her üç kişiden biri işsiz. Enflasyon, geçtiğimiz yıl yüzde yüz artmış. Dışsatım büyük oranda gerilemiş...Çokuluslu tekelilerin Şili'ye işişişmesiyle, ulusal ekonomi çökmüş, yatırımlar durmuş, iflaslar yaygınlaşmış...Şimdi Şili'de yığınsal gösteriler başladı...

Evet, Şili'de Friedman bir kez daha öldü...Şimdi sıra, faşist Pinochet'de...

Evet, Friedman pek çok ülkede defalarca öldü...Şimdi sıra, diktatörlüklere geldi...

"Friedman modeli"nin ne olduğunu merak edenlere, gösterilebilecek en güzel "örnek"lerden birisi de Türkiye'dir. Türkiye'de benzer ülkelerde olduğu gibi, kapitalist yoldan "kalkınma" ve "sanayileşme" modelinin mantığını, İkinci Büyük Savaş'tan sonra geliştirilen yeni-sömürgeciğin yöntem ve uygulamaları oluşturdu.

Önce sanayi ve ardından da ekonominin en ağırlıklı kesimleri, girdi yoluyla (montaj malzemesi, aramalı, hammadde ve teknoloji) çokuluslu tekelere bağımlı kılındı. Bu tür sanayi kuruluşları mantar gibi çoğaldıkça ve Türkiye kapitalizmi bu doğrultuda geliştikçe, 1970'li yılların başından itibaren Türkiye'nin dış ticareti büyük açıklar vermeye başlamıştı.

İşte tam bu noktada, "dış borç" mekanizmaları devreye girmiş ve dış ticaret açıkları, bir kaç yıl için bu yolla karşılanabilmişti. Ancak 1977 yılına gelindiğinde Türkiye'nin dış ticaret açığı, dış borçlarla karşılanamayacak miktarlara ulaşmış; ve üstelik de, Türkiye kapitalizmi, dağılılı büyüyen dış borçlarını ödeyemez bir konuma düşmüştü.

1980 yılının Ocak'ında, devreye Friedman girmiş ve "model"in gerektirdiği politik erk de, 12 Eylül devirmesiyle gerçekleştirilmişti. Friedman modeli şöyle işletildi: Önce, Türkiye'nin borçları ertelendi. Ardından ABD kesenin ağzını açtı...Süğü zoruyla, yığınların gelir düzeyleri yarı yarıya düşürüldü. Faiz oranlarının serbest bırakılması ve yığınların alım gücünün geriletmesiyle, iç pazar önemli oranda daraltıldı. İç pazardan arda kalan ürünler de, "dışsatım şampiyonları" tarafından yok pahasına dış pazarlara satıldı.

Ancak, şimdi ufukta, bu yolun bataak olduğu görülmeye başlandı...Friedman'ın Türkiye kapitalizminde "son günlerini" yaşadığına ilişkin ipuçları ayan-beyan ortadadır..."Dışsatım patlaması" çökmek üzere...Bankalar sistemi felç oldu...İşsizlik, iflaslar ve kepenk indirmeler görülmemiş boyutlara ulaştı...Yakında, Türkiye kapitalizmini yeniden dış borçlarını ödeyemeyen ülkeler listesinin en başında görürsek, buna hiç de şaşmamak gerek...

Evet, Friedman hırlamamak üzere, Türkiye kapitalizminde bir kez daha ölecek...Ve sıra, cuntaya da gelecektir...

Türkiye'yi unutmayın!

**FREEDOM
FOR
TURKISH
TRADE
UNIONISTS**

Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu Genel Sekreter Yardımcısı ve Türkiye Seksiyonu Sorumlusu Avukat **Christian ROSTOKER**'le Türkiye Postası'na yapılan görüşmeyi yayınlıyoruz.

Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu insan haklarının korunması için 1922 yılında kuruldu. Nazizm döneminde saygın bir savaş verdi. Çeşitli ülkelerin ulusal insan hakları birliklerinin federasyonu olan örgütün temel ilkesi tüm hükümet ve siyasal partilerden kesin bağımsızlık.

UIHF, halen Birleşmiş Milletler örgütünde ve Avrupa Konseyi nezdinde "hükümetler dışı" danışman örgütlerden biri olarak kabul ediliyor.

UIHF, 12 Eylül öncesinde ve özellikle sonrasında Türkiye'ye de çeşitli gözlemci heyetler yolladı. Halen Türkiye'de insan haklarının çiğnenmesi olaylarıyla ilgileniyor.

“Elimizde pek çok işkence tanıklığı var”

● **Türk makamları Mehdi Zana'nın durumuyla neden ilgilendiğimizi bir türlü anlamıyordu. “Sizin gibi önemli insanlar Mehdi Zana gibi küçük bir terzi ile neden ilgileniyor” diye soruyorlardı**

● **Anlayamadıkları da bu zaten. Mehdi Zana “küçük bir terzi” ama, büyük bir ilin seçilmiş belediye başkanıdır bizim için. Tüm Fransız Belediyeler Birliği'nin onunla ilgilenmesi doğal...**

Türkiye Postası: Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu'nun çalışmalarını sürdürmekte olan en eski insan hakları savunma örgütü olduğunuzu biliyoruz. Bizi örgütünüzün çalışmalarını konusunda kısaca bilgilendirir misiniz?

Rostoker: Örgümüzün amacı, ister tek kişi, ister bir topluluk olsun, insanların karşı karşıya kaldıkları baskı ve haksızlıklarla savaşımdır. Kendi belirlediğimiz ya da bize iletilen işkence, özgürlüğün kısıtlanması, baskı vb. olayları için, sözkonusu ülkenin yetkililerine başvururuz. Bunu yaparken diğer uluslararası örgütleri de harekete geçiririz. Toplu yargılamalara gözlemci heyet gönderir, durumu yerinde saptamaya çalışırız. Tutuklularla ve yetkililerle görüşmenin yollarını ararız. Bu olanaklar bazen gerçekleşir, bazen tüm zorlamalarımıza rağmen gerçekleşmez. İnsan haklarının çiğnendiği kanısına vardığımız ülkelere yılda 50 civarında heyet yolluyoruz.

Türkiye Postası: Son dönemde bu türden heyetler daha çok hangi ülkelere gönderildi? Çalışmaları sırasında ne gibi güçlüklerle karşılaşıyorlar?

Rostoker: Son dönemde İsrail, Güney Afrika, Latin Amerika ülkeleri ve Türkiye gündemde. Salvador'a da bir soruşturma grubu gönderme çalışmaları içindeyiz. Aİ: Baylar Cuntası döneminde Yunanistan'a, Şah döneminde İran'a çok sayıda gözlemci heyet yolladık; bu ülkelerde insan haklarının çiğnenmesi olaylarıyla yakından ilgilendik. Geçenlerde Haiti'ye Hristiyan Demokrat Parti Başkanı'nın mahkemesine bir heyet göndermiştik. Etkili oldu; heyetimiz oradayken serbest bırakıldı. Ama sonra yeniden tutuklandığını üzüntüyle öğrendik.

Karşılaşılan ilk güçlüklerden biri vize engeli oluyor. Şunu söylemekte de yarar var: Kalabalık davalarda, gruplar halindeki tutukluların serbest bırakılmasını sağlamak, maalesef çoğu zaman mümkün olmuyor. Ancak olaydan haberdar olmamız, mahkemeleri izlemek veya yerinde gözlem için insan haklarının çiğnendiği ülkelere gitmemiz, yetkililere, gelişmelerden haberdar olduğumuzu, o ülkenin zulüm gören halkının yalnız olmadığını, haksız uygulamalara karşı çıktığını gösteriyor. Çeşitli uluslararası örgütleri, hükümetleri hareketle geçirebiliyoruz. Tek tek kişiler için yaptığımız müdahaleler çoğu zaman sonuç alıcı olabiliyor. Örneğin, bir süre önce Türkiye'de idamla yargılanan C.Kemal Altun'u Alman makamlarının Türkiye'ye iade etmek istediğini öğrendim. Olaya örgütümüz el koydu. Fransa ve Avusturya hükümetlerini, Avrupa Parlamentosu Başkanı'nı, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu'nu harekete geçirdik. Böylece Altun'un Türkiye'ye gönderilmesi durdurulabildi.

Türkiye Postası: Şimdi size Türkiye'ye ve Türkiye'de insan haklarının çiğnenmesine ilişkin sorular yönelmek istiyoruz. Türkiye'ye siz veya bir heyetiniz gitti mi? Hangi olaylarla ilgilendiniz? İzlenimleriniz ne oldu?

Rostoker: Türkiye'ye bir heyetle birlikte ilk kez Mayıs 1980'de, yani cuntadan önce gittim. O zamanki konumuz işkence, özellikle de Türkiye Kürdistanı'ndaki durumdu. O zaman Diyarbakır Belediye Başkanı olan Mehdi Zana ile görüşmek istiyorduk. Bana sorarsanız, işkence, bugünkü boyut-

larda olmasa bile o zaman da vardı. Kürtlere gelince, varlıklarından söz etmek bile yasaklanmıştı. “Kürt” kelimesi yasak, Kürt dili yasak, Kürt müziği yasak, Kürt türküsü yasak...Neyse, konumuz işkenceydi o dönemde. İstanbul, Ankara, Diyarbakır'da araştırma yapmak istiyorduk. Ama hapisanelere giremedik, tutuklularla görüştürülmedik. Komik de bir şey oldu. Bizi, hapisane diye “problemli gençler”in bulunduğu bir ıslahaneye götürdüler. Bahçe, bahçede çiçekler, güzel bir havuz... “Siz tüm hapisaneleri gösterme olanağımız yok, fakat diğerleri buradan da işidi” dediler. Diyarbakır'da ise hapisaneye sokulmadık.

Türkiye'ye ikinci kez Şubat 1982'de gittim. Benimle birlikte Paris Temyiz Mahkemesi Tıp Uzmanları Başkanı ve İnsan Hakları Fransa Birliği Merkez Komitesi üyesi Doktor Georges Dumont ve Sosyalist Parti milletvekili Gerard Gouzes da vardı. Bu defa, eski Diyarbakır Belediye Başkanı Mehdi Zana hapisteydi. Yetkililere Zana'nın sağlık durumunu öğrenmek istediğimizi bildirdik. Türkiye televizyonunda, basında öyle bir gürültü koptu ki, sormayın. Tabii görüştürülmedik, konuşulmadık. Zana'yı mahkemede uzaktan görebildik.

Türkiye Postası: Sağlık durumu, uzaktan görülebildiği kadarıyla nasıldı?

Rostoker: Tek sözcükle korkunç... Belkemiğine ve bacağına önemli darbeler yemiştir. Diğer tutuklular ayakta, hazırola dururken Mehdi Zana ayağa bile kalkamıyor, iki buklüm oturuyordu. Tüm duruşma boyunca böyle kaldı.

Türkiye Postası: Cuntadan sonra Türkiye'ye kaç heyetiniz gitti?

Rostoker: 12 Eylül'den bu yana Türkiye'ye davaları izlemek ve yerinde gözlemler de bulunmak için 10 heyet yolladık. Orhan Apaydın'ın yargılandığı Barış Demneği davasına üç ayrı heyet katıldı. DİSK davasına özel bir heyet yolladık. Bu heyette ben de vardım. Ayrıca Dev-Yol, TDKP, TIKP ve MHP davalarına heyetler gitti.

Türkiye Postası: Katıldığınız bu davalarla ilgili görüşlerinizi aktarır mısınız?

Rostoker: DİSK davasını alalım. Bu davada yöneltilen suçlamalar bizim ölçülerimize göre son derece önemsiz. Üstelik aynı konularda daha önce de yargılanmışlar ve beraat etmişlerdi. Gördüğümüz şudur: Savunma hakkına saygı yoktur. Avukatlarla sanıklar görüşemiyorlar veya bir kaç dakika gibi gülünç bir süreyle sınırlı olarak

görüşebiliyorlar. Yargılanan sendikacıların işkence görmüş olduklarını biliyoruz. DİSK davasının hukuksal olarak tutacak hiç bir yanı yok. DİSK davası tutuklularıyla hiç bir zaman görüştürülmedik. Savcı ve avukatlarla görüşmeye çalıştık. DİSK davasının savcısı garip bir adamdı. Kim olduğumuzu, hangi örgütün temsilcisi olduğumuzu ve neden Mehdi Zana ile ilgilendiğimizi nereden duymuşsa- uzun uzun sordu. Şunu söylemek istiyorum: Askeri yetkililer, karşılaştığımız Türk makamları bir türlü Mehdi Zana ile neden ilgilendiğimizi anlamıyorlardı. “Anlamıyoruz sizin gibi önemli insanlar Mehdi Zana gibi küçük bir terzi ile, önemsiz bir kişiyle niçin ilgilenebilirler” diye tekrarlıyorlardı durmadan. Oysa biz Mehdi Zana'yı eskiden tanıyorduk. Belediye Başkanı iken Fransa'ya bir kaç kez gelip gitmişti. Kimi Fransa kentlerinin belediye başkanlarıyla dostluğu vardı. Hatta hatırlardadır, bir kaç sosyalist belediye, Diyarbakır'a otobüs hediye etmişlerdi. Bu belediye başkanlarından biri, Edmond Herve daha sonra, yeni hükümette bakan oldu. Nantes kentli Belediye Başkanı Alain Chaunard, Mehdi Zana tutuklandığı zaman basın toplantısı yaptı, cuntayı sert bir dille suçladı. Bütün bunlar Fransa'da gerçekten önemli yankı uyandırdı. Tüm Fransa Belediyeler Birliği, ayrıca geniş kamuoyu Türkiye'de olup bitenlere tepki gösterdi... Mehdi Zana “küçük bir terzi” ama büyük bir ilin Belediye Başkanı'dır bizim için...

Türkiye Postası: Şimdi size acı bir konuyu, işkenceler konusunu sormak istiyoruz. Bu konuda elinizde veri var mı, ya da gözlemlerinizi oldu mu?

Rostoker: Elimizde pek çok bilgi, pek çok belge var. Ancak tutuklularla görüştürülmedik. İşkence olayları çoğunlukla birbirine benziyor. Tutuklu yakınları, avukatlar, tutuklularla ilgisi olmadığı halde olup bitenlere tepki duyan demokratlar, bir yabancı heyetin varlığını hemen duyuyorlar. Bize ulaşıyor ve çeşitli belge ve bilgiler aktarıyorlar. Böylece pek çok işkence olayı derledik. Bunlarla ilgileniyoruz.

Türkiye Postası: Tutuklu kadınlara tecavüz olayları söylentileri var. Bu konuda bizi aydınlatabilir misiniz?

Rostoker: Evet. İki veya üç kişi bu konuda tanıklık etti. Benim gözlemim, kadın tutuklulara tecavüz gibi olayların da işkenceler tarafından işkence yöntemi olarak kullanıldığı...

Diyarbakır'ın seçilmiş Belediye Başkanı Mehdi Zana cunta mahkemesinin önünde

● **Uluslararası Devlet ve Belediye Hizmetleri Sendikaları (ISKA) bu yıl 1 Mayıs'ı Türkiye'deki sendikacılarla dayanışma günü olarak ilan etti. ISKA çatısı altında toplanan tüm sendikal kuruluşlar bu amaçla çeşitli etkinlikler düzenliyorlar. ISKA iki de kampanya kartı çıkardı. Kartlardan biri temel hak ve özgürlüklerin sağlanması ve siyasal tutukluların derhal serbest bırakılması istemiyle Evren'e gönderilecek. Öteki kart ise DISK Genel Başkanı Abdullah Baştürk için. Bu kartlarla Baştürk ve arkadaşlarına yalnız olmadıkları ve unutulmadıkları anlatılmak isteniyor.**

1980 yılının sonbaharında generaller Türkiye'de yönetime el koydular. Ertesi yılın sonbaharında tüm siyasal partiler yasaklandı. Darbeden sonra 60 bin civarında insan siyasal nedenlerle gözaltına alındı. Binlerce siyasal tutuklu, tıkabasa doldurulmuş cezaevlerinde yargı önüne çıkarılmak için sıra bekliyor. Savcılar, bunlardan bir çoğu için- ki bunlar arasında yasaklanmış DISK'in 63 yöneticisi de bulunuyor-ölüm cezası istiyor. Bu ölüm cezalarının 150 ile 200'ü onaylanmış ve bunlardan 23'ü uygulanmıştır.

Biz İsveçliler için bunlar kavraması güç şeyler. Nitekim televizyonda terörizm ve

baskı olayları izliyoruz. Ama her sabah özgürce uyanmanın geniş anlamını kavramak bizim için zor.

Türkiye cuntası bizim Türkiye'de olanları unutmamızı istiyor ve demokrasi olarak kabul edilmek için yoğun bir kampanya yürütüyor. Ama Türkiye'de olanlar unutulmamalı.

Darbeden önceki terör

Ankara'daki generaller Türkiye'de demokrasinin işlemediğini söyleyerek kendilerini savunuyorlar. Gerçekten de sağ ve

“Binlerce Türkiyelili genç ölüm tehdidi, tüm halk polis baskısı altında yasıyor”

● **Hapisanede bir sanık çırılçıplak soyuldu ve bir yılınla birlikte küçücük bir hücreye kondu**

İsveç'in Dagens Nyheter (Günün Haberleri) adlı en yüksek tirajlı günlük gazetesinde 9, 10, 15 Mart tarihlerinde Leif Norrman imzalı bir yazı dizisi yayımlandı. Norrman, günümüz Türkiye'sini anlatan ve İsveç demokratik kamuoyunda yankılar uyandıran bu dizisinde, askeri diktatörlüğün uygulamalarını, baskıları, işkenceleri ve kitlesel siyasal davaları canlı ve çarpıcı bir dille anlatıyor.

“Binlerce Türkiyelili genç idam tehdidi altında. İtiraf ettirmek için işkence yapılıyor” başlıklı ilk yazısında, Norrman, tutuklanmış, işkence görmüş ve daha sonra serbest bırakılmış bir gencin ağzından işkenceleri anlatıyor. Kitlesel davalara katılan savunma avukatları ile yaptığı bir görüşmeyi de avukatların anlattıklarını şöyle aktarıyor:

“Yargıçlar bizi engellemek için her yola başvuruyorlar. Savcı sürekli yeni suçlamalar ekliyor veya eski suçlamaları değiştiriyor, bize savunma hakkını kullanma fırsatı tanımadan. Zaman zaman duruşma salonundan dışarı atılıyor. Savundüğüm bir mahkumla görüşme süresi 4 dakika ve her görüşme iki subay tarafından dinleniyor.

Bu arada bir çok avukat tutuklandı ve hapsedildi. Askeri yönetimin gözünde “komünistleri” savunular, sakıncalı ve şüpheli insanlar. Ankara ve İstanbul'da tutuklanan ve haklarında dava açılan avukatların sayısı 100 civarında.

Ölüm tehdidi altında binlerce (mesleğini sürdürmesi yasaklanmış bir yazı işleri müdürüne göre yaklaşık 3000 kişi) siyasal tutuklu, buzlara çözülmesini- siyasal olarak beklerken, Ankara, İstanbul, Diyarbakır, İzmir, Amasya vb.'da davalar sürüyor. Ve Türkiye'nin 25 bin kişilik 680 hapisanesine bugün 80 bin tutuklu sıkıştırılmış.”

Norrman, “Türkiye'de normal insanlara baskı ve terör uygulanıyor. Topraksız köylülerin haklarını savunmak suç sayılıyor” başlıklı ikinci yazısında, Ankara'da, dar ve tozlu bir depoda, tutuklanmış, ağır işkencelerden geçmiş ve daha sonra serbest bırakılmış bir ziraat mühendisi ile yaptığı söyleşiyi yayımlıyor:

“Mesleği ziraat mühendisi. Darbeden önce tamamen yasal olan bir demokratik örgüt üyesi. Örgütte Türkiye'de tarımın nasıl modernleşmesi gerektiği tartışılmıştı. Bunun yanı sıra son derece fakir kırsal kesim insanının sosyal sorunları-

na çözüm arıyormuş örgüt. O ve arkadaşları sadece makine-ler hakkında değil, küçük üreticinin, topraksız köylünün ve sayıları milyonlara varan mevsimlik işçilerin, ırgatların sosyal hakları, emeklilik sorunları hakkında da konuşmuşlar, tartışmışlar.

Onun “hatası” bir toplantıda topraksız köylülerin hakları hakkında bir konuşma yapmış olması. Toplantıyı polis izlemiş ve not almış. Darbeden sonra tutuklanmış ve hakkında soruşturma açılmış. “Sen mühendissin. Yalnızca bu işlerle uğraşman gerekirdi. Ama sosyal reformlar, emeklilik, ortaklaşa hayat saptama gibi konularla ilgilendin. Bunlardan çıkarak anlıyoruz ki sen bir devrimcisin. Senin arkada hangi örgüt vardı onu bilmek istiyoruz” demişler.”

Norrman, daha sonra ziraat mühendisine hapisanede uygulanan işkenceleri anlatıyor. Mühendis hapisanede diğer siyasal tutuklulara uygulanan işkencelere de tanık olmuş. Bunlardan bazılarını şöyle aktarıyor:

“60 yaşında eski bir parlamento üyesinin işkenceye dayanmayıp nasıl yıkıldığını anlattı. Parlamento üyesinin suçu bir sendika gazetesinde açık ve kötü beslenme sorunu hakkında yazmış olması. Yaşlı bir profesöre işkence yapılmışken görmüş. Bir Dev-Yol'unun tüm el parmaklarının tırnaklarını sökmelerine tanık olmuş. Hapisanede bir adamı çırılçıplak soyup, küçük bir hücreye bir yılınla beraber atmalarını izlemiş. Ziraat mühendisinin ve diğer mahkumların gözü önünde, bir kadın ve erkek tutuklu çırılçıplak soyularak cinsel ilişkiye zorlanmışlar. Bu iki insan aşşallanmaya dayanmayıp ilerici bir örgüte bağış verdiklerini itiraf etmişler.”

Norrman, 15 Mart'ta ünlü üçüncü yazısında, Ankara'da insanların polis korkusu içinde sürdürdükleri yaşamı dile getirmiş.

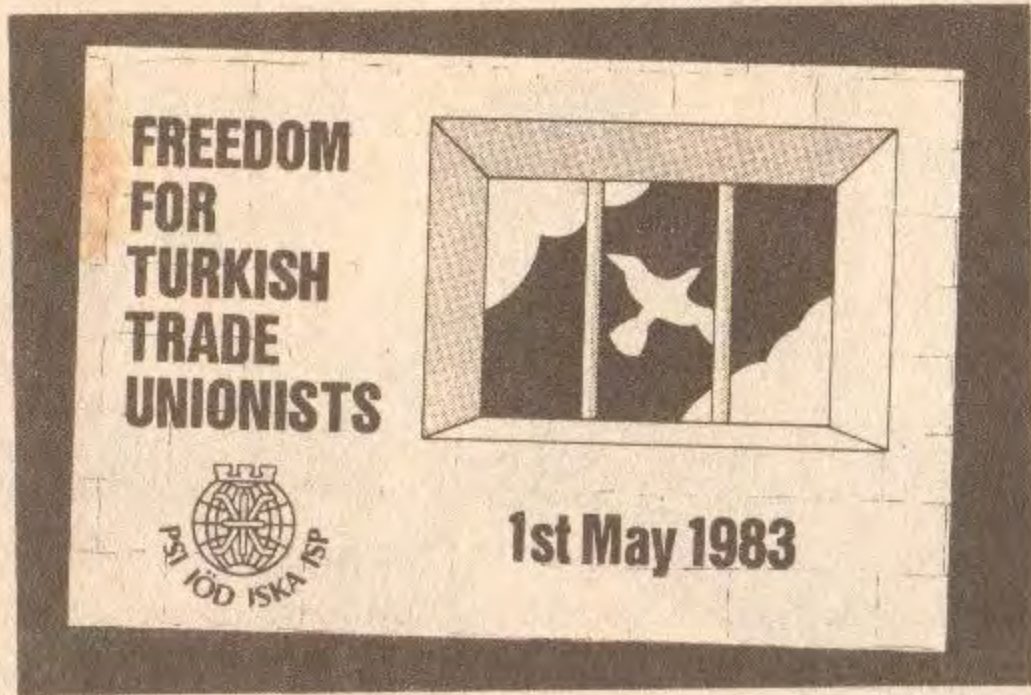
“Sabahın erken saatleri. Kömür dumanı dağılıyor ve arasımdan güneş ışınları parlıyor. Polis arabaları diğer taşıtların arasında, sakin, aşağı, yukarı dolaşıyorlar. Askerler ellerinde tüfekleri boş gözlerle etrafı izliyorlar. Güzel bir gün ve her şey sakin görünüyor. Ancak herkes biliyor ki... Ama bu gerçekler tabii ki uluorta söylenmiyor. Böyle güzel bir günde, kuşluk vakti. Ama elli sette...Durgun suyun altında...”

Bu hafta içinde “iki yüz kişi” deniyor. Bakanlıklardan ve üniversitelerden. Belki bunlar sadece söylenti. Belki kısa bir süre sonra yeniden serbest bırakılırlar. Belki...”

İsveç'in Dagens Nyheter Gazetesi'nde Leif Norrman'ın yazısının kupürü

yor...

n!

sol güçler birbirleriyle sokakta silahlı savaşıma girmişlerdi. Askerler "terörizme son vermek için" yönetime elkoymuştu.

Terörizmin, Türkiye'de giderek Güney Amerika'daki boyutlara ulaştığı doğrudur. Ancak bu durum, insan hakları ve sendikal hak ve özgürlüklerin ortadan kaldırılmasında; terörizmle hiç ilgileri olmadığı halde suçsuz insanları öldürmek ve binlerce kişiyi cezaevlerine doldurmak konularında generallerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Geçen yılın ortalarında bir ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) delegasyonu Türkiye'de insan hak ve özgürlüklerinin ve tutuklu sendikacıların cezaevindeki durumunu incelemek üzere Türkiye'ye bir ziyaret yaptı. İsveçli hukukçu Ian Lager-

gren'in başkanlığını yaptığı bu delegasyonun tutuklu sendikacılarla görüşmesine izin verilmedi. Buna karşılık, tutuklu avukatlar ve Türk-İş temsilcileriyle görüşmelerine izin verildi.

Ian Lagergren, raporunda, "Bir ülkede terörizme karşı verilen savaşımın, sendikal faaliyetlerin tümüyle ortadan kaldırılmasını, belirli sendikaların yasaklanmasını ve iki yılın üstünde tutuklu bulunan sendika yöneticilerinin davalarının ölçüsüz uzatılmasını mazur göstermesi çok kuşkuludur" şeklinde diplomatikçe yazıyor. Ayrıca sendika yöneticileri için istenen ölüm cezaları üzerinde de duruyor.

Yeni Anayasa

Kasım ayı başlarında yeni bir Anayasa için referandum yapıldı. Diğer diktatörlüklerde olduğu gibi Türkiye'de de referanduma sunulan taslak ezici bir çoğunlukla kabul edildi. Çünkü başka alternatif yoktu. Muhalefet baskı altındaydı. Seçim özgürlüğü yoktu.

Bu Anayasa ile, biçimde demokrasi görünümü altında otoriter bir topluma gidiyor. Anayasa referandumu ile birlikte Devlet Başkanı General Kenan Evren 7 yılına Cumhurbaşkanlığına seçildi.

Cumhurbaşkanı Evren sınırsız yetkilerle donatıldı. Zaten yetkileri kısıtlanmış parlamentoya karşı veto hakkına sahip oldu. Yüzün üstünde tanınmış eski politikacıya, bunlar arasında Ecevit ve Demirel'e 10 yıllık siyaset yasağı getiriliyor. Bu liderler bir bakıma evlerinde karantinaya alınmış durumdadır. Ecevit'in bu sonbahar İsveç ziyareti için özünde bir şey değişmiyor.

Sendikal yasaklar

Sendika yöneticilerine siyasete katılma hakkı tanınsa da sendikalara siyaset hakkı yasaklanıyor. Sendika yöneticiliğine ve parlamentoya seçilme hakkı da sınırlanıyor. Sendika yöneticiliğine seçilmek için aynı işyerinde 10 yıl çalışmış olma koşulu getiriliyor. Parlamentoya seçilmek için temel öğrenim zorunluluğu konuyor ki, Türkiye somutunda bunun ne anlama geldiği ortada.

Grev, sendika ve toplu sözleşme hakkı yeni Anayasa'da yok edilmesine sınırlanmıştır. Son olarak da güçlü belediye, devlet sektörü hizmetlileri sendikaları yasaklanıyor.

İki büyük sendikal federasyondan biri yasaklanmış, diğeri faaliyetlerine devam etmesine izin verilmiştir. Faaliyetine devam eden konfederasyon Türk-İş'tir. Ancak Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Türk-İş'in üyeliğini askıya almış durumdadır. Bu karar, Türk-İş Genel Sekreteri'nin aynı zamanda cunta hükümetinde bakan olması nedeniyle alınmıştır.

Türkiye'yi, Türkiye'de olanları unutmamak çok önemli. Uluslararası Devlet ve Belediye Hizmetlileri Sendikaları (ISKA) Türkiye'de olup bitenleri sürekli olarak hatırlatmaya çalıştı.

ISKA, bu 1 Mayıs'ta da iki kampanya kartı çıkarıyor. Kampanyanın maksadı ISKA'ya üye tüm dünya sendikalarının Türkiye'deki durumu ile ilgilenmelerini sağlamaktır. Kampanya kartlarından biri, insan haklarının ve sendikal hak ve özgürlüklerin sağlanması; siyasal ve sendikal tüm tutukluların serbest bırakılması istemleriyle Evren'e gönderilecektir. Diğer kart ise, iki yılı aşkın süredir tutuklu bulunan yasaklanmış DISK'in Genel Başkanı Abdullah Baştürk'e yollanacaktır. Bu kart, ona, yalnız olmadığını, unutulmadığını hatırlatacak ve bizim, o ve arkadaşlarıyla olan sıcak dayanışmamızı kanıtlayacaktır.

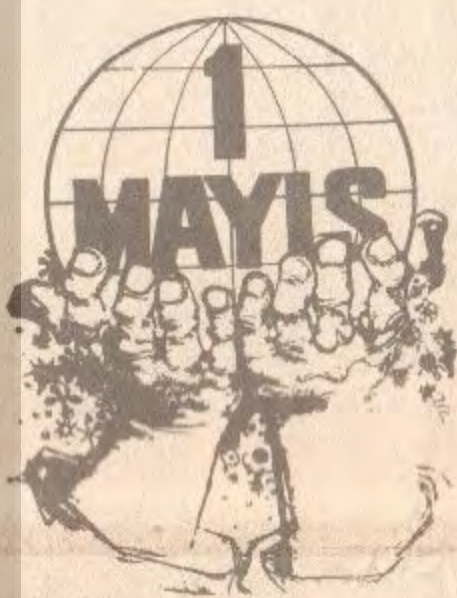
Otoriter rejimlere boyun eğdiren, gösterişli açıklamalar, büyük sözler değil, binlerce insanın katıldığı kampanyalardır. Bu kampanyalar, onları kamuoyunu hesaba katmaya zorlamaktadır.

Türkiye işçi sınıfı 1 Mayıs'ı yine kutlayacak

YIL 1919: Osmanlı işçileri, Rumeli kentlerinde, Bulgar, Rum, Türk, 1 Mayıs gösterilerine katılıyorlar. Macaristan'da, Almanya'da bulunan Osmanlı işçileri ve aydınları, buralarda, 1 Mayıs kortejlerinde yerlerini alıyorlar. İşte Budapeşte'de, 1 Mayıs 1919'da kendi pankartlarıyla yürüyüşe katılmış Türk işçiler.

YIL 1920: İstanbul düşman işgali altında. İşçiler, işgali protesto için 1 Mayıs'ı kutlamama kararı alıyorlar... **1 MAYIS 1921:** İlk yığınsal 1 Mayıs'lar. İşgalci emperyalistler 1 Mayıs'ı yasaklıyor. Ama yasaklara rağmen 1 Mayıs parlak biçimde kutlanıyor. İşçiler işi tatil edip mavi işçi gömlekleri, kırmızı kravat ve karanfilleriyle, Enternasyonal'i söyleyerek Abide-i Hürriyet tepesine yürüyorlar.

YIL 1922: İstanbul hala emperyalist işgal altında. Ama Türkiye işçi sınıfı 1 Mayıs'ı kutlamaya kararlı. İşgal güçlerinin gözü önünde ve bir dizi tehdidi aşarak Pangaltı'dan Kağıthane'ye kadar süren bir yürüyüş. Aynı gün Ankara'da, Ulusal Kurtuluş Savaşı'nın zafer müjdelinin duyulmaya başladığı yeni başkent Ankara'da ilk 1 Mayıs mitingi. Ayrıca Sovyetler Birliği Büyükelçiliği'nin bahçesinde resmi bir kutlama. Başkent Ankara'da "Enternasyonal" çalıyor ve hep birlikte söyleniyor... **YIL 1923:** İstanbul, Ankara, İzmir, Adapazarı, 1 Mayıs'ın kutlandığı bilinen iller...

1 MAYIS 1977: 500 bin kişi Taksim Meydanı'nda. Bilanço: 36 ölü, 280 yaralı, yüzlerce tutuklu. Karanlık gerici güçleri, işçi sınıfı ve demokrasi güçlerinin yükselişini durdurmak için kanlı 1 Mayıs komplosunu tezgahlıyorlar. 1 Mayıs Alanı (Taksim Meydanı) kana bulanıyor. "Terörü önleme" gerekçesiyle yapılan 12 Eylül darbesinin üzerinden 2,5 yıl geçti. 1 Mayıs 1977'de barış için, demokrasi için, yaşamak için alanları dolduranlar şimdi hapishanelere doldurulmuşlar. Katiller ise ortalıkta dolaşıyorlar...

1 MAYIS 1979: İstanbul'da sokağa çıkma yasağı... 1 Mayıs'ın İstanbul'da kutlanması yasaklanıyor. İzmir'de ve Mersin'de büyük gösteriler...

1 MAYIS 1980: Sıkıyönetim 1 Mayıs'ı tüm illerde yasaklıyor. Her yerde yaygın "korsan" gösteriler.

1 MAYIS 1981, 1 MAYIS 1982: Türkiye'de askeri diktatörlük... 1 Mayıs "bahar bayramı" ve tatil günü olmaktan çıkarılıyor. Paşabahçe'den Çirpıcı Çayırı'na, Haliç sirtlarından Gebze'ye kadar tüm fabrikalarda, gecekondu sokaklarında sınıf kini biliniyor...

● 1976'da 51 yıllık yasağı aşmasını bilen Türkiye işçi sınıfı, 1 Mayıs'ı yine milyonluk gösterilerle kutlayacak. Türkiye işçi sınıfı yaşıyor, savaşıyor. 1 Mayıs hakkını da yine söke söke alacak...

YIL 1924: Cumhuriyet hükümetinin ilk yerel 1 Mayıs yasağı. Türkiye Amele Birliği merkezinde dar kutlama. Aydınlik Dergisi'ne baskın. 1 Mayıs için çıkartılan Çelik Kol Gazetesi'nin toplatılması... **YIL 1925:** 1 Mayıs kutlamalarının yasaklanması. 1 Mayıs bildirisi gerekçesiyle Aydınlik çevresi ve Amele Teali Cemiyeti yöneticilerini içeren 1925 tutuklaması. 1 Mayıs'ın kutlanmasının resmen ve fiilen yasaklanması...

1 MAYIS 1976: Türkiye işçi sınıfı, Türkiye demokrasi güçleri 51' yıllık yasak duvarını aşıyor. İstanbul'da, Taksim Meydanı'nda, yarım yüzyıl sonra ilk 1 Mayıs. Yüzbinler coşkusunu dile getirirken, ilk 1 Mayıs'ları görmüş "eskiler" sevinçten, gururdan ağlıyor... Dünyayı avucunda tutan iki güçlü el afişi, yarım yüzyıllık yasağı kıran ve 1 Mayıs'ı söke söke yeniden kazanan Türkiye işçi sınıfının simgesi oluyor. Beşiktaş'tan, Kabataş'tan, Unkapanı'ndan insan selleri akıyor Taksim Alanı'na. 51 yıllık yasağı kıranların taşkın sevinci İstanbul'dan tüm ülkeye yayılıyor. DISK bu büyük eylemin öncüsü olarak Türkiye işçi sınıfı tarihindeki onurlu yerine tam layık olduğunu bir kez daha kanıtıyor. 51 yıl sonra Taksim Alanı'nda "Enternasyonal" söyleniyor.

1 MAYIS 1978: Bir yıl önceki olayların Türkiye işçi sınıfını, Türkiye demokrasi güçlerini gerileteceğini sananlara en iyi cevap... İşçi sınıfı, demokrasi güçleri, çoluğuyla, çocuğuyla, kadınıyla, erkeğiyle, ölüme göğüs gererek ve bu defa çok daha coşkulu, çok daha kararlı, çok daha kalabalık 1 Mayıs Alanı'ndalar.

● 1 Mayıs'lara katılan yüzbinler, yürekleri 1 Mayıs meydanındakilerle birlikte çarpan milyonlar, Türkiye'dekiler yaşıyorlar... Yaşıyor ve savaşıyorlar. Sınıf savaşımını yükseltmek için hazırlanıyorlar...

OKUYUCU POSTASI

Türkiye Postası'ndan

Teknik
Olanaklarımız

Bazan muhabirlerimizin ve okurlarımızın gönderdikleri haberler gazetede ya hiç yer almıyor, ya da çok küçük yer alıyor. Bu hemen tümüyle teknik olanaklarımızla ilgili bir sorun.

Türkiye Postası, her 15 günde bir Cuma günleri çıkıyor. Ama gazete matbaya Cuma günü değil, Çarşamba sabahları giriyor. Örneğin elinizde bulunan bu üçüncü sayımız 22 Nisan Cuma tarihini taşıyor. Bu tarih, gazetenin piyasaya çıkış tarihidir. Bu tarihte piyasaya çıkabilmesi için 20 Nisan Çarşamba sabahı matbaaya verildi. Çarşamba sabahı matbaaya gidebilmesi için ise, en son yazı ve haberler Pazartesi günü dizgiye verildi.

Şu halde, **Türkiye Postası**'nda bir haberin ya da yazının çıkabilmesi için en geç Pazartesi sabahı elimize ulaşması gerekiyor. Ama bazan bu bile yeterli olmuyor. Böyle son anda elimize ulaşan haberleri bile, ya çok küçük vermek zorunda kalıyoruz, ya da duruma göre hiç veremiyoruz. Bize zamanında ulaşmayan ve bu yüzden basamadığımız haberler ise, 15 gün sonraki sayı için çok eskimiş olduklarından hiç basılabiliyor.

Temsilci, muhabir ve okurlarımızın haber ya da yazı gönderirken bu durumu göz önüne almalarını rica ediyoruz.

Okurlarımız gerek gönderdikleri mektuplarla, gerekse büromuza kendileri gelerek **Türkiye Postası** konusunda görüşlerini, istediklerini bildiriyorlar. Bunlardan üzerinde en sık durulanlara değinmek istiyoruz.

Okurlardan gelen genel istek üzerine, **Türkiye Postası** başlığını bu sayımızda biraz daha büyüttük. Ama ne yazık ki, öteki istekleri şimdilik yerine getiremiyoruz. **Türkiye Postası**'nın 2.5 Mark olan fiyatı, gerçekten de olması gerekenden biraz daha yüksektir. Bunun nedeni, dağıtım giderlerimizin yüksek oluşudur. Gazetenin fiyatını saptarken iki tercihten birini yapmak zorundaydık. Ya fiyatı 2 Mark yapacak ve daha sonra arttırmak zorunda kalarak okurlarımızdan anlayış rica etmeyi göze alacak; ya da fiyatı baştan güvenilir bir yükseklikte tesbit ederek, okurlarımıza teknik açıdan nispeten daha kaliteli ve ellerine düzenli geçen bir gazete ulaştırmaya çalışacaktık.

İkinci yolu seçtik. Bu seçimi yaparken okurlar bize nasıl güvendirse biz de onlara güvendik.

Türkiye Postası'na ilişkin ilk planlarımızı yaparken daha az sayfalı ama haftalık bir gazete çıkarmayı düşünmüştük. Bunu gerçekleştiremedik, çünkü: 1) dağıtım kanallarımız haftalık bir gazeteyi emebilecek güçte değildi; 2) parasal ve teknik olanaklarımız haftalık bir gazete çıkarmaya elverecek durumda değildi.

Ama haftalık gazete hedefini bir yana bırakmış değiliz. Bu iki engeli aşarak **Türkiye Postası**'nın haftalık yapmayı hedefliyoruz. Bu hedefe ancak okurlarımızın da desteği ile varabiliriz. Yani daha çok abonemle, daha çok satışla.

Sekizer sayfalık iki parça yerine, çıkarma sorununa gelince: Bu şimdilik bize bağılı olmayan bir konu. Gazetenin basıldığı matbaanın olanakları şimdilik yalnızca buna yetiyor.

Herkes Atatürkçü olmuş

Üç haftalık iznimi Türkiye'de geçirdim.

Halk baskı, terör, pahalılık altında yaşamaya kavgası veriyor. Ne zaman bir zam yapılacak olsa televizyondan hemen şu tehdidi savuruyorlar: "Biz 12 Eylül öncesine dönülmesini istemediğimizden zam yapmayı uygun gördük!" Oysa kimse çıkıp da halka sormuyor, 12 Eylül öncesini mi, yoksa zammı mı seçersin, diye. Biliyorlar ki, Türkiye insanı bunların her ikisini de istemiyor.

Televizyonda günasırı cunta tarafından terörist olarak nitelenen ilerici, demokrat insanlar çıkarılıyor. Ardından, "Bakın, 12 Eylül olmasaydı, bunlar iktidara gelip size kan kusturacaklardı. Türkiye'yi bölüp parçalayacaklardı" gibi saçma sapan yorumlar başlıyor. Sokaktaki insanlar da buyalana kanıyor. "Amma da terörist varmış ülkede" deyip başlıyorlar kahve köşelerinde sohbet...

Jandarma karakolları çoğalmış. "Trafik zabıtası" adı altında garajlarda, minibüs, taksi duraklarında yeni yeni karakollar açılmış. Otobüs, minibüs veya taksi, yolcu listesini "trafik zabıtası"na gösterip onun onayını almadan sefere çıkamıyor. 12 Eylül'den sonra ülkede "Her durağa, her terminale bir karakol" zihniyeti uygulanmaya konmuş.

Halkın hayal dünyası 12 Eylül'den

sonra oldukça geliştirilmeye çalışılmış. Bunda da epey başarılı olmuş cunta, Elinde işi olan da, olmayan da Spor-Toto'ya, Milli Piyango'ya bağlamış umudunu. 12 Eylül öncesi et, yağ, tüpgaz kuyrukları Spor-Toto bayii önlerine taşınmış. Yoksulluk çoğaldıkça, şans, kader oyunları da onunla birlikte çoğalmış ülkemizde.

İşsizlik arttıkça kahvehaneler, birahaneler çoğalmış. Çoğaldıkça yeni isimler bulup çıkarmışlar televizyonda yayınlanan Amerikan dizilerinden: "Dallas Kıraathanesi", "Flamingo Yolu Birahanesi" gibi...

Cuntanın zulmü arttıkça herkes Atatürkçü olmuş. Karadeniz'in bir kentinde bir vatandaşın belediyeden kiralayarak işlettiği tualete Atatürk resmi astırtacak kadar almış başını yürümüş Atatürkçülük...

Yığınsal tutuklamalar, aralıksız süren operasyonlar, işkenceler insanları birbirinden kuşkulandırır, korkar etmiş.

Batı Avrupa'daki kişiler ve örgütler bugün omuzlarında hiç de hafif olmayan bir yük taşıyorlar. Türkiye'deki tutuklularla, maddi ve manevi dayanışmayı örgütlemek ve güç ve eylem birliğini sağlamak. Türkiye işçi sınıfı, emekçi halkı bizlerden bunu bekliyor.

Mustafa/Nürnberg

3 Nisan 1983, Heilbronn. Türkiye Postası işçilerimizin elinde Oster yürüyüşündeydi.

Askerlik bedelinin
indirilmesi zorunluluktur

Yurt dışında yaşayan yüz binlerce gencimizin sayısız sorunları var. İşsizlik, eğitimsizlik, meslek ve dil öğrenme zorluğu, yarımlara güvensizlik, toplumun bir çok alanında horlanmak ve aşağılanmak bu sorunların başında geliyor.

Türkiye'deki gelmiş geçmiş tüm hükümetler; bu arada uzun yıllar iktidarda kalmış olan Demirel hükümeti yurt dışındaki işçilerimizin ve gençlerimizin böylesi sorunlarıyla hiç ilgilenmediler. Sorunları çözmek bir yana onların başına büyük bir belayı, "Bedelli Askerliği" yıklılar.

Demirel hükümeti 20.3.1980 tarihinde yürürlüğe koyduğu Bedelli Askerlik Yasası ile gençlerin ödemesi gereken miktarı 11 bin DM olarak belirledi. Bu yasaya göre "yurt dışında yaşayan, oturma ve çalışma izni olan gençler" (ki bu gençlerin sayısı 300 binin çok üzerindedir) iki aylık askeri eğitimlerini Türkiye'de yapacaklar ve geride kalan 18 ay için ordunun "...silah, araç, gereç ve mühimmat ihtiyaçlarının karşılanması" kullanılmak üzere 11 bin DM tutarında döviz ödeyeceklerdi.

12 Eylül'de başa geçen askeri yönetim, Demirel hükümetinin çıkardığı adaletsiz yasayı canı gönülden onaylamakla kalmamış, bedeli iki katına, 22 bin DM'a çıkarmakla biz yurt dışındaki gençlerin ne büyük dostu (!) olduğunu göstermiştir.

Yurt dışındaki işçilerimizin, gençlerimizin ve onların kuruluşlarının tepkisi üzerine Danışma Meclisi bedelde devrede kulak misali 2 bin DM'lık bir indirim yapmak zorunda kaldı. Bizler bu aldatmaca indirimle yetinemeyiz. Anababalar, gençler 11 bin DM'lık bedele razı değildi ki, 20 bin DM'a razı olsunlar. Bizler parayı sokakta bulmuyoruz. El kapılarında; fabrikalarda, kömür ocaklarında kan ter içinde kazandığımız paraların silahlanmaya yatırılmasını, NATO'nun kasalarına aktarılmasını istemiyoruz.

Batı Avrupa ülkelerinde işsizlik, ekonomik kriz, pahalılık günden güne artı-

yor. Federal Almanya'da 2.5 milyona ulaşan işsiz 500 binini başta Türkiyeliler olmak üzere yabancılar oluşturuyor. Gençlerin %60'ı işsiz. Çalışanlar yeterince para biriktiremiyor. Gençlerin büyük bir çoğunluğunun önünde evlenme, yi ve kurma gibi oldukça masraf gerektiren sorunları var.

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi neonaziler "yabancılar defolun" parolası altında eylemler düzenliyor, kimi yerde kanlı saldırılara girişiyorlar. Hükümetler yabancıları geri dönüşe özendirmeye, işsizleri ve sosyal yardım alanları sınır dışı etmeye çalışıyorlar.

20 ay Türkiye'de askerlik yapmak gençlerin büyük bir çoğunluğunun işine gelmiyor. Çünkü geri dönüşte işyerini ve bazı sosyal hakları kaybetmek, öğrenilen yabancı dili önemli ölçüde unutmak söz konusudur.

20 bin DM'lık bedel ise gençlerin ödeme düzeyinin çok üzerindedir. Krizin bu denli arttığı bir ortamda, sınırlı oturma izni olan gençlere hangi banka kredi verir? Bankalar bu krediyi verseler bile, 5 yıl vade ile çekilen 20 bin DM'ın faizi 7560 DM dolayındadır. Buna Türkiye'ye gidiş ve dönüş masrafları, 2 aylık süredeki harcamalar eklenecektir. Toplam 30 bin DM'ya ulaşan bedel miktarı Türkiyeli gençlere yapılabilecek haksızlıkların en büyüğüdür.

Bazı ailelerde askerlik yapması gereken gençlerin sayısı ikiye, üçe, dördü hatta beşi bulmaktadır. Böylece ailelerin bedel masrafları 80-100 bin DM'a ulaşmaktadır. Bu bir haksızlık değil midir?

Artık Bedel Yasası'nı yeniden gözden geçirmenin, gençlerin ve ailelerin durumunu, artan ekonomik bunalımı, dış ülkelerdeki yaşam standartlarını günümüz gerçeklerine uygun şekilde ele almanın ve bedel'i ödenebilir bir düzeye indirmenin zamanı gelmiştir.

Tüm işçi ve gençlik kuruluşları, anababalar, camilerdeki, spor kulüplerindeki gençler ASKERLİK BEDELİNİN İNDİRİLMESİ için seslerini yükseltmek, güçlerini birleştirmek zorundadırlar.

Sabahattin Genç/Herten

SİZİN İÇİN SORDUK

Raporlarınızı saklayın

Münih'ten Nezahat ŞEKER

Uzun süre hastalanıp rapor almak, işten çıkarmaya bir neden midir?

Oldukça sık karşılaşılan ve zaman zaman yanlış anlaşılan bir soru. Eğer rapor almak zorunda kalıp işine gelemeyen bir işçi hastalığını doktor raporuyla ispat eder ve inandırıcı olursa kendisine çıkış verilebilir. İşveren ancak bu durumda kendisine "Sen hastasın, bizim de senin yaptığın işe ihtiyacımız var, onun için yerini uzun süre boş tutamayacağımızdan çıkış veriyoruz" diyebilir. Konuya diğer bir açıdan da bakabiliriz. Eğer rapor alan işçi arkadaşımız sık sık doktor değiştirmiş, her raporunu ayrı bir doktordan göndermiş ve değişik hastalıklardan rapor almışsa bu, işveren için inandırıcı olmamakta ve sırf hastalıktan dolayı çıkış verilebilmektedir. Yani, sonuç olarak, kanunda "hastalıktan dolayı çıkış verilemez" diye bir kayıt yoktur. Bu konu sadece işverenin kendi inisiyatifine bırakılmıştır. Böyle bir durumda karşılaşılabilecek her an gözönünde tutularak doktorlardan ve hastanelerden alınan belge niteliğindeki raporların saklanması yarar vardır. Bu belgeler mahkemede işçinin lehine karar verilmesinde büyük rol oynarlar.

İşyeri temsilciliğine

durumu anlatın

Münih'ten Ahmet ESER

Benimle aynı işi yapan diğer arkadaşlarımızın saat ücretleri ve ücret grupları benden yüksek. Firmaya giriş tarihlerim de hemen hemen aynı. Şefim bana, senin kalifiye işçi olduğun belirten belgeler yok, diyor. Ama diğer arkadaşlarım da benden farklı işler yapmıyorlar. Bu konuda bana bilgi verilebilir misiniz?

İş kanununa göre, aynı yerde aynı işi yapmakta olan işçiler herhangi bir şart aranmadan aynı ücreti almalı ve aynı ücret gruplarına girmelidir. Bu durumda şefinizin size söylediği nedenler geçerli değildir. Bu sadece işçiler arasında sürüşme çıkarmak için işverenin uygulamak istediği bir taktiktir. Okuyucumuzun zaman geçirmeden işyeri işçi temsilciliğine durumu anlatmalı, gerekirse bir işçi temsilcisini getirterek işyerini kontrol ettirmelidir. O zaman, kısa zamanda arkadaşlarıyla aynı ücreti almaya başlayacaktır.

"Venceremos"u
birlikte söylediler

Şimdiye kadar Alman demokratik örgütlerine kutlanan 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, bu yıl ilk defa, Alman Sendikalar Birliği DGB öncülüğünde 8 Mart Salı günü saat 18'de DGB salonunda 120 civarında kadının katılımıyla kutlandı.

Salonda 6-7 tane Türkiyeli emekçi kadın da vardı. Kutlama törenini düzenleyen komite, Türkiyeli emekçi kadınlar da kısa bir kültür programı hazırlamalarını istemişti. O güzelim Anadolu gıysileriyle sahne denen küçük bir yere çıktılar. Programlarına başlamadan Alman emekçiler gibi onlar da bu güzel günde dertlerini anlatmak istediler. Ancak ne olduysa işte o zaman oldu. Türkiyeli kadın emekçiler adına konuşmak için mikrofonu gelen bayan arkadaşımıza hemen orada bulunan iki yaşlı kadın "sizler burada konuşamazsınız" diyerek mikrofonu vermek istemediler. O sırada sonradan adının Barbara olduğunu öğrendiğim bir Alman emekçi kadını "Bugün 8 Mart Dünya Kadınlar Günü, ama neden Türkiyeli emekçi arkadaşlarımız konuşurulmak istenmiyor ben bunu anlayamıyorum" diye yüksek sesle konuştu. Bunun üzerine salondaki kadınlar hep bir ağızdan Türkiyeli emekçi kardeşlerinin de konuşmasını istediler. O iki dar kafalı yine "hayır" deyince, salonda bulunan DGB Karlsruhe başkanı bütün kadınların tekrar ayağa kalktığını görünce, sözü alarak Türkiyeli emekçi kadınların kısa olmak şartıyla konuşmasını istedi. Böylece emekçi kadınlarımız kısa da olsa Türkiye'deki bugünkü siyasi durumu ve kadınların durumunu da anlattıktan sonra, Almanya'daki durumlarından bahsettiler. Folklor gösterisiyle, koro gösterisiyle "Venceremos"u Alman emekçi kardeşleriyle birlikte söyleyerek geceyi bitirdiler.

Bir işçi/Karlsruhe

Bize iş
bulacaklar mı?

Bedelli askerlikle ilgili biz genç işçileri korku içinde kıvrandıran bir konu var. Diyelim ki bir fabrikada çalışıyoruz. Askerlik çağımız geldi. Bedelli askerliğin ilk taksidi olan 3 bin Gulden'i yatırıp askere gittik diyelim. Askerlik dönüşü tekrar aynı işyerine girdik. Ama iki-üç ay çalıştıktan sonra işyeri bize çıkış verse ve yeni bir iş bulamazsak ne olacak? İşsizlik parası askerlik bedelinin geri kalan taksitlerini ödemeye yetmez. Taksitler ödeneince de bu sefer zorla iki yıl olarak askerlik yapmayı şart koşuyorlar. Biz işimizi kaybettikimizde bu bedelin taksitlerinden vazgeçecekler mi? İşten çıkarıldığımızda bize iş bulacaklar mı?

Y.Akın/Den Haag

Geçen sayımızda yer veremediğimiz Oster yürüyüşüne ait fotoğraflı haberleri sunuyoruz

Federal Almanya'da Oster yürüyüşleri

Bu yılın Oster yürüyüşleri önceki yıllara oranla gerek katılımın genişliği ve yığınsallığı açısından ve gerekse siyasal içeriği açısından çok daha etkili ve önemliydi. Artık köklü bir geleneğe dönüşen Oster yürüyüşleri bu yıl Batı Avrupa'da barışın savunulması yönünde caydırıcı bir çıkış niteliği kazandı. Türkiyeli emekçiler de bu yürüyüşlerde yer aldılar. Gazetemizin geçen sayısı baskıya verilirken gerçekleşen Oster yürüyüşlerine ilişkin fotoğraflı haberleri "gecikerek de olsa" sunmakta yarar gördük.

RUHR'DA ASKERLER DE BARIŞI SAVUNDU

Ruhr bölgesindeki Oster yürüyüşü 2 Nisan günü Duisburg'dan 15 bin kişiyle başladı, 4 Nisan günü 30 bin kişiyle Dortmund'da bitti. Yürüyüş boyunca Alman, Türk, İtalyan, Yunan, Kürt, Yugoslav, Arap, Güney Amerikalı, Afrikalı, 72 milletten binlerce barışsever kendi dillerinden, kendi folklorlarıyla yol boyu gösteriler yaptılar. Yürüyüşte, Alman askerlerinin oluşturdukları bir girişimin üyeleri de sirtlarında resmi üniformalarıyla aktif olarak yer aldılar. "Şu anda varolan silahlar dünyamızı yüz kere yok etmeye yeter. Ama dünya ancak bir kez yok edilebilir. Bunca silah niye?" 72 milletten insanlar yol boyu günümüzün bu dehşet verici gerçeğini haykardılar.

ETKİLİ BİR BARIŞ SAVUNUSU

Main'deki Oster yürüyüşünde Türkiyeli emekçiler bir yandan barışı savunarak, ama bir yandan da Türkiye'deki Cunta'ya karşı demokrasi güçlerini göreve çağırarak sloganlar yükselterek iki savaşımı aynı anda gösterdiler.

Bremerhaven'da 15 yıldır ilk kez Oster yürüyüşü

Onbeş yıldan beri ilk olarak kentimizde Bremerhaven Barış Girişimi'nin çağrısı üzerine Oster barış yürüyüşü yapıldı. 1200'den çok barışseverin katıldığı gösteride, Amerikan askeri birliğinin bulunduğu yerin önünde roketlere karşı konuşmalar yapıldı. Gösterilere kalabalık bir grup olarak katılan Türkiyeli işçiler, atom roketlerine, Türkiye'ye yerleştirilmesi planlanan Amerikan çevik kuvvetlerine, yabancı düşmanlığına karşı istemlerini dile getirdiler.

Kassel'de ilk sözü Nazım Hikmet söyledi

Kassel'de Oster yürüyüşü 4 Nisan günü yapıldı. Kentin çeşitli yönlerinden üç ayrı kol halinde gelen yürüyüşçüler arasında yabancı işçilerin yoğunluğu özellikle ilgiyi çekiyordu. Miting alanında ilk sözü Nazım Hikmet aldı. Onun "Kız Çocuğu" adlı şiiri Türkçe ve Almanca okundu. Mitingin daha sonraki bölümlerine katılanlar Kassel'de son yılların en etkili barış savunusuna tanık olundugunda görüş birliğine vardılar.

İÇİMİZDEN BİRİ

Kim demiş, kalıpcılık erkek mesleği diye ?

23 yaşında, genç bir kadın Asalet A. Federal Almanya'daki yüzbinlerce Türkiyeli kadından biri, Bilinçli, önyargılarla ve bürokratik engellerle savaşmaya kararlı... Kadın olmanın güçlüklerinin ve savaşım sorumluluğunun bilincinde...

İçimizden biri Asalet A. Ama işsizliğe boyun eğmemiş, "kadın mutfakta kadındır" aldatmacasına boyun eğmemiş. Asalet'in özelliği, bugüne kadar Federal Almanya'da tipik bir "erkek işi" sayılan "kalıpcılık" eğitimi yapması.

Kadın olduğu halde neden böyle bir mesleği seçtiğini soruyoruz:

"Geleneksel kadın meslekleri öğrenen genç kızlar ister Türkiyeli ister Alman olsun, meslek öğrenimini bitirdikten sonra iş bulamıyor, işsizler ordusuna katılıyorlar. Bir iş bulsalar bile ücretler inanılmayacak kadar düşük. Örneğin berberlik, tezgahçılık, sekreterlik tipik kadın meslekleridir Federal Almanya'da. Başkası da pek düşünmez. Bu konuda bir fıkra bile var. Bir genç kız Arbeitsamt'a meslek öğrenimi için başvuruyor. Memur genç kıza gözünün ucuyla baktıktan sonra, 'kiyünün üzerinde meslek çetidi var. Hangisini öğrenmek istiyorsunuz, berberlik mi, tezgahçılık mı' diye soruyor."

Asalet haklı. "Kalıpcılık" öğrenirse gerek Türkiye'de, gerekse Almanya'da iş bulma şansı gerçekten de daha yüksek olacak. Yine de, Asalet'e bakıp, bu işin bir kadın için yorucu olup olmadığını soruyoruz.

"Kadınların metal işkolunda çalışamayacakları görüşü yaygın. Ama bence bu tümüyle bir önyargıdan ibaret. Örneğin ben çalıştığım kalıp üretim ve tamir atelyesinde bir ev kadını kadar yorulmuyorum desem, inanın bana. Torna tezgahında çalışmak elinde bir kova dolusu su, evin yerlerini silmekten daha yorucu değil. Ya da bir hemşirenin hastanede yapmak zorunda olduğu işleri düşünün. Aslında bu önyargılar tekeller ve onların sözcülüğünü yapan tekelci basın tarafından da körükleniyor. Neden mi? Ekonomi bunalıma girio

de işsizliğin arttığı dönemlerde 'kadın evinin kadını olmalı' gibi sözlerle, toplumda kadının çalışmaması anlayışını yaygınlaştırarak işsizlik sorununu hafifletmeye çalışıyorlar. Ayrıca da, Federal Almanya'da 'eşit işe eşit ücret' ilkesi işleniyor. Kadın işçiler, hem işçi hem de kadın olarak iş hayatında iki kat sömürülüyorlar. Bu durumla savaşmakta biz kadın işçilere çok görevler düşüyor."

Bu meslek öğrenimine başlarken ne gibi güçlüklerle karşılaştığını soruyoruz.

"En büyük güçlük kadınlara karşı önyargılar" diyor. "Bu önyargılar karşısında yılmamak gerek. Zaten hayat, bu önyargıları yalanlıyor, kırıyor. Size çarpıcı bir örnek vereyim. Hamburg'da meslek öğrenimi yapan bir kadınlar grubu bitirme sınavlarında 2 not ortalamasıyla hiçbir erkek grubunun başaramadığı bir sonuç elde etti. Benim içinde bulunduğum kadınlar grubunun not ortalaması da gerek teoride gerekse pratikte genel düzeyin üzerinde. Bizim grupta metal işkolu meslekleri yanısıra bahçevanlık ve elektrikçilik öğrenen kadınlar da var."

Asalet'e, son olarak kadın okurlarımıza iletmek istediği bir şey olup olmadığını soruyoruz.

"Evet var. Bizim Türkiyeli kadınlar arasında mesleğe ilişkin önyargılar daha da kuvvetli. Bunların kırılması için savaşmalıyız. Özellikle Türkiyeli kadınların sendikalarda aktif çalışmalarını çok önemli. İlerici Türkiyeli örgütlerine de bu konuda çok iş düşüyor. Kadınlarımızın iş hayatındaki güçlüklerine sahip çıkmak, meslek alternatifleri göstermek, kadın emekçilere ilişkin önyargıları çürütmek, emekten yana olmanın ayrılmaz koşullarından değil midir?"

Bochum'da son söz Nazım Hikmet'ten...

Bochum'da 2 Nisan'da başlayıp 4 Nisan'da sona eren Oster barış yürüyüşlerinde, kentteki miting alanlarından birinde Opel fabrikası işçi temsilcisi, IG-Metall üyesi Mehmet Duman konuştu ve çeşitli kapitalist ülkelerde varlığını sürdürmekte olan silahlanmanın, yalnız o ülke halklarını değil, aynı zamanda yine o ülkelerde yaşayan ve çalışan yabancı işçilerin yaşamını da tehdit ettiğini vurguladı. Konuşmasının sonunda, alandan "Yaşasın Yerli ve Yabancı İşçilerin Birliği, Yabancı Düşmanlığına Hayır" belgisi onbinlerin ağzından yükseldi. Yol boyunca yeni katılımlarla 30 bin kişiyi aşan kalabalık ikinci miting alanı; na geldiğinde burada Alman Sosyalist Gençlik Örgütü Genel Yönetim Kurulu üyesinin kapanış konuşması, pek çok yerde olduğu gibi, Nazım Hikmet'in Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür ve bir orman gibi kardeşçesine, bu hasret bizim" dizeleriyle son buldu.

Bochum'daki Oster yürüyüşü etkinlikleri geniş katılımın yanısıra iki gün boyunca yol boylarında yürüyüş kollarını izleyen halkın somut ve yoğun desteği yönünden de ilgi çekiciydi. Ayrıca geçen yıllardan farklı olarak bölgede CDU yandaşları olarak katılan Almanların da yürüyüş ve mitinge katıldıkları dikkat çekti. CDU'nun tüm yarımcı uyarılarına rağmen CDU yandaşlarının bu katılımı "barış savaşımının" Federal Almanya'da kitlelerce kavrandığının bir kanıtı olarak değerlendirildi. Üstelik söz konusu katılımın salt Bochum'a özgü olmadığı da bildiriliyor.

BUCHHANDLUNG
ÉPOS
KİTABEVİ

Adalbertstraße 4
1000 Berlin 36
Tel.: 614 37 17

- Roman, hikaye, mizah
- Çocuk kitapları
- İnceleme, araştırma
- Çeşitli kasetler

Kitabevimiz

Pazartesi'den Cuma'ya kadar
saat 9.00 - 18.30 arası

Cumartesi günleri
saat 9.00 - 14.00 arası

hizmetinizdedir.

Yeminli tercümanlarımız tarafından her çeşit tasdikli tercüme yapılır

FİDEF Kurultayı'na 550 delege ve konuk katıldı

Kısa adı FİDEF olan Federal Almanya Türkiye İşçi Dernekleri Federasyonu'nun 7. Kurultayı, 9 ve 10 Nisan günleri Essen'de toplandı. Federal Almanya'daki 100'e yakın kentten gelen 550 delege ve konukun katıldığı Kurultay, FİDEF'in Federal Almanya'daki Türkiye emekçilerin "en güçlü" demokratik örgütü olduğunu bir kez daha kanıtladı. Yaşanan bir dizi olumsuzluğa rağmen, FİDEF 7. Kurultayı'nın canlılığı, delege ve konukların coşkusu bunun bir göstergesi oldu.

9 Nisan günü Kurultay Başkanlık Divanı'nın seçiminden sonra Genel Yönetim Kurulu'nun çalışma raporu okundu ve raporlar üstüne görüşmeler başladı. Yüzlerce mesajın gönderildiği FİDEF Kurultayı'nda, mesajların tek tek okunması saatler alacağından, mesaj gönderen kuruluş, kişi ve örgütlerin sadece adları anılarak kendilerine teşekkür edildi. Delegelerin, çalışma raporları üstüne görüşlerini açıklamalarının yanı sıra, çağrılı olarak Kurultay'ı izlemek için konuklara da söz verildi. İlk gün, konuklardan Dünya Sendikalar Federasyonu adına Şeref Kanra, DKP Genel Yönetim Kurulu üyesi Heinz Lang, Türkiye Demokratlarıyla Dayanışma Girişimi adına Horst Martin, KOMKAR temsilcisi, Yeşiller hareketi adına Kuzey Ren Vestfalya Eyalet Yönetim Kurulu üyesi Jürgen Groth, SDAJ temsilcisi, DISK Yürütme Kurulu üyesi Kemal Daysal ve gazetemiz adına yazı kurulu üyesi Aydın Engin konuştular.

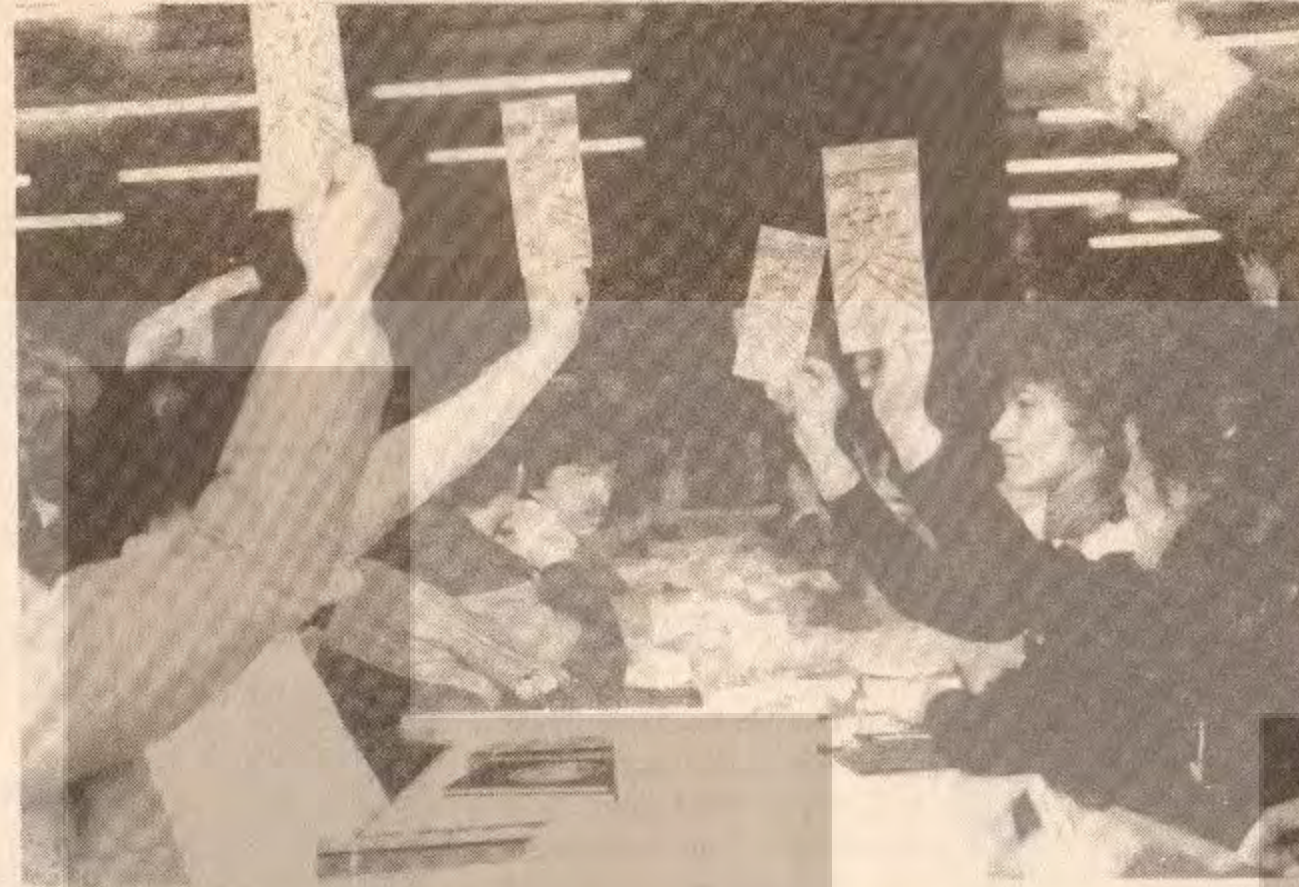
Kurultay'ın ikinci günü İlerici Kadınlar Derneği Başkanı Beria Onger ile İlerici Gençler Derneği Başkanı Ahmet Muhtar Sökcü birer selamlama konuşması yaptılar.

Seçimler sonucunda, FİDEF Genel Başkanlığı'na yeniden Hasan Özcan, Genel Sekreterliğe Ali Çağlar ve Genel Saymanlığa da Hamdi Maskar getirildiler.

Kurultay'ın ilk günü sabah "İşçinin Sesi" yandaşı olduğu bilinen bir grubun saldırısıyla ilgili olarak da Kurultay'ın hemen ardından yapılan FİDEF Genel Yönetim

Heinz Lang'ın konuşması delege ve konuklarca alkışlanıyor

Bir delege grubu oy kullanıyor

Kurulu toplantısında şu değerlendirme yapıldı:

"Böyle bir olay, önümüzdeki dönemde demokratik örgütlerin, ilerici, yurtsever, devrimci kişilerin üzerindeki baskıların artmasına yol açacaktır. Nitekim Bild ve diğer bazı Alman basını bu saldırı olayını yabancı

düşmanlığına körüklemekte malzeme olarak kullanmıştır. Biz, bu çirkin saldırının "İşçinin Sesi"nin iyi niyetli sempatizanları tarafından da hoş karşılanmayacağı inancındayız. Çünkü polisin ve gerici "Tercüman"ın alkışladığı bu saldırı, "devrimcilik" maskesi geçirilemeyecek kadar açıktır."

BTIB 6. kurultayı Brüksel'de toplandı

● Kurultay kararları arasında Türkiye Postası'nın desteklenmesi ve yaygınlaştırılması da var

Belçika Türkiye İşçiler Birliği'nin (BTIB) 6. Kurultayı 2 Nisan günü Brüksel'deki dernek merkezinde toplandı.

Kurultay BTIB Genel Başkanı'nın açış konuşmasıyla başladı. ve ardından tüm devrimci şehitler için bir saygı duruşu yapıldı. Çalışma raporundan sonra eleştirilere geçildi. Rapor üstüne söz alan üyelerin hemen tümü yığın bağlarının güçlendirilmesi konusunda üzerinde yoğunlaştılar. Gelecek çalışma döneminde bu eksikliğin giderilmesi yönünde somut önerilerin getirildiği konuşmalardan sonra eski yönetim kurulu akları ve seçimlere geçildi.

Yönetim kurulu için aday olan liste tüm delegelerin oy birliği ile seçildikten sonra da karar tasarıları oya sunuldu. Barışın korunması, eylem birliğinin geliştirilmesi, ırkçılığa ve yabancı düşmanlığa karşı etkili savaşım verilmesi, Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışmanın güçlendirilmesi, Türkiye Postası gazetesinin yaygınlaştırılması gibi eylem alanlarını kapsayan kararların da oylanıp kabul edilmesinden sonra halk türkülerini içeren bir eğlence programı ile BTIB 6. Kurultayı sona erdi.

BTIB Kurultay delegeleri saygı duruşunda

Buna bağlı olarak 26 Mart 1983'de "Siegen Türkiye İşçiler ve Öğrenciler Birliği" adresinde, "Tag der Offenen Tür" adında bir şenlik yapıldı. Şenliği çok sayıda Alman ve yabancı izledi. Ziyaretçiler bilgi alışverişini yaptı.

Siegen Türkiye İşçiler ve Öğrenciler Birliği sorumluları, böyle bir çalışma grubunun oluşturulmasına neden gerek görüldü sorusunu şöyle yanıtladılar: "Bu çalışma grubu kurulmadan evvel de, yabancı düşmanlığına karşı dostluk haftaları düzenliyor, şenlikler yapıyorduk. Ancak bu şenliklere umduğumuz gibi katılım sağlanamıyordu. Bilhassa Alman ziyaretçiler çok azınlıkta kalıyordu.

Amacımız; Almanlara, daha doğrusu kamuoyuna yabancı düşmanlığının nereden kaynaklandığını, son zamanlarda neden yabancı düşmanlığının gittikçe arttığını ve ayrıca yabancı ve Alman işçiler arasında dostluğun pekişmesi için nelerin yapılması gerektiğini göstermektir.

Bunu yalnızca denedik. Pek de başarılı olduk diyemeyiz. Ancak Alman dernek ve partilerinin de bu konuda aktif çalışmaları, ayrıca diğer yabancı grup temsilcilerinin de konu ile ilgilenmeleri, bizi amacımıza biraz daha yaklaştıracaktır. Alman demokratik kuruluşlarının yardımını alarak yabancı düşmanlığına karşı daha somut adımlar atabiliriz".

İsveç'te Türkiye gençliği ile dayanışma günü kutlandı

16 Mart Türkiye gençliğinin savaşım günü İsveç gençlik örgütlerinin aktif katılımıyla kutlandı. 7 Nisan'da Stockholm'de yapılan toplantı tüm gençlik örgütlerinin üyesi olduğu İsveç Gençlik Örgütleri Ulusal Konseyi, İsveç Sosyal Demokrat Partisi, Sol Komünistler Partisi, Liberal Halk Partisi, Merkez Partisi gençlik örgütlerinin aktif katılımlarıyla düzenlendi.

Toplantıda İsveç Gençlik Örgütleri Ulusal Konseyi Yönetim Kurulu üyesi ve aynı zamanda İsveç Öğrenci Birliği Başkanı olan Ann Linde ile, Türkiye gençliği adına IGD Yönetim Kurulu üyesi Bülent Metin konuştular. Bülent Metin konuşmasında cuntanın baskılarından örnekler vererek uluslararası dayanışmanın önemini vurguladı. Ann Linde de cuntanın uygulamalarını dikkatle izlediklerini, "terörü önleme" gereksesi arında, demokrat gençliğe saldırıldığının çok açık görüldüğünü belirterek Türkiye gençliğiyle dayanışma içinde olduklarını vurguladı.

Toplantı sonunda, geceyi düzenleyen gençlik örgütlerinin ortak kararı duyuruldu. Yapılan karar açıklamasında cuntanın insan hak ve özgürlüklerine aykırı uygulamalarından, idamlar ve işkencelerden söz edildikten sonra askeri yönetim protesto ediliyor ve baskı altındaki Türkiye gençliği ile dayanışma belirtilerek politik tutukluların derhal serbest bırakılması ve Türkiye'de demokratik hak ve özgürlüklerin yeniden sağlanması isteniyor.

Gelsenkirchen Gençler Birliği Kongresi yapıldı

● Genel Kurul'da gençler askerlik bedelinin 10 bin Mark'a indirilmesini istediler

Gelsenkirchen Gençler Birliği 6. Genel Kurulu 19 Mart'ta yapıldı. 100'ün üzerinde Türkiye ve Alman konukun hazır bulunduğu Genel Kurul'da Gençler içinde bulundukları sorunları dile getirdiler. İşsizlik ve bedelli askerlik gençlerin yakıcı sorunu olarak ağırlıkla tartışılan konulardı.

Silahlanmaya ayrılan milyarlarca liranın, işsahası, eğitim alanı ve sağlık hizmetleri gibi yararlı alanlarda kullanılması gereğini vurgulayan gençler, işsizliğin 2,5 milyona ulaştığı bu ortamda 22 bin Mark olan askerlik bedelini ödemenin olanaksızlığını dile getirdiler ve bedelin 10 bin Mark'a indirilmesini istediler.

Eski yönetim organlarının aklanıp, yeni yönetim organlarının seçildiği Genel Kurul'u izleyen Gelsenkirchen Yabancılar Dairesi Başkanı Günther Lafont, şehir yönetimi adına başarılar dileyerek yabancı düşmanlığına yeren bir konuşma yaptı.

KKDK ile Kürt Halkevleri birleşmeye hazırlanıyor

● Her iki örgütün ortak açıklaması Kürt demokratik hareketinde olumlu bir gelişme olarak değerlendiriliyor

Federal Almanya'da etkinlik gösteren Kürt demokratik örgütlerinden Kürt Halkevleri ile KKDK (Komelen Karkeren Demokraten Kurdistan) yaptıkları ortak bir açıklama ile aynı çatı altında birleşme çalışmalarına başladıklarını duyurdular.

Her iki örgütün ortak açıklamasında "halkımıza, ülkemize, bölgemize ve dünya demokrasi güçlerinin çıkarlarına karşı duyduğumuz sorumluluğu ve görevi yerine getirmek için bir çatı altında birleşme çalışmalarımıza başladığımızı belirterek, bu girişimimizin halkımız tarafından yıllardır özlemi duyulan birliklerin oluşması için atılan bir ilk adım olacağı inancımızı belirtiriz" deniliyor.

Duyurular

● Batı Berlin'de 23 Nisan töreni

Batı Berlin'de Charlottenburg ilçesinde politik, sosyal ve kültürel etkinlikler gösteren Türk Sosyal Demokratlar Derneği önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl da 23 Nisan Çocuk Bayramı'nı kutluyor.

Bu güne özel bir önem verdiklerini belirten TSD (Türk Sosyal Demokratlar Derneği) Başkanı Saim Ercan, Batı Berlin'deki tüm Türkiye'li bu kutlama gününe çağırıyor.

23 Nisan günü saat 15.00 ile 20.00 arasında düzenlenen kutlama töreni Schiller Oberschule (Schiller Lisesi) salonunda yapılacak. Bilindiği gibi Schiller Lisesi, aynı zamanda (Schillerstr.) sokakta 127 numaralı U-Bahn ile Ernst Reuter Platz durağında inerek ulaşmak mümkün. Daha fazla bilgi için de 322 34 09 numaralı telefondan yararlanılabilir.

● IG-Druck'un çağrısı: "Hepimiz misafir işçiyiz"

IG Druck und Papier (Kağıt ve Matbaa İşçileri) Sendikası "Hepimiz misafir işçiyiz" belgisi altında, Federal Almanya düzeyinde geniş bir kültür etkinliğine hazırlanıyor. Sendika bu amaçla yedi dilde bir tanıtma bildirisi bastırdı. Bildiride tüm işçi ve sanatçılara şöyle sesleniliyor:

"Yabancı ve yerli işçiler birlikte, işyerlerimizin kaybolmasına, sosyal haklarımızın kısıtlanmasına karşı, hangi ulustan olursak olalım tüm misafir ve Alman işçiler 24-26 Haziran günleri Hörste'de buluşacağız. Orada kendi sınıf çıkarlarımız için türkülerimizle, oyunlarımızla, tiyatro-muzla, tartışmalarla, film, folklor ve resimlerle savaşım vereceğiz."

● Kiel'de yabancı düşmanlığına karşı

Kiel'in Gaarden semtinde gittikçe artan yabancı düşmanlığıyla savaş için bir Girişim kuruldu. Girişim'in amacı "Almanlarla yabancılar arasında karşılıklı anlayış, dostluk ve dayanışmayı geliştirmek, ırkçılığa, neo-nazilere karşı önlem almak, bunalımın gerçek kaynağını, nedenlerini göstermek ve demokratik haklar için ortak savaş".

Yeni kurulan Girişim'in ilk eylemlerinden biri Mayıs ortalarında Gaarden'de bir açık hava şenliği düzenlemek olacak. Konuya ilişkin yardım ve ortak eylem önerisi olan tüm demokrat kişi ve örgütler aşağıdaki adrese başvurmaya çağırılıyor:

Manfred Schwieck, Reperbahn 1 a, 2300 Kiel 14.

● Kassel'de geleneksel 1 Mayıs gecesi

Kassel İşçi Öğrenci Derneği'nin (KIÖD) gelenekseliymiş olan 1 Mayıs kutlama gecelerinin altıncısı bu yıl 30 Nisan günü Hermann Schacht Haus'ta düzenlendi.

Saat 19'da başlayacak olan 1 Mayıs kutlama gecesinde DISK Yönetim Kurulu üyesi ve Maden-İş Genel Başkan Vekili Murat Tokmak konuşmacı olarak katılıyor. Özel gösterilerin de yer aldığı gecede ünlü halk ozanı Heval ise sazıyla ve sözleriyle katkıda bulunacak.

ÖRGÜTLÜ SAVAŞIM POLİS BASKISINI KIRDI

● Bingen polisi 12 yaşındaki Türkiye bir kız çocuğunu tutuklayıp Mainz hapisanesine koydu ama...

Bingen'de 12 yaşında Türkiye bir kız çocuğu, Federal Almanya'da kalış süresini geçirdiği gerekçesi ile evine baskın yapılarak polis tarafından alındı ve hemen yargıç karşısına çıkarıldıktan sonra Mainz hapisanesine kondu.

Bingen'de halasının evinde kalmakta olan ve Federal Almanya'ya Tunceli'nin Pülümür ilçesinin Çirik köyünden geldiği öğrenilen Melek Arslan'ın kimlik sapta-

ması bile yapılmaksızın ve gerçek yaşına bakılmadan görünüşüne göre yapılan bir değerlendirmeyle hapisaneye konması çevrede kısa süre içinde duyuldu.

Olaya Bad Kreuznach ve Çevresi İlerici Türkiye İşçileri Kültür Derneği ile Yabancılar Dostluk Girişimi birlikte el koydular. Hemen bir avukat tutuldu ve akşamın ileri saatlerinde olunmasına rağmen tutuklama kararı veren yargıçla telefon bağı

kuruldu. Yargıç önce "Yanımda kimliği yoktu ve boyu posu tutuklanabilir yaşta olduğu kanısını uyandırıyor" yanıtını verdi. Ancak dernek yöneticilerinin ve tutukluları avukatın kararlı tutumu üzerine ertesi sabah saat 7.30'da konu yeniden mahkeme önüne getirildi ve Melek Arslan serbest bırakıldı.

12 yaşında bir kız çocuğunun tutuklanması kınanırken, yabancı düşmanlığına karşı ancak örgütlü karşı konulabileceği Bingen yöresinde bir kez daha bilin-ce çıktı.